

Høringssvar

Rammeplaner og veiledende lister for kirkelig undervisning og læring

Instanstype: Bispedømmeråd | Antall svar: 9

Innholdsfortegnelse

Agder og Telemark bispedømmeråd	2
Bjergvin bispedømmeråd	15
Hamar bispedømmeråd	25
Møre bispedømmeråd	36
Oslo bispedømmeråd	47
Stavanger bispedømmeråd	62
Sør-Hålogaland bispedømmeråd	72
Tunsberg bispedømmeråd	82
Ungdomsrådet i Hamar bispedømme	90

Agder og Telemark bispedømmeråd

Instanstype	Bispedømmeråd
Kontaktperson	Mia Markussen
Bispedømme	Agder og Telemark

1. Er sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del tydelig fremstilt?

Ja

2. Kommentar til sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del

Pga for liten plass til fritekst på neste spørsmål, legger vi inn første del av svaret til spørsmål 8 her:

Rammeplanene for kirkelig undervisning og læring har som funksjon å konkretisere innholdet og gi retning for utforming av lokale planer for forskjellige aldersgrupper. Målet er, med andre ord, at rammeplanene skal være et godt verktøy for menighetene lokalt. Slik rammeplanene fremstår nå vurderes dette ikke å være tilfellet. Rammeplanene gir ikke en tydelig og hensiktsmessig retning for lokal planlegging av kirkelig undervisning og læring. Det trengs en god del arbeid før vi er i mål, for å sikre god kvalitet på rammeplanene.

Vi vil derfor komme med noen overordnede kommentarer, før vi svarer på resten av høringsspørsmålene.

Rammeplanen skal være et godt verktøy.

Rammeplanene skal være praksisnære, brukervennlige, og en faktisk hjelp for lokalmenighetene. Slik rammeplanene fremstår i dag er vår vurdering at det brukt et for akademisk språk, og dokumentet er for omfattende. Det er mye tekst. Det bør gjøres mer brukervennlig. Rammeplanene bør være leselig for en frivillig eller ansatt uten pedagogisk utdanning. En rammeplan bør ikke være lengre enn én A4 side, maks 1,5 sider. Vi har laget et eksempel på dette; se eksempel på rammeplan for konfirmasjon, punkt 40.

Innspill fra ansatte i menighet.

Vi savner innspill og erfaring fra ansatte i lokale menigheter. Det står i høringsnotatet at «Rammeplanene og listene er utarbeidet av en ekstern skrivegruppe av Kirkerådets direktør. ... Etter dette og i tråd med Kirkerådets vedtak KR 63/25 har Kirkerådets sekretariat

involvert relevante grupper i prosessen med saksframlegg og høring. Bispemøtet, Samarbeidsrådet for barne- og ungdomsorganisasjoner, Den norske kirkes ungdomsutvalg, Salmebasegruppen og Rådet for personer med funksjonsnedsettelse har kommet med innspill på utvalgte deler av rammeplaner og lister».

Undervisningsansatte har en nærhet til arbeidet som kunne vært en svært viktig erfaring og stemme inn i dette arbeidet. Kirken har gått glipp av den viktigste kompetansen, og det oppstår en avstand mellom rammeplanene og det faktiske arbeidet som skjer i lokalmenighetene. Her må det være en kontakt og sammenheng, og denne savner vi. Noe av dette kan imøtekommes gjennom denne høring.

Vi er kjent med at det ble opprettet referansegrupper. I oversendelsesbrevet fra skrivegruppen, som ligger ute fra Kirkerådets møte i 23.04.26, skriver de derimot at «De korte tidsrammene har imidlertid gitt krevende arbeidsforhold også for referansegruppene. Vi frykter at den korte fristen skrivegruppen har fått for det helhetlige arbeidet, har gjort at medlemmer i referansegruppene opplever at deres innsats og innspill ikke er blitt tatt på alvor. Det har ikke vært vår intensjon. Vi legger til grunn at Kirkerådets sekretariat fortsetter prosessen med å hente innspill fra relevante aktører før et ferdig forslag legges fram for behandling og vedtak.».

3. Mener høringsinstansen at rammeplanene gir en tydelig og hensiktsmessig retning for lokal planlegging av kirkelig undervisning og læring?

Nei

4. Kommentar til rammeplanenes retning for lokal planlegging

(Fortsettelse fra forrige felt med fritekst).

Samisk innhold.

Det er viet mye plass til det samiske. I felles innledning til rammeplanene står det at «Lokal plan kan bidra til at samiske språk er i bruk også i menigheter som ikke har samisk som hovedspråk» (s.2). Det samiske er også viet mye plass i rammeplanene for de ulike aldersgruppene. Det står bl.a at «Samiske språk bør være med også der hvor samisk ikke er hovedspråk» (s.3).

Kirken skal inkludere og tilrettelegge for samisk kirkeliv. Alle menigheter skal ha fokus på inkludering, vi skal være et mangfoldig fellesskap. Dette må alltid stå i fokus. Samtidig tror vi at det ikke vil oppleves inkluderende dersom det blir slik at det samiske skal være med i rammeplanene overalt i hele landet.

Når realiteten er den at det er få treffpunkt mellom kirken og de inviterte fra de ulike aldersgruppene, må vi gjøre noen prioriteringer. Da må kirken fokusere på kjernebudskapet og kjerneaktiviteter i menighetsarbeidet. Det er helt naturlig at det samiske inkluderes og tilrettelegges i områder av landet der samisk har en naturlig plass, men i områder av landet der dette ikke er tilfellet må kirkens ansatte og frivillige kunne prioritere annerledes. Det betyr ikke at det samiske ikke er viktig eller ikke skal inkluderes. Det betyr at vi som kirke må tilrettelegge ut ifra hvor vi er og hvem vi møter.

Det er et eget kapittel om samisk kirkeliv i Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del; «Kap 5: Samisk kirkeliv: Språk, kultur og livsanskuelse». Her er det samiske kirkeliv godt beskrevet, og man kan henvise til dette kapittelet.

Innhold.

Vi ønsker et tydeligere innhold, med fokus på dåpen og livet i Kristus. Det står bl.a i innledningen til rammeplanene at «Alle skal få kjennskap og kunnskap til kirken de tilhører, inkludert kirkens tradisjon og historie.» (s.1). Det er ikke kirken alle skal få kjennskap og kunnskap til, men alle skal få opplæring i den kristne tro og livet i Kristus. Vi må ikke miste det mest sentrale.

5. Er eksempel på erfaringsmål nyttige i lokalt arbeid med læring og inkludering i kirkelig undervisning?

Nei

6. Kommentar til nytten av erfaringsmål i arbeidet med læring og inkludering lokalt

Opplæring i den kristne tro handler ikke om å forstå den kristne tro. Vi ønsker ikke et fokus på erfaringsmål, eller på «å forstå sammenhengen», som det står i dette avsnittet. Ingen av oss kan forstå fullt ut. Det er heller ikke et mål vi skal sikte etter. Kirkelig undervisning og læring skal fortsatt ha sine mål, men fokuset på erfaringsmål blir veldig pedagogisk. Det likner et skole-språk. Vi må ikke miste kirkens språk.

7. Er forståelsen av tolkningskompetanse tydelig og relevant formulert?

Nei

8. Kommentar til tolkningskompetanse

Det står at «I kirkelig undervisning og læring forstår vi tolkningskompetanse som evnen til å forstå og bruke Bibelen som hellig og normativ tekst, kilde til kunnskap om kristendom og til å forstå eget liv, kirken og samfunnet». Dette er vi uenige i. Dersom tolkningskompetanse handler om å forstå, er dette et begrep som ikke hører hjemme i kirkelig undervisning og læring. Fokuset bør ikke være på å ha evnen til å forstå og bruke Bibelen, men på å lære å bruke Bibelen. Det er en vesentlig forskjell. I kirkelige sammenhenger handler det ikke om å forstå alt, men om å lære å bruke bibelen, bli kjent med liturgien, be Vår Far, syng, osv, - og på denne måten vekke og styrke troen på den treenige Gud. Vi kan ikke, og skal ikke, måle vår tolkningskompetanse. Dette er, igjen, et skole-språk.

9. Ut fra beskrivelsen i innledningen: Er samisk innhold i rammeplanene tilstrekkelig ivare tatt?

Ja

10. Kommentar til samisk innhold i rammeplanene

Ja og nei. Se kommentar under punkt 8.

11. Er prinsippene for progresjon mellom aldersgruppene tydelige og hensiktsmessige?

Ja

12. Kommentar til progresjon mellom aldersgruppene

Ikke besvart.

13. Mener høringsinstansen at foresatte og fadderes rolle er tilstrekkelig beskrevet og ivaretatt?

Ja

14. Kommentar til foresatte og fadderes rolle

Ikke besvart.

15. Rammeplanene bruker gjennomgående formuleringen "For at barna/konfirmanter/etc skal lære om Bibelen/kristen tro/etc, kan kirken inviterer dem til å: (...) Kirkerådet ønsker tilbakemelding på om de..."

Vi ønsker at rammeplanene sier mer skal når det gjelder innhold og kjerneaktiviteter. Samtidig er det store forskjeller på menigheter og kapasitet, og derfor er det hensiktsmessig at rammeplanene ikke setter for store krav. Vi ønsker derfor at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det i hver rammeplan står 3 stk skal, som handler om kjerneinnhold og kjernepraksiser. Resten kan være kan. Dette tvinger oss til å fokusere på det mest sentrale, nemlig dåpen og livet i Kristus.

Der vi mener at det er hensiktsmessig å gjøre om på rekkefølgen på kulepunktene, vil dette komme frem tydelig ved at vi lister opp de tre punktene vi mener kirken skal invitere til. Se punkt 15, 17, 18, 30, 32, 33, 59, 61, 62, 74, 75, 76, 88 og 90.

16. Gir oversikten over kjernetekster hjelp til helhet og sammenheng i tekstutvalget for aldersgruppene 0-19 år?

Ja og nei.

17. Kommentar til oversikten over kjernetekster

Ja og nei. En oversikt over kjernetekster vil være en god hjelp til helhet og sammenheng i tekstutvalget for de ulike aldersgruppene. Samtidig er det utvalget av kjernetekster som presenteres ikke et bredt og hensiktsmessig utvalg. Vi ønsker at bispemøtet blir utfordret på å ta ansvaret for å lage normative lister for bibeltekster.

18. Overordnede innspill på rammeplanen for 0–5 år

Ikke besvart.

19. Innspill til rammeplanens innledning

I innledningen står det at «Dåpens teologi er grunnleggende i kirken». Det er ikke dåpens teologi som er grunnleggende eller utgangspunktet i kirken, men det er dåpen. Vi er døpt i den treenige Guds navn, til et liv i Kristus. Det er dåpen som er sentral, ikke teologien. Det bør stå at dåpen er utgangspunktet for all kirkelig undervisning og læring. Slik det står nå er det ikke samsvar mellom hvordan dåpen omtales i overordnet del og i rammeplanene.

Vi ønsker et fokus på den treenige Gud og dåpen, ikke på kirkens teologi. Her kan det med fordel hentes formuleringer fra «Livstegnet – et hefte om dåpen», som er en uttalelse av bispemøtet i 2020. Der står det: «Helt siden Jesus ba oss om å døpe, har mennesker søkt dåp. Dåpen er et mysterium. Ord kan ikke fullt ut beskrive det som skjer. Vannet øses opp i Faderens, Sønnens og Den hellige ånds navn. Ved evangeliet, det levende Ordet, blir vannet en nådens kilde. Dåpen gir oss del i påskefortellingen om Jesus som døde og sto opp av graven.

Tradisjonen vår er at barn blir båret til dåpen. Vi feirer det nye livet, og legger barnet i guds hender. Foreldre gjør mange valg for sine barn. Når et barn blir døpt, svarer foreldre og faddere ja på barnets vegne. Men det er aldri for sent å bli døpt. Når ungdom og voksne blir døpt, svarer de selv ja. Også da står faddere klar til å hjelpe den dømte til å leve i dåpen og troen på Jesus. Bibelfortellinger, bønn, nattverd og tilhørighet i kirken er en del av dåpens velsignelse». (Sitat hentet fra «Livstegnet – et hefte om dåpen», s 5, uttalelse om dåpen av bispemøtet 2020).

Alternativt kan det vises til overordnet del, innledningen s.10: «Den norske kirkes undervisnings- og læringsoppdrag springer ut fra dåpsbefalingen. Det kristne fellesskapet skal gi videre det som er gitt, og formidle troens budskap. I dåpen får mennesker frelse og et nytt liv i Kristus. Gjennom å ta del i sakramentene – dåpen og nattverden – får den dømte tilhørighet til den lokale menigheten og til det verdensvide kristne fellesskapet. Dåp, læring og trospraksis hører sammen. Bibelen og trosbekjennelsen gir en klar referanseramme både til innholdet i den kristne tro og til hovedinnholdet i kirkelig undervisning og læring.»

I det første avsnittet i innledningen står det at «Både dømte og interesserte barn og deres foresatte bør oppleve seg omsluttet av Guds omsorg» (s.3). Denne setningen bør endres eller strykes. Vi mennesker er omsluttet av Guds omsorg,

det er ikke slik at vi bør oppleve oss omsluttet av Guds omsorg.

Videre står det at: «I begynnelsen av livet trenger barn god tilknytning til omsorgspersonene sine.» Dette er unødvendig at står i en rammeplan for kirkelig undervisning og læring. Videre står det: «Kirkelig undervisning og læring for 0–5-åringene skal bidra til å bygge tillit og tilknytning til de nærmeste og til Gud. Arbeidet skal bidra til å styrke relasjonen mellom barnet og deres foresatte. Kirken skal oppmuntre foresatte i deres omsorgs- og oppdragelsesrolle, som det også vises til i dåpsløftet.» Kirkens oppgave er ikke å styrke forholdet mellom foresatte og barn. Dette er det andre instanser som tar seg av. Kirkelig undervisning og læring skal bidra til å bygge tilhørighet og tro på den treenige Gud. Som kirke må vi holde oss til våre kjerneoppgaver.

Det er ikke nødvendig å skrive her i denne innledningen hvordan barn lærer. Det viktige i denne sammenhengen er at troen formidles ved at fortellingene om Jesus fortelles, og ved at Den hellige ånd er til stede. Med dette mener vi at rammeplanene ikke skal lære oss pedagogikken, men vi må gjeninnføre det kristne språket.

Hele innledningen bør skrives om. Her bør dåpen og livet i Kristus komme tydeligere frem, da dette er vårt utgangspunkt for all kirkelig undervisning og læring.

20. Gir rammeplanen en god beskrivelse av hvordan kirkelig undervisning kan støtte barns tidlige relasjoner og trosutvikling?

Nei

21. Kommentar til beskrivelse av barns relasjoner og trosutvikling

Se svar på forrige spørsmål.

22. Er vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring hensiktsmessig?

Ja

23. Kommentar til vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring

Både ja og nei. Lek, relasjon og sanselig læring er viktig og sentralt i denne sammenheng. Samtidig må ikke fokuset på lek bli så stort at vi «leker» gudstjeneste, eller vi «leker» fellesskap. Vi leker ikke trospraksiser, men vi gjør det. Vi deltar, både små og store. Samtidig er det gjennom lek at barn lærer og utforsker, men det er viktig å skille mellom det å delta i en trospraksis og det å leke for å lære/utforske.

24. Vurderer dere at aktivitetstilbudet for aldersgruppen er realistisk og gjennomførbart?

Nei

25. Kommentar til aktivitetstilbudet for aldersgruppen

Det står at «Alle dømte og interesserte barn og deres foresatte bør inviteres til minst tre forskjellige tilbud». Dette er ikke realistisk i alle menigheter. Det er ikke alle menigheter som har kapasitet og mulighet til å invitere til minst 3 forskjellige tilbud utover de 5 første årene til barnet. Her bør det isteden stå «minst 2 forskjellige tilbud».

Det er bra at det står at «Kirken skal invitere aktivt til dåp».

Det står at «I andre typer aktiviteter, særlig i aldersgruppen 3-5, kan gruppedynamikken blant de jevnaldrende styrkes av at foresatte ikke er til stede. Da kan barn og voksne ha hver sin samling. Dette gjelder også søndagsskole under gudstjenesten». Dette er ikke vår erfaring. Barn i 3-4 årsalderen ønsker og trenger at en trygg voksen er i nærheten. Kanskje trenger ikke barnet å sitte på fanget hele tiden, men barnet trenger nærvær av en voksen de kjenner godt og er trygg på. De er for små til å gå alene. Disse tre setningene kan derfor strykes.

26. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» relevante for aldersgruppen?

Ja

27. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»

Vi ønsker at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det står at kirken skal invitere til de 3 første kulepunktene, og at kirken kan invitere til resten av kulepunktene. (Ref punkt 19).

28. Innspill til sentrale temaer og utvalgskriterier

Det står «Bibeltekster som kan tematisere trygghet og tilhørighet». Stryk «kan», og skriv heller «Bibeltekster som tematiserer trygghet og tilhørighet».

Det står at «Lignelser om etiske problemstillinger og dilemmaer». Denne setningen kan strykes, da det er for tidlig for en 0-5 åring å snakke om etiske dilemmaer. Små barn har sterk rettferdighetssans, og er opptatt av om jeg kan ta Per sin leke eller ikke, men er det kirkens oppgave å fokusere på dette så tidlig? Det er hensiktsmessig for en litt eldre aldersgruppe. For 0-5-åringene er dette litt tidlig, og det er ikke det viktigste. Trygghet og tilhørighet bør være fokuset for denne aldersgruppa. Vi må ikke glemme barnet. Så små barn har ikke filosofiske samtaler så tidlig alder, eller skal lære om etiske dilemmaer av kirken. Barn må få lov til å være barn. Det er ikke realistisk at et barn på 3 år har filosofiske samtaler på dette nivået. Det er heller ikke kirkens kjerneoppgave å legge til rette for det.

29. Er erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon» relevante for aldersgruppen?

Ja

30. Kommentar til erfaringsmålene «Kirkens kultur og tradisjon»

Ja og nei. Vi ønsker at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det står at kirken skal invitere til de 3 første kulepunktene, og at kirken kan invitere til resten av kulepunktene. (Ref punkt 19).

Hva menes med å «sanse og leke fortellinger om gudstjenester, dåp, konf og bryllup»? Hvorfor ikke høre og gjøre/delta i? (Ref svar på høringsspørsmål 13).

Det står «Samtale om død, sorg og det å minnes de døde, og å delta i enkle minnepraksiser». Dette er for tidlig for denne aldersgruppen. Dette bør komme inn i en eldre aldersgruppe.

31. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Vi ønsker at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det står at kirken skal invitere til følgende 3 kulepunkter, og at kirken kan invitere til resten av kulepunktene:

For at barna skal lære om kristen tro i praksis, skal kirken invitere dem til å:

- Delta i gudstjenester ved å leke, synge, lytte, herme og bevege seg
- Delta i ulike former for bønn
- Synge, musisere og lytte til sang, joik og annen musikk i babysang, barnekor og liknende.

For at barna skal lære om kristen tro i praksis, kan kirken invitere dem til å:

- Resten av kulepunktene

32. Er samarbeidet med foresatte og faddere tilstrekkelig ivare tatt?

Ja

33. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere

Med utgangspunkt i våre kommentarer, og i innledning til rammeplan for 0-5 år, kommer vi her med et forslag på innledning til rammeplan 0-5 år:

Mål: Barna har sin naturlige plass i menighetens fellesskap. Barna lærer i takt med sin alder og utvikling at Jesus er vår frelser og venn.

De yngste barna bæres til dåpen av sine foreldre/foresatte. Dåpen gir oss del i påskefortellingen om Jesus som døde og sto opp av graven. Tradisjonen vår er at barn blir båret til dåpen. Vi feirer det nye livet, og legger barnet i Guds hender. Foreldre og faddere står klare til å hjelpe den døpte til å leve i dåpen og troen på Jesus. Bibelfortellinger, bønn, nattverd og tilhørighet i kirken er en del av dåpens velsignelse. (Sitat hentet fra «Livstegnet – et hefte om dåpen», s 5, uttalelse om dåpen av bispemøtet 2020).

I dåpen understrekes barnets tilhørighet hos Gud, til menigheten og verden. Barna er viktige påminnere om at alle mennesker er Guds barn. For denne aldersgruppen bør oppmerksomheten rettes mot barnets foreldre/foresatte og vektlegge invitasjoner til ulike inkluderende fellesskap. I denne livsfasen handler det om at barnet og familien skal oppleve at kirka er et godt sted å være og hvor de opplever å høre til.

Alle døpte og interesserte barn og deres foresatte bør inviteres til minst to forskjellige tilbud mens barna er i denne aldersgruppen. Kirken skal invitere aktivt til dåp.

Fokus på tilrettelegging er en forutsetning for at barn med funksjonsnedsettelse skal kunne delta. Dette skal komme tydelig frem i alle invitasjoner og på ulike plattformer (lenke til egen ressurs).

For de litt større barna, for aldersgruppen 3-5 år, flyttes fokus gradvis mer over fra foreldre til barnet. Gjennom lek, sanger og bibelfortellinger blir barna kjent med Jesus. Bruk av alle sanser i formidlingen er viktig. Eksempler på gode verktøy kan være flanellograf eller aktiv bruk av kirkerommet. Barnet inviteres til gudstjeneste og mindre fellesskap, i følge med den barnet er trygg på. Her får barnet lære sanger og delta i ritualer. Gjentakelse og gode rammer er viktige i formidlingen.

34. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 0–5 år

Det er et godt utvalg og omfang av kjernetekster for 0-5 år. Eneste innspill her er at vi savner bibelfortellingen om Sakkeus (Luk 19,1–10) som kjernetekst for denne aldersgruppen.

35. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 0–5 år

Disse lignelsene kan med fordel flyttes og plasseres i aldersgruppa 6-12 år:

- Lignelsen om arbeiderne i vingården (Matt 20,1–16)
- Lignelsen om den rike bonden (Luk 12,16–21)
- Lignelsen om de to brødrene (Luk 15,11–32)

Disse lignelsene kan stå i aldersgruppen 0-5 år: -

- Lignelsen om den barmhjertige samaritanen (Luk 10,25–37)

36. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster

Det er bra at vi som kirke har noen bibeltekster og fortellinger som vi ønsker å løfte frem som ekstra viktige. Vi må ha noen kjernetekster. Det er også bra med eksempeltekster.

37. Innspill på omfang og utvalg av salmer 0-5 år

Følgende salmer kan strykes av listen, da det er hensiktsmessig å konsentrere seg om det mest sentrale: 48 Deilig er jorden, 239 Fader, du har skapt meg, 558 Kom la oss samles ved Guds bord, 758 Langt nord under Store Bjørnen, 765 Gledens herre vær vår gjest.

38. Innspill på praksisformer for 0-5 år

Ikke besvart.

39. Overordnede innspill til rammeplan for 6–12 år

Ikke besvart.

40. Innspill på rammeplanens innledning

Avsnittet med samisk innhold kan strykes, ref svar på høringsspørsmål 2.

41. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar barns behov for utforskning, undring og læring?

Ja

42. Kommentar til ivaretagelse av barns behov for utforskning, undring og læring

Ikke besvart.

43. Er balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse hensiktsmessig?

Ja

44. Kommentar til balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse

Ikke besvart.

45. Er forslagene til aktiviteter realistiske og relevante for menighetene?

Nei

46. Kommentar til aktiviteter for 6-12 år

Det står at «Alle døpte og interesserte barn bør inviteres til et inkluderende opplegg...» Hva menes med opplegg?

Videre står det «... bør inviteres til et inkluderende opplegg på tvers av interesser og funksjonsevne minst annethvert år». Vi mener at minst annethvert år er for ofte. Det er urealistisk med et så høyt aktivitetsnivå i mange menigheter.

Det er bra at det står at «Aktiviteter som skjer ukentlig eller månedlig, bør være en grunnleggende del av tilbudet til aldersgruppen».

I avsnitt to brukes begrepet «enkeltprosjekter». Menes det her aktiviteter? Det er uklart for oss hva det menes her. Vi må være konsekvente i begrepsbruken.

Det står «Barne- og ungdomsorganisasjoner kan være viktige samarbeidspartnere...» Stryk kan, skriv istedenfor at barne- og ungdomsorganisasjonene er viktige samarbeidspartnere.

47. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?

Ja

48. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»²

Vi ønsker at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det står at kirken skal invitere til de 3 første kulepunktene, og at kirken kan invitere til resten av kulepunktene. (Ref punkt 19).

49. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier²

Det står at «Samiske språk er en sentral del av språkmangfoldet som skal erfares». Endre dette fra «skal erfares» til «kan erfares». Ref tidligere kommentar.

Sette inn Lignelser om etiske problemstillinger og dilemmaer, hentet fra rammeplaner 0-5 år.

50. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»

Vi ønsker at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det står at kirken skal invitere til de 3 første kulepunktene, og at kirken kan invitere til resten av kulepunktene. (Ref punkt 19).

51. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»²

Vi ønsker at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det står at kirken skal invitere til de 3 første kulepunktene, og at kirken kan invitere til resten av kulepunktene. (Ref punkt 19).

52. Er foresatte og fadderes rolle tydelig og hensiktsmessig beskrevet?

Ja

53. Kommentar til foresatte og fadderes rolle²

Ikke besvart.

54. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 6–12 år

Vi ønsker at bispemøtet blir utfordret på å ta ansvaret for å lage normative lister for bibeltekster.

55. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 6–12 år

Ikke besvart.

56. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster²

Ikke besvart.

57. Innspill på utvalg og omfang av salmer

Følgende salmer kan strykes: 33 Det hev ei rose sprunge, 150 Se, nå kommer Jesus, 292 Den prektigkledte sommerfugl, 648 Han skapte skogen og han skapte vannet, 768 Leat nahkkárat mu čalmmis / Nå lukker seg mitt øye, Giefie lim (Hvem er denne mannen), Gud, skap i oss, Lyset mitt er som en bønn.

58. Innspill på praksisformer

Ikke besvart.

59. Overordnede innspill til rammeplan for konfirmasjonstiden

Rammeplanene skal være praksisnære, lett tilgjengelige, og en hjelp for lokalmenighetene. Rammeplanen for konfirmasjon, slik den fremstår nå, er for omfattende. Det er mye tekst. En rammeplan bør ikke være lengre enn én A4 side, maks 1,5.

Vi ønsker mer fokus på at konfirmasjonstiden har som mål å vekke og styrke troen som ble gitt i dåpen. Vi har derfor laget et eksempel på rammeplan for konfirmasjonstiden, som viser våre innspill og hvordan vi ser det for oss:

Forslag på rammeplan for konfirmasjonstiden:

Mål for konfirmasjonstiden.

Konfirmasjonen er forankret i dåpens nåde og Guds løfter. Konfirmasjonstiden skal gi ungdommene mulighet til å utforske troen, ta del i menighetsfellesskapet og se sammenhengen mellom dåp, tro og liv. Den bygger på kirkens bekjennelse og formidler det kristne menneskesynet der hvert menneske er skapt i Guds bilde med ukrenkelig verdi, og er omsluttet av Guds kjærlighet. Konfirmasjonen er en forbønnshandling, ikke en bekreftelse av ungdommens tro, men av Guds trofasthet.

Rammer for konfirmasjonstiden.

Konfirmasjonstiden omfatter normalt 60 timer fordelt over åtte måneder, og avsluttes med en konfirmasjonsgudstjeneste. Det legges opp til at konfirmanden får anledning til å delta på minimum åtte møtepunkt med menighetens fellesskap. Minst fem av dem er gudstjenester i Den norske kirke. Leir og helgeturer kan utgjøre inntil 60% av totalomfanget. På leir regnes inntil åtte timer per døgn som del av undervisningen.

Konfirmasjonstiden skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av funksjonsevne, språk, økonomi eller livssituasjon.

Undervisning og aktiviteter skal planlegges etter prinsippene for universell utforming, og nødvendig individuell tilrettelegging skal gis. Økonomiske forhold skal aldri være et hinder for deltakelse. Der det er relevant, skal samisk språk og kultur ivaretas i tråd med Den norske kirkes forpliktelser.

Form og innhold.

Konfirmasjonstiden skal preges av varierte, dialogbaserte og inkluderende arbeidsformer som gir rom for undring, samtale og aktiv deltakelse utfra konfirmandens individuelle forutsetninger. Undervisning, leir, gudstjenester, diakonale aktiviteter og trospraksis skal inngå som integrerte deler av helheten. Konfirmandene skal bli bedre kjent med fortellinger fra bibelen, kristen tradisjon og trospraksis på måter som er relevante for deres livssituasjon.

I konfirmasjonstiden har konfirmanden fått:

- Grunnleggende kjennskap til kristen tro; inkludert et utvalg av bibelens fortellinger, trosbekjennelsen, Fadervår, budene og Jesu liv, død og oppstandelse.
- Erfart ulike gudstjenester i Den norske kirke, samt fått muligheten til å delta i nattverden.
- Tilbud om dåp (dersom konfirmanden ikke er døpt).
- Deltatt i ett trygt og inkluderende fellesskap gjennom samlinger, leir og menighetsliv.
- Deltatt i diakonale aktiviteter som uttrykker nestekjærlighet og ansvar.
- Erfart ulike former for trospraksis og trosuttrykk som bønn, stillhet og musikk.
- Arbeidet med tema som menneskeverd, identitet, vennskap, seksualitet, sorg, håp, klima og rettferdighet.

60. Innspill på rammeplanens innledning²

Innledningen kan kortes ned. Sammenhengen mellom dåp og konfirmasjon bør tydeliggjøres mer.

61. Innspill til rammer for konfirmasjonstiden (omfang, struktur, leir og innhold)

Se punkt 63.

62. Er det god balanse mellom bredde og fordypning i undervisningen?

Ja

63. Kommentar til balansen mellom bredde og fordypning

Se punkt 63.

64. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?²

Ja

65. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»³

Se punkt 63.

66. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier³

Se punkt 63.

67. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»²

Se punkt 63.

68. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»³

Se punkt 63.

69. Er samarbeidet med foresatte og faddere godt nok ivaretatt?

Ja

70. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere²

Ikke besvart.

71. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for konfirmasjonstiden

Vi ønsker at bispemøtet blir utfordret på å ta ansvaret for å lage normative lister for bibeltekster.

72. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for konfirmasjonstiden

Ikke besvart.

73. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?

Ja

74. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster

Ikke besvart.

75. Innspill på utvalg og omfang av salmer²

Følgende salmer kan strykes:

23 Hosanna, Davids sønn

33 Det hev ei rose sprunge

105 Shine your light

173 Hill deg Frelser og forsoner

214 Han sto opp før dagen demret

295 Jupmelen gieles / Skaperens stemme

306 Várrečohkain várdán / Høgt oppunder fjellet

76. Innspill på praksisformer²

Ikke besvart.

77. Overordnede innspill til rammeplan for 13–19 år

Ikke besvart.

78. Innspill på rammeplanens innledning³

Rammeplanen er for omfattende, den kan med fordel kortes ned.

Det står at «Kirken kan være et trygt fellesskap...» Her bør det stå «Kirken skal være et trygt fellesskap...».

Det står «Ungdom bør få være med i et inkluderende og engasjerende miljø». Dette kan omformuleres til «Ungdom inviteres inn i et inkluderende og engasjerende miljø».

Videre står det «Fortellingene om Jesu liv, død og oppstandelse kan gi mening, håp og retning i ungdommenes liv». Her bør det isteden stå «Fortellingene om Jesu liv, død og oppstandelse gir mening, håp og retning i ungdommenes liv».

Avsnittet om samisk innhold kan kortes ned. Til eksempel kan det stå: «Samiske kulturuttrykk, trosuttrykk og livsanskuelse er en del av innhold og praksiser i undervisning for ungdom, der det er naturlig».

79. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer ungdoms behov for tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling?

Ja

80. Kommentar til rammeplanen og tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling

Ikke besvart.

81. Er vektleggingen av medvirkning og ansvar for ungdom hensiktsmessig?

Ja

82. Kommentar til vektleggingen av medvirkning og ansvar

Ikke besvart.

83. Er aktivitetene og tilbudene realistiske og relevante?

Ja

84. Kommentar til aktivitetene og tilbudene

Det står at «Barne- og ungdomsorganisasjoner kan være viktige samarbeidspartnere i gjennomføring av ulike aktiviteter og ledertrening». Dette bør endres til: «Barne- og ungdomsorganisasjoner er viktige samarbeidspartnere i gjennomføring av ulike aktiviteter og ledertrening.»

85. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset ungdom?

Ja

86. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»⁴

Ja og nei. Vi ønsker at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det står at kirken skal invitere til følgende 3 kulepunkter, og at kirken kan invitere til resten av kulepunktene:

For at ungdommene skal lære om Bibelen, skal kirken invitere dem til å:

- Finne frem i Bibelen i bokform og på nett
- Bli kjent med ulike metoder for å lese og tolke Bibelen
- Uttrykke seg på kreative måter, der de kan bruke egne liv og erfaringer i arbeidet med bibeltekstene.

For at ungdommene skal lære om Bibelen, kan kirken invitere dem til å:

- Resten av kulepunktene

87. Innspill til sentrale temaer og utvalgskriterier⁴

De to siste kulepunktene kan strykes.

88. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»³

Vi ønsker at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det står at kirken skal invitere til følgende 3 kulepunkter, og at kirken kan invitere til resten av kulepunktene:

For at ungdommene skal lære om kirkens kultur og tradisjon, skal kirken invitere dem til å:

- Delta i feiring/markering av merkedager i kirkeåret, for eksempel Maria budskapsdag / Márjjábeaivi / Maarjean biejjie / Márjjebiejvve, bots- og bønnedag og skaperverkets dag.
- synge salmer og sanger fra ulike tradisjoner.
- reflektere over hvordan omsorg, inkludering og sosial rettferdighet er en del av kirkens diakonale praksis.

For at ungdommene skal lære om kirkens kultur og tradisjon, kan kirken invitere dem til å:

- Resten av kulepunktene.

89. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁴

Vi ønsker at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det står at kirken skal invitere til følgende 3 kulepunkter, og at kirken kan invitere til resten av kulepunktene:

For at ungdommene skal lære om kristen tro i praksis, skal kirken invitere dem til å:

- oppleve ulike former for forkynnelse og bønn.

- synge salmer og sanger, joike.
- delta i fellesskapsbyggende aktiviteter, og bidra på sin måte i fellesskapene.

For at ungdommene skal lære om kristen tro i praksis, kan kirken invitere dem til å:

- Resten av kulepunktene.

90. Er foresatte og fadderes rolle hensiktsmessig beskrevet etter religiøs myndighetsalder?

Ja

91. Kommentar til foresatte og fadderes rolle etter religiøs myndighetsalder

Ikke besvart.

92. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 13–19 år

Vi ønsker at bispemøtet blir utfordret på å ta ansvaret for å lage normative lister for bibeltekster.

93. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 13–19 år

Ikke besvart.

94. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?2

Ja

95. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster2

Det er bra at vi som kirke har noen bibeltekster og fortellinger som vi ønsker å løfte frem som ekstra viktige. Vi må ha noen kjernetekster. Det er også bra med eksempeltekster.

96. Innspill til utvalg og omfang av salmer

Følgende salmer kan strykes:

23 Hosanna, Davids sønn

33 Det hev ei rose sprunge

105 Shine your light

173 Hill deg Frelser og forsoner

214 Han sto opp før dagen demret

295 Jupmelen giele / Skaperens stemme

306 Várrečohkain várdán / Høgt oppunder fjellet

97. Innspill til praksisformer

Ikke besvart.

98. Overordnede innspill til rammeplan for unge voksne

Ikke besvart.

99. Innspill på rammeplanens innledning4

Det står i andre avsnitt at «Kristen tro skal ikke bare forstås, den skal også gjøres og leves – sammen». Denne setningen bør endres, for troen kan ikke forstås av noen. Den skal ikke forstås.

I samme avsnitt står det at «Kirken skal bidra til at deltakerne gjenoppdager evangeliet og kan finne en bærekraftig tro». Her tas det for gitt at deltakerne må gjenoppta evangeliet, og det er ikke alltid tilfellet. Ikke alle opplever at troen de har med seg fra barndom og ungdom må bygges opp på nytt. Derfor kan denne setningen endres til «Kirken skal bidra til en bærekraftig tro hos deltakerne».

100. Er aktivitetene relevante og fleksible nok for målgruppen?

Ja

101. Kommentar til aktivitetene for unge voksne

Ikke besvart.

102. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer unge voksnes livssituasjon og behov?

Ja

103. Kommentar til rammeplanen og unge voksnes livssituasjon og behov

Ikke besvart.

104. Er vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling hensiktsmessig?

Ja

105. Kommentar til vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling

Ikke besvart.

106. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»

Vi ønsker at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det står at kirken skal invitere til de 3 første kulepunktene, og at kirken kan invitere til resten av kulepunktene. (Ref punkt 19).

107. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁴

Vi ønsker at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det står at kirken skal invitere til de 3 første kulepunktene, og at kirken kan invitere til resten av kulepunktene. (Ref punkt 19).

108. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁵

Vi ønsker at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det står at kirken skal invitere til følgende 3 kulepunkter, og at kirken kan invitere til resten av kulepunktene:

For at deltakerne skal lære om kristen tro i praksis, skal kirken invitere dem til å:

- bygge fellesskap for alle, der kristne verdier, slik som menneskeverdet og nåden, kommer til uttrykk.
- samtale om hva det kan bety å følge etter Jesus og være hans disippel, og hva det betyr at Gud er nær.
- delta i gudstjeneste, nattverdsfeiring og dåpspåminnelse.

For at deltakerne skal lære om kristen tro i praksis, kan kirken invitere dem til å:

- Resten av kulepunktene.

109. Innspill til utvalg og omfang av bibeltekster for unge voksne

Vi ønsker at bispemøtet blir utfordret på å ta ansvaret for å lage normative lister for bibeltekster.

110. Innspill til utvalg og omfang av eksempelteksler for unge voksne

Ikke besvart.

111. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempelteksler?³

Ja

112. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster³

Ikke besvart.

113. Innspill til utvalg og omfang av salmer²

Ikke besvart.

114. Innspill til praksisformer²

Ikke besvart.

115. Overordnede innspill til rammeplan for voksne

Ikke besvart.

116. Innspill på rammeplanens innledning⁵

Ikke besvart.

117. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar bredden i voksnes livssituasjoner?

Ja

118. Kommentar til rammeplanens ivaretagelse av voksnes livssituasjoner

Ikke besvart.

119. Er målet om både dybde og tilgjengelighet i undervisningen hensiktsmessig formulert?

Ja

120. Kommentar til formuleringen av dybde og tilgjengelighet

Ikke besvart.

121. Er aktivitetene relevante og gjennomførbare i lokal sammenheng?

Ja

122. Kommentar til aktiviteter for voksne

Ikke besvart.

123. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»²

Vi ønsker at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det står at kirken skal invitere til de 3 første kulepunktene, og at kirken kan invitere til resten av kulepunktene. (Ref punkt 19).

124. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁵

Vi ønsker at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det står at kirken skal invitere til de 3 første kulepunktene, og at kirken kan invitere til resten av kulepunktene. (Ref punkt 19).

125. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Vi ønsker at det skilles mellom hva menighetene skal og hva menighetene kan. Vårt forslag er at det står at kirken skal invitere til de 3 første kulepunktene, og at kirken kan invitere til resten av kulepunktene. (Ref punkt 19).

126. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar livsnære temaer og ulike livsfaser på en god måte?

Ja

127. Kommentar til ivaretagelse av livsnære temaer og ulike livsfaser

Ikke besvart.

128. Innspill til tekstutvalget for voksne

Vi ønsker at bispemøtet blir utfordret på å ta ansvaret for å lage normative lister for bibeltekster.

129. Andre innspill til veiledende lister for bibeltekster

Ikke besvart.

130. Innspill til utvalg og omfang av salmer³

Ikke besvart.

131. Innspill til praksisformer³

Ikke besvart.

Bjørgvin bispedømmeråd

Innstansstype	Bispedømmeråd
Kontaktperson	Sverre Johan Nærheim, sn629@kyrkja.no
Bispedømme	Bjørgvin

1. Er sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del tydelig fremstilt?

Nei

2. Kommentar til sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del

Innleiande og generelle punkt til høyringa:

Punkt 1: Bjørgvin bispedømme ønsker generelt litt kortare/komprimert innleiingstekst i kvar rammeplan. Vi tenker at det kan vere bra med ein gjennomgang av språket/ordbruk slik at det heng saman frå Overordna del, til rammeplanane og vidare til bruken i Kyrkja vår og andre stader. Det er viktig at vi nyttar «kyrkjespråk» heller enn «skulespråk».

Vi har drøfta bruk av kunnskapsmål og erfaringsmål, og sett på grad av normativitet. Det gjeld bruk av skal/bør/kan: - ein kan med fordel gå gjennom kva ord som passar til dei ulike måla ein set. Er det fleire erfaringsmål som kunne vere «skal»-mål, og ha prioritert framfor andre? I så fall vil me tilrå at skal-punkta blir få og tek omsyn til dei store ulikskapane som er mellom dei mange stabane i landet vårt.

Punkt 2: Bjørgvin bispedømme foreslår at bispemøtet vel ut tekstar, salmar og prioriterte praksisformer. Og at tekstar, salmar og praksisformar må henge saman på dei enkelte aktivitetane og må vere tilpassa dei erfaringsmåla aktiviteten søker å nå. Det blir forestått å merke bibeltekstane med kva dag i kyrkjeåret den er knytt til.

Punkt 3: Kanskje kan det vere lurt å løfte det samiske ut på eit meir overordna nivå og skrive litt spissa og konkret om det i den generelle innleiingsdelen av rammeplanane, og slik forhindre repetisjon i dei ulike rammeplanane. Konkrete erfaringsmål som er aktuelle uavhengig av geografi/språk kan stå i rammeplanane.

Punkt 4: Bispedømmet ønsker eit digitalt støtteverktøy for konkret planlegging av aktivitetar der ein tek omsyn til progresjon og indre konsistens/samanheng i aktiviteten som erfaringsmål, salme, bibeltekst og metode/praksisformer. Idretten har sine ulike utviklingsstrinn/-trapp.

Den overordna planen har betre formuleringar av trusinnhald og om målet med undervisninga enn rammeplanane. Rammeplanane manglar dei same tydelege målformuleringar som står i overordna plan, og formuleringar er meir abstrakte. Her er det ønskeleg med felles formuleringar.

I overordna plan står det (s7) «Alle skal gis mulighet til å bli kjent med kirkens tradisjon og kildene til kristen tro, livstolking og livsmestering.» Dette er formulering av erfaringsmål som samsvarer med planen.

t.d. Kan det med fordel stå: «Bibelen, kjelde til kristen tro, livstolking og livsmeistering» som er målformulering, i staden for «Bibelen, tekst, fortolking» som er form og metodeformulering.

3. Mener høringsinstansen at rammeplanene gir en tydelig og hensiktsmessig retning for lokal planlegging av kirkelig undervisning og læring?

Nei

4. Kommentar til rammeplanenes retning for lokal planlegging

Det kan vere vanskeleg å sjå for seg korleis ein ferdig lokal plan for kyrkjeleg undervisning og læring skal sjå ut, ut frå rammene i planen. Det skal vere minimum 6-7 aktivitetar 0-12 år, og ei konfirmanttid med nokre føringar.

5. Er eksempel på erfaringsmål nyttige i lokalt arbeid med læring og inkludering i kirkelig undervisning?

Nei

6. Kommentar til nytten av erfaringsmål i arbeidet med læring og inkludering lokalt

Erfaringsmål kan gjøre at det er vanskeleg å få fram viktige tema og områder for undervisninga. Til dømes er Truvedkjenninga og Vår Far berre nemnt i rammeplanane for 6-12år og konfirmantplanen. Den heilage ande er ikkje nemnt i det heile i rammeplanen, medan treeinigheita er nemnt ein gong (i konfirmantplanen). Det er fordel med felles innhald om sentrale tema og det er bra om det kjem tydeleg fram i rammeplanane.

7. Er forståelsen av tolkningskompetanse tydelig og relevant formulert?

Nei

8. Kommentar til tolkningskompetanse

Det står at «I kirkelig undervisning og læring forstår vi tolkningskompetanse som evnen til å forstå og bruke Bibelen som hellig og normativ tekst, kilde til kunnskap om kristendom og til å forstå eget liv, kirken og samfunnet». Dette er skule-språk med vekt på det kognitive. Fokus bør ikkje vera på å forstå og finna kunnskap, men slik det står i overordna del: «...som kjelde til tru, livstolkning og livsmeistring». Ei betre formulering er: .. tolkningskompetanse som evna til å bruka Bibelen som heilag og normativ tekst som kjelde til tru, livstolkning og livsmeistring og kjelde til kunnskap om og tru på den treeinige Gud.

9. Ut fra beskrivelsen i innledningen: Er samisk innhold i rammeplanene tilstrekkelig ivarettatt?

Nei

10. Kommentar til samisk innhold i rammeplanene

Det er brukt mykje plass til det samiske, både i felles innleiing til rammeplanane der det står at «Lokal plan kan bidra til at samiske språk er i bruk også i menigheter som ikke har samisk som hovedspråk» (s.2), og i rammeplanane for dei ulike aldersgruppene. Det står bl.a at «Samiske språk bør være med også der hvor samisk ikke er hovedspråk» (s.3). Kyrkja skal inkludera og tilrettelegge for samisk kyrkjeliv. Alle kyrkjelydar skal ha fokus på inkludering, vi skal vera eit mangfaldig fellesskap. Dette må alltid stå i fokus. Samtidig trur vi at det ikkje vil opplevast inkluderande dersom det blir slik at det samiske skal vera med i rammeplanane overalt i heile landet. Når realiteten er at det er få treffpunkt mellom kyrkja og dei inviterte frå dei ulike aldersgruppene, må ein prioritera. Da må kyrka fokusera på kjernebodskapen og kjerneaktivitetar. Det er heit naturleg at det samiske vert inkludert og tilrettelagt i område av landet der samisk har ein naturleg plass, men i område av landet der dette ikkje er tilfellet må kyrkja sine tilsette og frivillige kunne prioritera annleis. Det betyr ikkje at det samiske ikkje er viktig, men at lokalkyrkja må leggja til rette aktivitetane ut ifra kor vi er og kven vi møter. Det er eit eige kapittel om samisk kyrkjeliv i «Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del»; «Kap 5: Samisk kirkeliv: Språk, kultur og livsanskuelse». Dette er godt og ein kan visa til dette kapittelet.

Viser også til punkt 2 i første spørsmål: Kanskje kan det vere lurt å løfte det samiske ut på eit meir overordna nivå og skrive litt spissa og konkret om det i den generelle innleiingsdelen av rammeplanane, og slik forhindre repetisjon i dei ulike rammeplanane. Konkrete erfaringsmål som er aktuelle uavhengig av geografi/språk kan stå i rammeplanane.

11. Er prinsippene for progresjon mellom aldersgruppene tydelige og hensiktsmessige?

Nei

12. Kommentar til progresjon mellom aldersgruppene

Progresjon er nemnt, men rammeplanane og listene over tekstar og tema gjev ikkje hjelp til å finna ut kva som er ein foreslått progresjon. Det kan med fordel konkretiserast kva tekstar og tema som bør følgja etter kvarandre på dei ulike årstrinn og gjerne korleis ein skal sørga for progresjon i kjernetema og kjernetekstar som må og skal gå igjen på alle årstrinn, til dømes høgtidene.

13. Mener høringsinstansen at foresatte og fadderens rolle er tilstrekkelig beskrevet og ivarettatt?

Ja

14. Kommentar til foresatte og fadderens rolle

Ikke besvart.

15. Rammeplanene bruker gjennomgående formuleringen "For at barna/konfirmanter/etc skal lære om Bibelen/kristen tro/etc, kan kirken inviterer dem til å: (...) Kirkerådet ønsker tilbakemelding på om de..."

Vi ønsker at det vert sagt kva kyrkjelydane skal når det gjeld innhald og kjerneaktivitetar og kva kyrkjelydane kan. Men kyrkjelydane er ulike og rammeplanane bør ikkje stilla for store krav. Vi ønsker at det vert skilt mellom kva kyrkjelydane skal og kva kyrkjelydane kan. Vårt forslag er at det skal stå i kvar rammeplan at kyrkja skal invitere til dei 3 første kulepunktene som handlar om kjerneinnhald og kjernepraksisar, og at ein kan invitere til resten, Dette tvingar oss til å prioritera det mest

sentrale, evangeliet om Jesus Kristus vår frelsar, dåpen og trua, både som læreinnehald og som praksis. Difor bør lista over kulepunkt vera ei prioritert liste.

16. Gir oversikten over kjernetekster hjelp til helhet og sammenheng i tekstutvalget for aldersgruppene 0-19 år?

Nei

17. Kommentar til oversikten over kjernetekster

Ei oversikt over kjernetekstar vil vera ei god hjelp til heilskap og samanheng i tekstutvalet for dei ulike aldersgruppene, men innleiinga kan bli betre og meir presis og bør visa korleis ein kan få progresjon. For å understreka samanhengen i kyrkja ønsker vi at det for alle tekstane står når dei er tekst i kyrkjeåret.

Samtidig er utvalet av kjernetekstar ikkje eit breitt og hensiktsmessig utval. Vi ønsker at bispemøtet blir utfordra på å ta ansvaret for å lage normative lister for bibeltekar.

18. Overordnede innspill på rammeplanen for 0–5 år

Ikke besvart.

19. Innspill til rammeplanens innledning

I innleiinga står det at «Dåpens teologi er grunnleggjande i kirken». Det er ikkje dåpens teologi som er grunnleggjande eller utgangspunktet i kyrkja, men det er dåpen. Vi er døypte i den treeinige Guds namn, til eit liv i Kristus. Det er dåpen som er sentral, ikkje teologien, difor vil vi helst at det står at dåpen er utgangspunktet for all kyrkjeleg undervisning og læring. Slik det står nå er det ikkje samsvar mellom korleis dåpen vert omtala i overordna del og i rammeplanane. Her kan det med fordel hentast formuleringer fra «Livstegnet – et hefte om dåpen», som er en uttalelse av bispemøtet i 2020.

20. Gir rammeplanen en god beskrivelse av hvordan kirkelig undervisning kan støtte barns tidlige relasjoner og trosutvikling?

Nei

21. Kommentar til beskrivelse av barns relasjoner og trosutvikling

Ein treng ikkje skriva i innleiinga om korleis barn lærer. Det viktige i denne samanhengen er at trua vert formidla ved at fortellingane om Jesus vert fortalt. Rammeplanane skal ikkje læra oss pedagogikken, men i ein kyrkjeleg plan må ein bruka det kristne språket om trua som er nærare erfaringsmål.

22. Er vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring hensiktsmessig?

Nei

23. Kommentar til vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring

Både ja og nei. Leik, relasjon og sanseleg læring er viktig og sentralt i også i kyrkjeleg læring, men fokuset på leik må ikkje bli så stort at vi «leiker» gudsteneste, eller vi «leiker» fellesskap. Vi leiker ikkje truspraksisar, men vi deltar, både små og store. Samtidig er det gjennom leik at born lærer og utforskar, men det er viktig å skilja mellom det å delta i ein truspraksis og det å leike for å lære/utforska.

24. Vurderer dere at aktivitetstilbudet for aldersgruppen er realistisk og gjennomførbart?

Nei

25. Kommentar til aktivitetstilbudet for aldersgruppen

Kyrkjelydane er ulike og det er vanskeleg å talfesta. Det står at alle bør inviterast minst tre gonger i løpet av 0-5 år. Det betyr at ein kan måtte vente fleire år mellom kvar kontakt med kyrkja. Alle bør få tilbod minimum årleg, men ein kan samle fleire aldersgrupper samstundes dersom det er få i årskulla.

26. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» relevante for aldersgruppen?

Ja

27. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»

Ikke besvart.

28. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier

Ikke besvart.

29. Er erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon» relevante for aldersgruppen?

Nei

30. Kommentar til erfaringsmålene «Kirkens kultur og tradisjon»

Det er uklart kva som vert meint med å «sanse og leke fortellinger om gudstjenester, dåp, konfirmasjon og bryllup»? Korleis?

31. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Vi ønsker at det vert skild mellom kva kyrkjelydane skal og kva kyrkjelydane kan. Vårt forslag er at det bør stå at kyrkja skal invitere til dei 3 første kulepunkta, og at ein kan invitere til resten av kulepunkta:

For at borna skal lære om kristen tru i praksis, skal kyrkja invitera dei til å:

- Delta i gudstjenester ved å leika, synga, lytta, herma og bevega seg
- Delta i ulike former for bøn
- Synga, musisera og lytta til song, joik og annan musikk i babysong, barnekor og liknande.

For at borna skal lære om kristen tru i praksis, kan kyrkja invitere dei til å:

- Resten av kulepunkta

32. Er samarbeidet med foresatte og faddere tilstrekkelig ivaretatt?

Ja

33. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere

Ikke besvart.

34. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 0–5 år

Det er et godt utval av kjernetekstar for 0-5 år, men saknar bibelfortellingen om Sakkeus (Luk 19,1–10) som kjernetekst for denne aldersgruppa.

35. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 0–5 år

Desse likningane kan med fordel flyttast til aldersgruppa 6-12 år:

- Likninga om arbeidarane i vingarden (Matt 20,1–16)
- Likninga om den rike bonden (Luk 12,16–21)
- Likninga om dei to brørne (Luk 15,11–32)

Likninga om den miskunnsame Samaritanen (Luk 10,25–37) kan stå i aldersgruppa 0-5 år

36. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster

Ved kvar bibeltekst bør det stå i parentes kva dag i kyrkjeåret denne teksten er preiketekst, lesetekst eller forteljingstekst for å verkeleggjera målet i tilrådde praksisformer om å bruka kyrkjeåret i val av gudstjenester.

37. Innspill på omfang og utvalg av salmer 0-5 år

Det er fint med anbefalte salmar, men vi er i tvil om lista i praksis vert brukt fordi ein har sine lokale preferansar. Det er betre om ein tenker tematisk og skriv: Det bør vera 4-6 salmar, om skaping, om Jesus, ein julesalme, ein påskesalme, ein pinsesalme og ein om bøn, trøyst, sorg. Til dømes desse: ..

38. Innspill på praksisformer for 0-5 år

Under aktiviteten Søndagsskule kan ein legga til...under gudstenesta, eller til andre tider. Under punktet om vandringar kan ein leggje til sansevandring

39. Overordnede innspill til rammeplan for 6–12 år

Ikke besvart.

40. Innspill på rammeplanens innledning

Ikke besvart.

41. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar barns behov for utforskning, undring og læring?

Ja

42. Kommentar til ivaretagelse av barns behov for utforskning, undring og læring

Ikke besvart.

43. Er balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse hensiktsmessig?

Ja

44. Kommentar til balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse

Ikke besvart.

45. Er forslagene til aktiviteter realistiske og relevante for menighetene?

Nei

46. Kommentar til aktiviteter for 6-12 år

Det står at alle bør inviterast minst annakvart år, og at aktivitetar som skjer ein stad mellom kvar veke og kvar månad bør vere ein grunnleggjande del av tilbodet. Det kan bety ein får tilbod fleire veker på rad i ein periode, for så å måtte vente fleire år til neste gong eit tilsvarende tilbod blir gitt. Alle bør få tilbod minimum årleg, men ein kan samle fleire aldersgrupper samstundes dersom det er få i årskulla.

47. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?

Ja

48. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»²

Ikke besvart.

49. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier²

Ikke besvart.

50. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»

Vi ønsker at det vert skild mellom kva kyrkjelydane skal og kva kyrkjelydane kan. Vårt forslag er at det bør stå at kyrkja skal invitere til dei 3 første kulepunkta, og at ein kan invitere til resten av kulepunkta:.

51. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»²

Vi ønsker at det vert skild mellom kva kyrkjelydane skal og kva kyrkjelydane kan. Vårt forslag er at det bør stå at kyrkja skal invitere til dei 3 første kulepunkta, og at ein kan invitere til resten av kulepunkta.

52. Er foresatte og fadderens rolle tydelig og hensiktsmessig beskrevet?

Ja

53. Kommentar til foresatte og fadderens rolle²

Ikke besvart.

54. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 6–12 år

Ein bør leggja vekt på bruk av tekstane i kyrkjeåret og vi ønsker at bispemøtet blir utfordra til å ta ansvaret for å laga normative lister for bibeltekstar.

55. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 6–12 år

Ein bør leggja vekt på bruk av tekstane i kyrkjeåret og vi ønsker at bispemøtet blir utfordra til å ta ansvaret for å laga normative lister for bibeltekstar.

56. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster²

Ved kvar bibeltekst bør det stå i parentes kva dag i kyrkjeåret denne teksten er preiketekst, lesetekst eller forteljningstekst for å verkeleggjera målet i tilrådde praksisformer om «tilpasset formidling» og «mulighet for medvirkning i til innhold og gjennomføring» ved å bruka kyrkjeåret i val av gudstenester.

57. Innspill på utvalg og omfang av salmer

Det er fint med anbefalte salmar, men vi er i tvil om lista i praksis vert brukt fordi ein har sine lokale preferanser. Det er betre om ein tenker tematisk og skriv: Det bør vera 4-6 salmar, om skaping, om Jesus, ein julesalme, ein påskesalme, ein pinsesalme og ein om bøn, trøyst, sorg. Til dømes desse: ..

58. Innspill på praksisformer

Ikke besvart.

59. Overordnede innspill til rammeplan for konfirmasjonstiden

Ikke besvart.

60. Innspill på rammeplanens innledning²

Innledningen kan kortes ned. Sammenhengen mellom dåp og konfirmasjon bør tydeliggjøres mer. Det er bra at det står «Konfirmanten møter evangeliet om Jesus Kristus.» Denne målformuleringa bør stå på kvart årstrinn i rammeplanen, særleg fordi den overordna planen understrekar det: s 7: «Alle mennesker kalles til å ta imot evangeliet og tolke sitt liv i lys av relasjonen til den treenige Gud.»...«Derfor må kirken... frimodig forkynne evangeliet». Dette frimod bør gjenspeglast som målformulering i rammeplanane.

61. Innspill til rammer for konfirmasjonstiden (omfang, struktur, leir og innhold)

Det blir nytta talet 60% som maks prosentdel av konfirmasjonstida på leir. Det utgjør 36 timar dersom omfanget er 60 timar og tilsvarar 4,5 dagar på leir. Er prosent enkelt nok å forstå her, eller bør ein skrive omfang i timar?

62. Er det god balanse mellom bredde og fordypning i undervisningen?

Ikke besvart.

63. Kommentar til balansen mellom bredde og fordypning

Det er vanskeleg å vurdere ut frå ein plan der punkta ikkje er prioritert.

64. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?²

Ikke besvart.

65. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»³

Ikke besvart.

66. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier³

Ikke besvart.

67. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»²

Ikke besvart.

68. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»³

Her nyttar ein formuleringa “øve på” Vår Far, trusvedkjenninga osv. som er nærare eit kunnskapsmål enn eit erfaringsmål. Det bør stå «delta i».

69. Er samarbeidet med foresatte og faddere godt nok ivarettatt?

Ja

70. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere²

Det blir foreslått parallell undervisning for vaksne, men ein kan også ha samla/felles undervisning mellom konfirmantar og føresatte.

71. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for konfirmasjonstiden

Ein bør leggja vekt på bruk av tekstane i kyrkjeåret og vi ønsker at bispemøtet blir utfordra til å ta ansvaret for å laga normative lister for bibeltekstar.

72. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for konfirmasjonstiden

Ein bør leggja vekt på bruk av tekstane i kyrkjeåret og vi ønsker at bispemøtet blir utfordra til å ta ansvaret for å laga normative lister for bibeltekstar.

73. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?

Ja

74. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster

Det er bra å løfta fram nokon bibelforteljingar som viktige kjernetekstar, slik ein har gjort i kyrkjeåret sine tekstar. Difor bør det ved kvar bibeltekst stå i parentes kva dag i kyrkjeåret denne teksten er preiketekst, lesestekst eller forteljingstekst for å gjera det lettare å verkeleggjera målet i tilrådde praksisformer om å bidra til utforming av gudstenesta.

75. Innspill på utvalg og omfang av salmer²

Det er fint med anbefalte salmar, men vi er i tvil om lista i praksis vert brukt fordi ein har sine lokale preferanser. Det er betre om ein tenker tematisk og skriv: Det bør vera 4-6 salmar, om skaping, om Jesus, ein julesalme, ein påskesalme, ein pinsesalme og ein om bøn, trøyst, sorg. Til dømes desse: ..

76. Innspill på praksisformer²

Ikke besvart.

77. Overordnede innspill til rammeplan for 13–19 år

Ikke besvart.

78. Innspill på rammeplanens innledning³

Rammeplanen er for omfattande og kan med fordel kortast ned.

Det står at «Kirken kan være et trygt fellesskap...» Her kan det heller stå «Kirken skal være et trygt fellesskap...». Det står «Ungdom bør få være med i et inkluderende og engasjerende miljø». Dette kan omformulerast til «Ungdom inviteres inn i et inkluderende og engasjerende miljø».

Vidare står det «Fortellingene om Jesu liv, død og oppstandelse kan gi mening, håp og retning i ungdommenes liv». Her kan det heller stå «Fortellingene om Jesu liv, død og oppstandelse gir mening, håp og retning i ungdommenes liv».

Avsnittet om samisk innhald kan kortast ned. Til dømes kan det stå: «Samiske kulturuttrykk, trosuttrykk og livsanskuelse er en del av innhold og praksiser i undervisning for ungdom, der det er naturlig».

79. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer ungdoms behov for tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling?

Ja

80. Kommentar til rammeplanen og tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling

Ikke besvart.

81. Er vektleggingen av medvirkning og ansvar for ungdom hensiktsmessig?

Ja

82. Kommentar til vektleggingen av medvirkning og ansvar

Ikke besvart.

83. Er aktivitetene og tilbudene realistiske og relevante?

Ja

84. Kommentar til aktivitetene og tilbudene

Det står at «Barne- og ungdomsorganisasjoner kan være viktige samarbeidspartnere i gjennomføring av ulike aktiviteter og ledertrening». Dette kan med fordel endrast til: «Barne- og ungdomsorganisasjoner er viktige samarbeidspartnere i gjennomføring av ulike aktiviteter og ledertrening.»

85. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset ungdom?

Ja

86. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»⁴

Vi ønsker at det vert skild mellom kva kyrkjelydane skal og kva kyrkjelydane kan. Vårt forslag er at det bør stå at kyrkja skal invitere til dei 3 første kulepunktane, og at ein kan invitere til resten av kulepunktane:

For at ungdommane skal lære om Bibelen, skal kyrkja invitera dei til å:

- Finna fram i Bibelen i bokform og på nett
- Bli kjent med ulike metodar for å lesa og tolka Bibelen
- Uttrykka seg på kreative måtar, der dei kan bruka eige liv og erfaringar i arbeidet med bibeltekstane.

For at ungdomane skal lære om Bibelen, kan kyrkja invitera dei til å: • Resten av kulepunktane

87. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier⁴

Ikke besvart.

88. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»³

Vi ønsker at det vert skilt mellom kva kyrkjelydane skal og kva kyrkjelydane kan. Vårt forslag er at det bør stå at kyrkja skal invitere til dei 3 første kulepunkta, og at ein kan invitere til resten av kulepunkta:

For at ungdomane skal lære om kyrkjas kultur og tradisjon, skal kyrkja invitera dei til å:

- . Delta i feiring/markering av merkedagar i kyrkjeåret, for eksempel Maria bodskapsdag / Márjjábeaivi / Maarjean biejjie / Márjjebiejvve, bots- og bønedaag og skaparverkets dag. (Foreslår å bruke norsk språk om Maria budskapsdag som dei andre dagane og heller ta med samiske namn i undervisningsopplegget om ulike måtar å feira Maria bodskapsdag).
- . synge salmer og sanger fra ulike tradisjoner.
- . reflektere over hvordan omsorg, inkludering og sosial rettferdighet er en del av kirkens diakonale praksis.

For at ungdomane skal lære om kyrkjas kultur og tradisjon, kan kyrkja invitera dei til å: • Resten av kulepunkta.

89. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁴

Ikke besvart.

90. Er foresatte og fadderes rolle hensiktsmessig beskrevet etter religiøs myndighetsalder?

Ja

91. Kommentar til foresatte og fadderes rolle etter religiøs myndighetsalder

Ikke besvart.

92. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 13–19 år

Ein bør leggja vekt på bruk av tekstane i kyrkjeåret og vi ønsker at bispemøtet blir utfordra til å ta ansvaret for å lage normative lister for bibeltekstar.

93. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 13–19 år

Ikke besvart.

94. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?²

Ja

95. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster²

Det er bra å løfta fram nokon bibelforteljingar som viktige kjernetekstar, slik ein har gjort i kyrkjeåret sine tekstar. Difor bør det ved kvar bibeltekst stå i parentes kva dag i kyrkjeåret denne teksten er preiketekst, lesetekst eller forteljingstekst for å gjera det lettare å verkeleggjera målet i tilrådde praksisformer om å bidra til utforming av gudstenesta.

96. Innspill til utvalg og omfang av salmer

Det er fint med anbefalte salmar, men vi er i tvil om lista i praksis vert brukt fordi ein har sine lokale preferanser. Det er betre om ein tenker tematisk og skriv: Det bør vera 4-6 salmar, om skaping, om Jesus, ein julesalme, ein påskesalme, ein pinsesalme og ein om bøn, trøyst, sorg. Til dømes desse: ..

97. Innspill til praksisformer

Ikke besvart.

98. Overordnede innspill til rammeplan for unge voksne

Ikke besvart.

99. Innspill på rammeplanens innledning⁴

Ikke besvart.

100. Er aktivitetene relevante og fleksible nok for målgruppen?

Ja

101. Kommentar til aktivitetene for unge voksne

Ikke besvart.

102. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer unge voksnes livssituasjon og behov?

Ja

103. Kommentar til rammeplanen og unge voksnes livssituasjon og behov

Ikke besvart.

104. Er vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling hensiktsmessig?

Ja

105. Kommentar til vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling

Ikke besvart.

106. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»

Ikke besvart.

107. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁴

Vi foreslår å bruke norsk språk om tradisjonshåndverk.

108. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁵

Vi ønsker at det vert skilt mellom kva kyrkjelydane skal og kva kyrkjelydane kan. Vårt forslag er at det bør stå at kyrkja skal invitere til dei 3 første kulepunktene, og at ein kan invitere til resten av kulepunktene:

For at deltakarane skal lære om kristen tru i praksis, skal kyrkja invitere dei til å:

- bygga fellesskap for alle, der kristne verdier, slik som menneskeverdet og nåden, kjem til uttrykk.
- samtale om kva det kan bety å følgja etter Jesus og vera disippel, og kva det betyr at Gud er nær.
- delta i gudsteneste, nattverdfeiring og dåpspåminning.

For at deltakerne skal lære om kristen tru i praksis, kan kyrkja invitere dei til å:

- Resten av kulepunktene.

109. Innspill til utvalg og omfang av bibeltekster for unge voksne

Ein bør leggja vekt på bruk av tekstane i kyrkjeåret og vi ønsker at bispemøtet blir utfordra til å ta ansvaret for å laga normative lister for bibeltekstar.

110. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for unge voksne

Ikke besvart.

111. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?³

Ja

112. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster³

Ikke besvart.

113. Innspill til utvalg og omfang av salmer²

Ikke besvart.

114. Innspill til praksisformer²

Ikke besvart.

115. Overordnede innspill til rammeplan for voksne

Det bør stå at kyrkja skal invitere til nokre kjernepraksisar og mål. Difor foreslår vi at det står at kyrkjelydane skal invitere til 3 ting og kan invitere til resten av kulepunktene.

116. Innspill på rammeplanens innledning⁵

Ikke besvart.

117. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar bredden i voksnes livssituasjoner?

Ja

118. Kommentar til rammeplanens ivaretagelse av voksnes livssituasjoner

Ikke besvart.

119. Er målet om både dybde og tilgjengelighet i undervisningen hensiktsmessig formulert?

Ikke besvart.

120. Kommentar til formuleringen av dybde og tilgjengelighet

Ikke besvart.

121. Er aktivitetene relevante og gjennomførbare i lokal sammenheng?

Ikke besvart.

122. Kommentar til aktiviteter for voksne

Ikke besvart.

123. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»²

Ikke besvart.

124. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁵

Vi foreslår å bruke norsk språk om tradisjonshåndverk.

125. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Vi ønsker at det vert skilt mellom kva kyrkjelydane skal og kva kyrkjelydane kan. Vårt forslag er at det bør stå at kyrkja skal invitere til dei 3 første kulepunktene, og at ein kan invitere til resten av kulepunktene.

126. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar livsnære temaer og ulike livsfaser på en god måte?

Ja

127. Kommentar til ivaretagelse av livsnære temaer og ulike livsfaser

Ikke besvart.

128. Innspill til tekstutvalget for voksne

Vi ønsker at bispemøtet blir utfordra til å ta ansvaret for å lage normative lister for bibeltekstar.

129. Andre innspill til veiledende lister for bibeltekster

Ikke besvart.

130. Innspill til utvalg og omfang av salmer³

Ikke besvart.

131. Innspill til praksisformer³

Ikke besvart.

Hamar bispedømmeråd

Instanstype	Bispedømmeråd
Kontaktperson	Freddy Knutsen
Bispedømme	Hamar

1. Er sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del tydelig fremstilt?

Nei

2. Kommentar til sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del

Hamar bispedømmeråd mener at sammenhengen mellom overordnet del (videre forkortet til OD) og rammeplanene ikke er tydelig nok. Viktig grunnlagstenkning fra OD er blitt borte og det innføres nye begreper i rammeplanene.

Det er etter Hamar bispedømmeråds forståelse at rammeplaner skal konkretisere hvordan det skal jobbes med målene som ligger i en overordnet del og ikke være en ny plan. Slik forslaget nå ser ut fremstår rammeplanene som selvstendige planer. Dette er særlig synlig i og med at rammeplanene introduserer nye begreper, og at pedagogisk og teologisk forankring fra OD ikke følges tydelig nok opp. Begreper som løftes frem i innledningen til rammeplanene er ikke hentet fra OD. Hamar bispedømmeråd opplever at den pedagogiske grunnlagstenkningen i OD er erfaringsbasert læring, og dette kommer ikke tydelig frem i rammeplanene, og det innføres begreper som erfaringsmål. Dette er uheldig, og sikrer ikke god sammenheng mellom rammeplaner og OD, noe som har vært Kirkemøtes intensjon i dette arbeidet (Komiteens merknad 4 i sak KM 6/24).

Det samme kan sies om den teologiske grunnlagstenkningen. I OD står Den treenige Gud som helt sentralt, mens dette kommer ikke godt nok til uttrykk i rammeplanene.

Det oppleves at i OD er utgangspunktet en folkekirketenkning, og da særlig i kapittel 2. Dette er betraktelig mindre tydelig fulgt opp i innledningene til de ulike rammeplanene.

Generelt oppleves det som om rammeplanene ikke henger helt sammen med tanke på språk, teologisk tenkning og sammenheng med overordnet del.

Hamar bispedømmeråd mener at innledningene til rammeplaner er unødvendig. Når man har en OD bør rammeplanene heller være korte og presise i sin bruk og svare på det som er intensjonen til en rammeplan.

I Kirkemøtet 2024 legger komiteen i sak 6/24 til grunn at rammeplanene skal være brukervennlig, kortfattet og i klarspråk. Dette mener Hamar bispedømmeråd ikke er fulgt opp i dette forslaget.

Hamar bispedømmeråd mener rammeplaner må være tettere knyttet til OD med en kort felles innledning om erfaringsbasert læring. Dette er et mer forankret pedagogisk begrep, og noe som OD har som utgangspunkt selv om ikke begrepet nevnes konkret. En felles innledning til rammeplaner må være enda tettere på den tenkning og språkføring som man finner i OD, og forankres både med tanke med pedagogikken og teologien som finnes her. Hamar bispedømmeråd vil foreslå en konkret endring av rammeplanens oppbygning:

- Være og lære: Aktiviteter og pedagogisk tenkning for aldersgruppene.
- Leve og vokse: Innhold i kirkelig undervisning og læring
 1. Kjernestoff – skal punkter (se videre på svar på spørsmål 9).
 2. Elementer som bør inkluderes
 3. Ideer/Ressurser til lokale planer (dette bør fortrinnsvis legges i ressursbanken, og at det i planene henvises dit).

Samisk legges inn under avsnittet Leve og vokse (se ellers svar under spørsmål 5).

Hamar bispedømmeråd ønsker at Bispemøtet gis i oppgave å foreslå kjernestoff i alle de tre innholdselementene i

overordnet del (Bibel, tekst og tolkning; Kirkens kultur og tradisjon; Kristen tro i praksis).

Hamar bispedømmeråd mener med dette at rammeplanene må endres

3. Mener høringsinstansen at rammeplanene gir en tydelig og hensiktsmessig retning for lokal planlegging av kirkelig undervisning og læring?

Nei

4. Kommentar til rammeplanenes retning for lokal planlegging

Hamar bispedømmeråd mener det er for liten vekt på folkekirkeperspektivet. Dette opplever vi å være ivaretatt i overordnet del, men reflekteres ikke i rammeplanene.

Kirkelig undervisning og læring i et folkekirkeperspektiv skal gi barn, unge og unge voksne et redskap til å møte livet i glede og sorg. Det kan skje gjennom møter i menighetene, men også gjennom andre møtepunkter i lokalsamfunnet.

Innholdet i rammeplanene må bidra til å skape trygghet i møte med kirkens kultur og tradisjon. Dette skjer gjennom deltakelse, bli kjent med Bibelen, salmetradisjoner og liturgi. Mye av kirkens kontakt med mennesker skjer gjennom de kirkelige handlinger. Planene må gi retning til å gi livsstyrke i menneskers liv, og bidra til at de får en relasjon til sin lokale kirke. Hamar bispedømmeråd har visjonen «Hellige rom for alminnelige liv», denne handler blant annet om å gjøre kristen tro til noe alminnelige i samfunnet. Begreper og beskrivelser som «det kristne livet» i innledning til rammeplan 0-5 år kan leses som at dette er noe annet enn livet ellers. Vi må unngå å gjøre kristen tro til noe uvanlig og ekstraordinært. Vi må være varsomme med å formidle en snever forståelse av kristen tro der dåpen ikke er nok.

5. Er eksempel på erfaringsmål nyttige i lokalt arbeid med læring og inkludering i kirkelig undervisning?

Nei

6. Kommentar til nytten av erfaringsmål i arbeidet med læring og inkludering lokalt

Hamar bispedømmeråd mener at begrepet erfaringsmål ikke er et etablert akademisk pedagogisk begrep, og bør derfor ikke brukes. Den pedagogiske grunnlagstenkningen som man finner i OD bør heller tydeliggjøres og praktiseres i rammeplanene. Kirken skal verken måle erfaringer eller kunnskap hos deltakerne, men det er viktig at Den norske kirke har mål for kirkelig undervisning og læring. Rammeplanene tar ikke stilling til hvilke faglige mål og aktivitetsmål som Den norske kirke har i møte med barn og unge. Dette gjelder i særlig grad for rammeplan for konfirmanntiden. Hamar bispedømmeråd mener det bør være tydelig mål om at kunnskap og erfaring med eksempelvis Herrens bønn og nattverden ikke bare er noe man kan, men noe man skal innom.

7. Er forståelsen av tolkningskompetanse tydelig og relevant formulert?

Nei

8. Kommentar til tolkningskompetanse

Hamar bispedømmeråd mener at teksten om tolkningskompetanse formulerer en for snever forståelse av begrepet. Barn og unges deltakelse i gudstjeneste, korarbeid, salmesang, leirarbeid og samhandling med andre mennesker utvikler tolkningskompetansen. I og med at begrepet tolkningskompetanse heller ikke er forankret i OD er det utfordrende at dette innføres i rammeplanene.

9. Ut fra beskrivelsen i innledningen: Er samisk innhold i rammeplanene tilstrekkelig ivaretatt?

Nei

10. Kommentar til samisk innhold i rammeplanene

Hamar bispedømmeråd opplever at det, i rammeplaner som for det meste består av kan ledd, er krevende at samisk språk bør være med også der hvor samisk ikke er hovedspråk. Dette vil være fremmedgjørende for sokn som ligger utenfor samisk språkområde. Derimot i sokn innenfor samisk språkområde bør det vektlegges at lokal plan bør ha vekt på dette. I områder utenfor bør det heller være et punkt under ideer som gir konkrete forslag til aktiviteter og at det oppfordres til at deltakerne skal få del i en felles kulturarv. Noe samisk innhold kan legges inn under et punkt om kjerneområder for hvert alderstrinn. Dette kan være en salme, en samisk historie mm. I tillegg mener Hamar bispedømmeråd at den samme tenkningen kan gjelde de nasjonale minoriteter, og at dette bør synliggjøres i lokale planer det der er naturlig. Alle slike ressurser kan plasseres i ressursbanken.

11. Er prinsippene for progresjon mellom aldersgruppene tydelige og hensiktsmessige?

Nei

12. Kommentar til progresjon mellom aldersgruppene

Hamar bispedømmeråd mener det er vanskelig å se prinsipper for progresjon når det ikke er valgt ut noe som er kjernestoff som skal brukes i planene. Selv om det er mange kjernetekster som opplyses i veiledende lister oppleves dette mer som en forslagsliste enn noe som man skal innom. Ved å ha et tydelig kjernestoff kan man lokalt lage en progresjon som fungerer der de er lokalt. Ett eksempel kan være: Hvis man mener at salmen «Deilig er jorden» er noe deltakerne skal få kjennskap til kan den lokale kirke finne en god plan for hvordan denne skal introduseres gjennom de ulike møtepunktene den har med mennesker. Det kan være gjennom undervisning, men også at den brukes i andre sammenhenger i soknets arbeid, slik som gudstjenester mm. For å få til dette må kjernestoffet være smalere og tydeligere på hva kirken ønsker med sin kirkelige undervisning og læring.

13. Mener høringsinstansen at foresatte og fadderes rolle er tilstrekkelig beskrevet og ivarettatt?

Nei

14. Kommentar til foresatte og fadderes rolle

Hamar bispedømmeråd mener avsnittet beskriver et videre perspektiv enn kun foresatte, foreldre og faddere. Den inneholder i større grad den læringen som skjer utenfor menighetens arbeid. Overskriften bør heller være «Læring i hjemmet».

15. Rammeplanene bruker gjennomgående formuleringen "For at barna/konfirmanter/etc skal lære om Bibelen/kristen tro/etc, kan kirken inviterer dem til å: (...) Kirkerådet ønsker tilbakemelding på om de..."

Hamar bispedømmeråd mener at ordet "kan" gir planene et for stort preg av å være frivillig og for lite forpliktende. Kirken bør ha noen mål med sin kirkelige undervisning og læring, og derfor bør noe være skal. Det gir en større grad av forpliktelse, sikre likere innhold og forutsigbart for hva deltakerne vil kunne sitte igjen med.

Som nevnt i tidligere svar mener Hamar bispedømmeråd at rammeplanene skal synliggjøre kjerneområdene som Den norske kirke mener alle som kommer til våre aktiviteter skal møte. Det bør derfor gjøres en større jobb med å velge ut hva som er kjernen i vårt undervisningsarbeid når det gjelder bibeltekster, salmer, liturgi og bønner. Disse kjerneområdene vil kunne suppleres i de lokale planer med lokalt tilpasset innhold. Der kan slike veiledningslister være nyttig. Det er gjort et godt arbeid med ideer til hva de ulike innholdselementene planen kan inneholde. Hamar bispedømmeråd mener derimot at dette er ressurser som hører med hjemme i ressursbanken enn i rammeplanene. Det vil også kutte betraktelig i antall ord i planene, noe som er helt nødvendig for at dette skal kunne være anvendelig.

Hamar bispedømmeråd mener at dette gjelder særlig for rammeplaner for konfirmasjonstiden. Dette er det stedet der kirken har kontakt med ungdommen over en lengre periode og progresjonen kan tenkes annerledes. Her bør Den norske kirke ha tydelige mål på hva man ønsker å gi til konfirmanter, samtidig som det er rom for lokale variasjoner. Dette er tiden hvor alle som følger undervisningen må lære om kirkens tro, og dette må presenteres tydelig i rammeplanen.

Hamar bispedømmeråd mener at det i alle rammeplaner bør være et knippe med kjernestoff (salmer, bibelhistorier, bønner, liturgi mm) som deltakerne vil møte i de ulike fasene, men med ulik progresjon. Lokalt vil de også kunne se planene sine i helhet, og dermed markere ut når og hvordan de ulike kjerneområdene anvendes.

Hamar bispedømmeråd ønsker at Bispemøtet gis i oppgave å foreslå kjernestoff i alle de tre innholdselementene i overordnet del (Bibel, tekst og tolkning; Kirkens kultur og tradisjon; Kristen tro i praksis).

16. Gir oversikten over kjernetekster hjelp til helhet og sammenheng i tekstutvalget for aldersgruppene 0-19 år?

Nei

17. Kommentar til oversikten over kjernetekster

Hamar bispedømmeråd svarer nei på dette og viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

18. Overordnede innspill på rammeplanen for 0–5 år

Nei

19. Innspill til rammeplanens innledning

Hamar bispedømmeråd mener i utgangspunktet at innledningen bør fjernes. Det er unødvendig med opplæring i de ulike alderstrinnes pedagogiske utvikling i et slikt dokument. Skal man ha innledning må dette være kort og presist, gjerne i punkter. Det blir for mange gjentakelser i teksten. Mye av stoffet er allerede omtalt i OD.

20. Gir rammeplanen en god beskrivelse av hvordan kirkelig undervisning kan støtte barns tidlige relasjoner og trosutvikling?

Nei

21. Kommentar til beskrivelse av barns relasjoner og trosutvikling

Hamar bispedømmeråd svarer nei på dette og viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

22. Er vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring hensiktsmessig?

Nei

23. Kommentar til vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring

Hamar bispedømmeråd svarer nei på dette og viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

24. Vurderer dere at aktivitetstilbudet for aldersgruppen er realistisk og gjennomførbart?

Nei

25. Kommentar til aktivitetstilbudet for aldersgruppen

Hamar bispedømmeråd svarer nei på dette og viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

26. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» relevante for aldersgruppen?

Nei

27. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»

Hamar bispedømmeråd svarer nei på dette og viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

28. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier

Hamar bispedømmeråd viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

29. Er erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon» relevante for aldersgruppen?

Nei

30. Kommentar til erfaringsmålene «Kirkens kultur og tradisjon»

Hamar bispedømmeråd svarer nei på dette og viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

31. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

32. Er samarbeidet med foresatte og faddere tilstrekkelig ivaretatt?

Ja

33. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere

Ikke besvart.

34. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 0–5 år

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

35. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 0–5 år

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

36. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

37. Innspill på omfang og utvalg av salmer 0-5 år

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

38. Innspill på praksisformer for 0-5 år

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

39. Overordnede innspill til rammeplan for 6–12 år

Se utfyllende kommentar til svar på spørsmål 2 (Mener høringsinstansen at rammeplanene gir en tydelig og hensiktsmessig retning for lokal planlegging av kirkelig undervisning og læring?)

40. Innspill på rammeplanens innledning

Hamar bispedømmeråd mener i utgangspunktet at innledningen bør fjernes. Skal man ha innledning må dette være kort og presist, gjerne i punkter. Mye av stoffet er allerede omtalt i OD. Ved å ha egne innledninger med egne elementer til ulike alderssegment kan det virke som at dette ikke er relevant for andre aldersgrupper.

41. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar barns behov for utforskning, undring og læring?

Nei

42. Kommentar til ivaretagelse av barns behov for utforskning, undring og læring

Hamar bispedømmeråd svarer nei på dette og viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

43. Er balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse hensiktsmessig?

Nei

44. Kommentar til balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse

Hamar bispedømmeråd svarer nei på dette og viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

45. Er forslagene til aktiviteter realistiske og relevante for menighetene?

Nei

46. Kommentar til aktiviteter for 6-12 år

Hamar bispedømmeråd svarer nei på dette og viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

47. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?

Nei

48. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»²

Hamar bispedømmeråd svarer nei på dette og viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

49. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier²

Nei

50. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»

Nei

51. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»2

Nei

52. Er foresatte og fadderes rolle tydelig og hensiktsmessig beskrevet?

Ja

53. Kommentar til foresatte og fadderes rolle2

Ikke besvart.

54. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 6–12 år

Hamar bispedømmeråd viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

55. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 6–12 år

Hamar bispedømmeråd viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

56. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster2

Hamar bispedømmeråd viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

57. Innspill på utvalg og omfang av salmer

Hamar bispedømmeråd viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

58. Innspill på praksisformer

Hamar bispedømmeråd viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

59. Overordnede innspill til rammeplan for konfirmasjonstiden

Hamar bispedømmeråd mener det må legges vekt på at konfirmasjonstiden og særlig konfirmasjonen er en livsriter og kirkelig handling. Det gjør at konfirmasjonen får en annen inngang enn annen kirkelig undervisning og læring.

Rammeplanen for konfirmasjonstiden må synliggjøre kirkens mål for hva vi ønsker at konfirmantene skal møte og hva kirken ønsker å lære dem. I plan for konfirmasjonstiden må det legges vekt på å utruste konfirmantene til å møte livet og til å reflektere over og få en tilknytning til kirkens tro og tradisjon som er livsstyrkende.

60. Innspill på rammeplanens innledning2

Hamar bispedømmeråd mener det må komme tydelig frem at konfirmasjonstiden og konfirmasjon er en kirkelig handling.

61. Innspill til rammer for konfirmasjonstiden (omfang, struktur, leir og innhold)

Hamar bispedømmeråd mener det nå er tid for å se på det tradisjonelle timetallet på 60. Det er et for høyt krav, og et slikt massivt konfirmantopplegg kan føre til at kvantitet går utover kvalitet. Et opplegg som er så omfattende vil utfordre særlig de små soknene på ressurser, samt at ungdommene har andre tilbydere å velge mellom som står for et mye kortere løp. Hamar bispedømmeråd foreslår at rammene settes fra 40-60 timer, som gir et større handlingsrom. Det viktigste må være at konfirmasjonstiden skal gå over en lengre periode, tilsvarende et skoleår eller lignende. Dette er viktig for at konfirmantene skal kunne bli kjent med høytidene og kirkens gang for å skape relasjon, tilhørighet og tilknytning.

Hamar bispedømmeråd mener det som omhandler samisk språk hører inn under kjernestoff og praksiser, og ikke under avsnittet for rammer for konfirmasjonstiden. At dette er plassert under rammer virker fremmedgjørende for en del sokn og kan igjen virke negativt for å få menigheter til å bruke det samiske i sin undervisning. Det er også utfordrende at det står bør på det samiske, men kun kan når det gjelder bibelkunnskap, salmer, liturgier osv.

62. Er det god balanse mellom bredde og fordypning i undervisningen?

Ja

63. Kommentar til balansen mellom bredde og fordypning

Ikke besvart.

64. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?2

Nei

65. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»3

Hamar bispedømmeråd svarer nei på dette og viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

66. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier3

Nei

67. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»2

Nei

68. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»3

Nei

69. Er samarbeidet med foresatte og faddere godt nok ivaretatt?

Ja

70. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere2

Ikke besvart.

71. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for konfirmasjonstiden

Hamar bispedømmeråd viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

72. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for konfirmasjonstiden

Hamar bispedømmeråd viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

73. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?

Nei

74. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster

Hamar bispedømmeråd viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

75. Innspill på utvalg og omfang av salmer2

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

76. Innspill på praksisformer2

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

77. Overordnede innspill til rammeplan for 13–19 år

Nei

78. Innspill på rammeplanens innledning3

Hamar bispedømmeråd mener i utgangspunktet at innledningen bør fjernes. Det er unødvendig med opplæring i de ulike alderstrinnes pedagogiske utvikling i et slikt dokument. Skal man ha innledning må dette være kort og presist, gjerne i punkter.. Mye av stoffet er allerede omtalt i OD.

79. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer ungdoms behov for tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling?

Ja

80. Kommentar til rammeplanen og tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling

Ikke besvart.

81. Er vektleggingen av medvirkning og ansvar for ungdom hensiktsmessig?

Ja

82. Kommentar til vektleggingen av medvirkning og ansvar

Ikke besvart.

83. Er aktivitetene og tilbudene realistiske og relevante?

Ja

84. Kommentar til aktivitetene og tilbudene

Hamar bispedømmeråd viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

85. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset ungdom?

Nei

86. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»⁴

Hamar bispedømmeråd svarer nei på dette og viser til det som er beskrevet tidligere om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

87. Innspill til sentrale temaer og utvalgskriterier⁴

Nei

88. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»³

Nei

89. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁴

Nei

90. Er foresatte og fadderes rolle hensiktsmessig beskrevet etter religiøs myndighetsalder?

Ja

91. Kommentar til foresatte og fadderes rolle etter religiøs myndighetsalder

Ikke besvart.

92. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 13–19 år

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

93. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 13–19 år

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

94. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?²

Ja

95. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster²

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

96. Innspill til utvalg og omfang av salmer

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

97. Innspill til praksisformer

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

98. Overordnede innspill til rammeplan for unge voksne

Nei

99. Innspill på rammeplanens innledning⁴

Hamar bispedømmeråd mener i utgangspunktet at innledningen kan kuttes ut. Skal man beholde bør den skrives om. Et eksempel på setning som ikke fungerer er «Kirken skal bidra til at deltakerne gjenoppdager evangeliet og kan finne en bærekraftig tro». Dette er noe som ikke uttrykker det pedagogiske eller teologiske grunnlagstenkningen som finnes i OD. Det er utfordrende å bruke «gjenoppdager», som om ungdommene har mistet noe på veien. Kirken skal heller legge til rette for at deltakerne gjenkjenner evangeliet i verden og livet.

100. Er aktivitetene relevante og fleksible nok for målgruppen?

Ja

101. Kommentar til aktivitetene for unge voksne

Ikke besvart.

102. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer unge voksnes livssituasjon og behov?

Ja

103. Kommentar til rammeplanen og unge voksnes livssituasjon og behov

Ikke besvart.

104. Er vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling hensiktsmessig?

Ja

105. Kommentar til vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling

Ikke besvart.

106. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

107. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁴

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

108. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁵

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

109. Innspill til utvalg og omfang av bibeltekster for unge voksne

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

110. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for unge voksne

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

111. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?³

Ja

112. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster³

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

113. Innspill til utvalg og omfang av salmer²

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

114. Innspill til praksisformer²

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

115. Overordnede innspill til rammeplan for voksne

Nei

116. Innspill på rammeplanens innledning⁵

Hamar bispedømmeråd mener at det kan være fornuftig med en slik innledning da en rammeplan for voksne er noe nytt i kirkens arbeid, og det er nyttig å reflektere over arbeidsmetoder, roller og innhold.

117. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar bredden i voksnes livssituasjoner?

Ja

118. Kommentarer til rammeplanens ivaretagelse av voksnes livssituasjoner

Ikke besvart.

119. Er målet om både dybde og tilgjengelighet i undervisningen hensiktsmessig formulert?

Ja

120. Kommentarer til formuleringen av dybde og tilgjengelighet

Ikke besvart.

121. Er aktivitetene relevante og gjennomførbare i lokal sammenheng?

Ja

122. Kommentarer til aktiviteter for voksne

Ikke besvart.

123. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»²

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

124. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁵

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

125. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

126. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar livsnære temaer og ulike livsfaser på en god måte?

Ja

127. Kommentarer til ivaretagelse av livsnære temaer og ulike livsfaser

Ikke besvart.

128. Innspill til tekstutvalget for voksne

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

129. Andre innspill til veiledende lister for bibeltekster

Nei. Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

130. Innspill til utvalg og omfang av salmer³

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

131. Innspill til praksisformer³

Hamar bispedømmeråd viser til det som tidligere er beskrevet om kjernestoff, bruk av ressursbanken og forholdet bør og skal.

Møre bispedømeråd

Instanstype	Bispedømmeråd
Kontaktperson	Marie Marti mh449@kirken.no
Bispedømme	Møre

1. Er sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del tydelig fremstilt?

Nei

2. Kommentar til sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del

Samanhengen mellom rammeplanane og Plan for kirkelig undervisning og læring blir etablert i første avsnitt under «Felles innledning til rammeplanene». Det bør likevel tydeleggjerast og visast til, med full tittel, i innleiing og undervegs i kvar enkelt rammeplan, då denne samanhangen er grunnleggjande for å forstå intensjonen med rammeplanane.

3. Mener høringsinstansen at rammeplanene gir en tydelig og hensiktsmessig retning for lokal planlegging av kirkelig undervisning og læring?

Nei

4. Kommentar til rammeplanenes retning for lokal planlegging

Møre bispedømeråd har i denne høringa vald å halde fram det som er sentralt utifrå Møre sitt særpreg: nynorsk som hovudmål i mange sokn og store variasjonar i storleik geografi, medlemstal og samansetting av stabar kyrkjelydane. Med bakgrunn i dette er det særleg tre moment vi har valt å trekke fram i svara våre. Rammeplanenes lesarvenlegheit og tilgjengelegheit for den lokale tilsette; i kva grad variasjonen i størrelse mangfaldet til sokna kjem fram i planane; og utvalet av nynorske salmar.

Overordna ønsker vi å kommentere at planane ber preg av dårleg og forvirrande språkføring fleire stader, samt passasjar med mykje overflødig tekst. Det er gjort nokre forsøk på å kommentere dette undervegs i høringa, med konkrete dømer, men dette er og ei overordna tilbakemelding på «Felles innledning til rammeplanene», «rammeplanene» og dei ulike rettleiande listene. Ein bør gjere ei gjennomgåande vurdering og redigering for å gjere teksten meir lesarvennleg og presis.

I tillegg ønsker vi å peike på at forholdet mellom «kan og bør» og «må og skal» ikkje er konsekvent gjennomført. Dette gjer at formuleringar som til dømes «samiske språk er en sentral del av språkmangfoldet som skal erfares» (s. 8) verkar uforholdsmessig sterke når andre sentrale delar av kyrkjeleg læring og undervisning er uttrykte med «kan og bør». Dette kjem særleg fram i formuleringar til dømes under «kirkens tradisjon og tro» for unge vaksne der det står at «...kan kirken invitere dem til -

Delta i gudstjeneste, nattverdsfeiring og dåpspåminnelse

-

Synge salmer og sanger, joike, lytte til musikk, delta i kor, band og forsangergrupper»

Invitasjon til gudsteneste og salmesong bør ikkje vere ei moglegheit, men noko kyrkja tilbyr på fast basis.

Møre bispedømeråd meiner og at rammeplanane i liten grad synleggjer størrelse mangfaldet som finst blant sokna, særleg dei små sokna med få tilsetteressursar som skal betene opp til fleire sokn.

Møre bispedømeråd meiner og at det er for få nynorske salmar i dei rettleiande listene.

5. Er eksempel på erfaringsmål nyttige i lokalt arbeid med læring og inkludering i kirkelig undervisning?

Nei

6. Kommentar til nytten av erfaringsmål i arbeidet med læring og inkludering lokalt

Møre bispedømeråd meiner at det er vanskeleg å forstå kva som er meint under beskrivinga av erfaringsmål, og korleis dette kjem til syne i dei ulike rammeplanane. Omgrepet er berre brukt i innleiinga til rammeplanane.

7. Er forståelsen av tolkningskompetanse tydelig og relevant formulert?

Ja

8. Kommentar til tolkningskompetanse

Ikke besvart.

9. Ut fra beskrivelsen i innledningen: Er samisk innhold i rammeplanene tilstrekkelig ivaretatt?

Ja

10. Kommentar til samisk innhold i rammeplanene

Møre bispedømeråd ønsker å understreke at ein er svært positivt til at samisk tradisjon, språk og kultur er tydeleg tematisert gjennom planane. Likevel synes det fleire stader i dokumentet å vere stor avstand mellom skildra røynd og faktisk røynd, til dømes når det står at: «Samiske kulturuttrykk, trosuttrykk og livsanskuelse er en del av innhold og praksiser i konfirmasjonstiden i alle menigheter.» eller at «samiske språk er en sentral del av språkmangfoldet som skal erfares». Slike formuleringar kan verke mot si hensikt, då ei normativ beskriving med stor avstand til faktisk røynd kan verke framandgjerande. I tillegg legg det eit ansvar på lokalkyrkjelyden som ho ikkje har føresetnader for å ta. Dersom desse formuleringane skal realiserast, må det følge fleire konkrete og praksisnære tiltak, samt kompetanseutvikling på eit strukturelt nivå, med føremål om å gi konkrete resultat i dei lokale sokna. Møre bispedømeråd foreslår at den lokale kyrkjelyd vert oppmoda til at andre nasjonale minoritetar, og det generelle kulturelle mangfoldet vert synleggjort i lokal plan der dei er representert i lokalsamfunnet.

11. Er prinsippene for progresjon mellom aldersgruppene tydelige og hensiktsmessige?

Nei

12. Kommentar til progresjon mellom aldersgruppene

Dei er føremålstenlege, men lite tydeleg skildra gjennom heile dokumentet. Prinsippa for progresjon, slik dei er tenkt, bør inngå og bli gjentekne i kvar enkelt av rammeplanane.

13. Mener høringsinstansen at foresatte og fadderes rolle er tilstrekkelig beskrevet og ivaretatt?

Ja

14. Kommentar til foresatte og fadderes rolle

Møre bispedømeråd meiner at føresette og fadrar si rolle er godt beskrive. Det er mange fadrar som bur andre stader enn barnet. Dette perspektivet meiner Møre bispedømeråd manglar både i omtale og i ulike praksisar der fadrar er nemnt. Vi meiner og at det blir lagt for stor vekt på fadrar og føresette, der andre relasjonar med fordel kunne fått større plass. Slik skildrar ein og mangfaldet i familiesituasjonar i samfunnet vårt.

Møre bispedøme ønsker å understreke det behovet dei nye rammeplanane dekker; å sikre målretta kyrkjeleg undervisning ikkje berre for 0-18, men og for

dei vaksne. Dette inkluderer føresette og fadrar som nettopp saman med kyrkja har lova å be og hjelpe barnet å leve og vokse i den kristne tro.

15. Rammeplanene bruker gjennomgående formuleringen "For at barna/konfirmanter/etc skal lære om Bibelen/kristen tro/etc, kan kirken inviterer dem til å: (...) Kirkerådet ønsker tilbakemelding på om de..."

Møre bispedømmeråd sluttar seg til eit lite forpliktande innhald i rammeplanane med unntak av konfirmasjonstida. Her kunne det med fordel vore formulert eit meir forpliktande innhald, for å sikre ein grunnleggande og landsdekkande kjennskap til tekstar og lære. Til dømes kunne det vore utarbeidd eit mindre utval av tekstar som konfirmantane ikkje berre bør, men skal kjenne til etter konfirmanttida. Konfirmanttida er den tida der tilbodet til deltakarane er likast i heile landet. Det gjer at det kan vere tenleg med tydelegare målformuleringar for denne perioda.

Møre bispedømmeråd vil og understreke at eit lite forpliktande innhald i rammeplanane fordrar både teologisk kompetanse og vurderingsevne hos dei lokalt tilsette. Dette kan utgjere ein sårbarheit, særleg dei stadane der tilsette i kyrkjeleg undervisning i liten eller ingen grad har tilstrekkeleg teologisk kompetanse til å gjere dei nødvendige vurderingane.

16. Gir oversikten over kjernetekster hjelp til helhet og sammenheng i tekstutvalget for aldersgruppene 0-19 år?

Ja

17. Kommentar til oversikten over kjernetekster

Ja, men Møre bispedømmeråd meiner innleiinga til dei rettleiande listene er noko forvirrande. Her bør teksten gjennomarbeidast for å auke presisjonsnivået, slik at han saman med oversikta over kjernetekstar kan hjelpe lesaren med heilskap og samanheng i tekstutvalet for aldersgruppa 0-19 år. Innleiinga kan og med fordel innehalde ei formulering som gjengjev prinsippet om progresjon. Det er og ønskeleg at dei rettleiande listene følger den enkelte rammeplanen, i tillegg til at dei eksisterer som eit eige dokument.

18. Overordnede innspill på rammeplanen for 0–5 år

Språk og formuleringar må gjennomarbeidast for å auke presisjonsnivået og lesarvenlegheit. Døme: Under «Kristen tro i praksis» listes det først opp at kyrkja kan invitere dem til - delta i ulike former for bønn - be felles bønner ved innledning.... - be morgnebønn, bordbønn og kveldsbønn hjemme

Første kulepunkt oppsummerar dei to under, noko som får teksten til å verke lite gjennomarbeidd.

Ei anna upresis formulering er at «dåpens teologi er grunnleggende» der det egentleg er dåpen som er det grunnleggande.

19. Innspill til rammeplanens innledning

Her bør det visast til overordna del på ny. Som nemnt under spørsmål 1 bør dette gjerast på nytt i innleiinga til kvar rammeplan.

20. Gir rammeplanen en god beskrivelse av hvordan kirkelig undervisning kan støtte barns tidlige relasjoner og trosutvikling?

Ja

21. Kommentar til beskrivelse av barns relasjoner og trosutvikling

Ikke besvart.

22. Er vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring hensiktsmessig?

Ja

23. Kommentar til vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring

Ikke besvart.

24. Vurderer dere at aktivitetstilbudet for aldersgruppen er realistisk og gjennomførbart?

Nei

25. Kommentar til aktivitetstilbudet for aldersgruppen

Møre bispedømme meiner at det ikkje er realistisk å legge opp til minst tre tilbod i dei minste sokna, til dømes der eit fellesråd har opp til 10 kyrkjestader med berre ein tilsett i kyrkjeleg undervisning.

I dei aller minste sokna er eit mål om minst to forskjellige tilbod meir realistisk, til dømes dåp og 4-års bok. Dette og for å sikre den lokale forankringa så ikkje tilbod til denne aldersgruppa vert sentralisert til dei større kyrkjestadane i området.

26. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» relevante for aldersgruppen?

Ja

27. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»

Ikke besvart.

28. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier

Møre Bispedømmeråd meiner ein bør prioritere dei liturgiske ledda som ein møter i alle gudstenester; kyrie, gloria og velsigninga i alle rammeplanane. Og dei bibeltekstene som høyrer med til desse. Konkret tyder dette at fortellinga om Bartimeus i Markus 10,46-52, den aronittiske velsigninga i 4.Mos 6,22-26 og englesongen i Luk 2, 14 bør vere kjernetekstar og for denne aldersgruppa.

29. Er erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon» relevante for aldersgruppen?

Ja

30. Kommentar til erfaringsmålene «Kirkens kultur og tradisjon»

Ja, men ein bør her vurdere kva ein legg i omgrepet «invitere». Kyrkja kan ikkje invitere til song og høgtidsfeiring i heimen, men heller oppmode foreldre til dette. Dette er et døme på korleis planen bør reviderast med tanke på lesarvennlegheit.

31. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Nei

32. Er samarbeidet med foresatte og faddere tilstrekkelig ivaretatt?

Nei

33. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere

Møre bispedømmeråd meiner at perspektivet med fadrar som bur andre stader i landet bør kome tydelegare frem. Vi meiner og at det blir lagt for stor vekt på fadrar og føresette, der andre relasjonar med fordel kunne fått større plass. Slik skildrar ein og mangfaldet i familiesituasjonar i samfunnet vårt.

34. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 0–5 år

Nei

35. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 0–5 år

Nei

36. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster

Valet av omgrepet eksempeltekstar er lite presist, då det ikkje skildrar korleis desse listene skal forståast i høve til kjernetekster.

37. Innspill på omfang og utvalg av salmer 0-5 år

Møre bispedøme meiner at det er få nynorsksalmar for denne gruppa, og at det manglar nynorsk dåpssalme. Vi foreslår og å ta inn 781 Kven har skapt alle blomane og 331 Du lyser din fred over barnet som dåpssalme.

38. Innspill på praksisformer for 0-5 år

Nei

39. Overordnede innspill til rammeplan for 6–12 år

Møre bispedøme meiner språk og formuleringar bør bli gjennomarbeidd for å auke presisjonsnivå og lesarvenlegheit. Eit døme på dårleg språkføring er: «Foresatte, familie og faddere inkluderes i lokale planer». Her bør det heller stå «Foresatte, familie og faddere skal inkluderes i lokale planer». Om ein ikkje ønsker at dette skal vere ein sterk føring, bør ein heller ikkje bruke normative formuleringar som dette.

40. Innspill på rammeplanens innledning

Her bør det visast til overordna del på ny. Som nemnt under spørsmål 1 bør dette gjerast på nytt i innleiinga til kvar rammeplan.

41. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar barns behov for utforskning, undring og læring?

Ja

42. Kommentar til ivaretagelse av barns behov for utforskning, undring og læring

Ikke besvart.

43. Er balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse hensiktsmessig?

Ja

44. Kommentar til balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse

Ikke besvart.

45. Er forslagene til aktiviteter realistiske og relevante for menighetene?

Nei

46. Kommentar til aktiviteter for 6-12 år

Møre bispedøme meiner ordlyden ikkje synleggjer dei små sokna i Den norske kyrkja med lave barnetal. Dette kan bli gjort gjennom formuleringar som «sokn med lave barnetal oppfordrast til å slå saman fleire tiltak for å ivareta føreseielegheit og bredde i tilbodet». Elles vil vi løfte frem at det er positivt at barne- og ungdomsorganisasjonar er inkludert i teksten her, då dei utgjer viktige samarbeidspartnarar for den lokale kyrkjelyd.

47. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?

Ja

48. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»²

Ikke besvart.

49. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier²

Møre Bispedømmeråd meiner ein bør prioritere dei liturgiske ledda som ein møter i alle gudstenester; kyrie, gloria og velsigninga i alle rammeplanane. Og dei bibeltekstene som høyrer med til desse. Konkret tyder dette at den aronittiske velsigninga i 4.Mos 6,22-26 bør vere kjernetekst og for denne aldersgruppa.

50. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»

Nei

51. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»²

Nei

52. Er foresatte og fadderes rolle tydelig og hensiktsmessig beskrevet?

Nei

53. Kommentar til foresatte og fadderes rolle²

Møre bispedømmeråd meiner at perspektivet med fadrar som bur andre stader i landet bør kome tydelegare frem. Vi meiner og at det blir lagt for stor vekt på fadrar og føresette, der andre relasjonar med fordel kunne fått større plass. Slik skildrar ein og mangfaldet i familiesituasjonar i samfunnet vårt.

54. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 6–12 år

Nei

55. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 6–12 år

Nei

56. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster²

Valet av omgrepet eksempeltekstar er lite presist, då det ikkje skildrar korleis desse listene skal forståast i høve til kjernetekster.

57. Innspill på utvalg og omfang av salmer

Møre bispedømme meiner at det er for få nynorsksalmar for denne gruppa. Eit forslag for å balansere dette kan vere å ta inn 331 Du lyser din fred over barnet. Vi foreslår også at 63 Det lyser i stille grender erstattar 26 Solbarn, jordbarn, då salme 63 har ein enklare tekst, er ein song på folkemunnet og har stått seg gjennom tider. 33 Det hev ei rose sprunge er ein profeti-song, men denne gruppa har ikkje profeti- som tekstar. Det kjem seinare. Vi vil foreslå at denne kjem inn i ei seinare gruppe som har fokus på profeti- 56 En krybbe var vuggen/ Ei krubbe var vogga står kanskje betre til tekstar som er tenkt for denne gruppar, den fins og på nynorsk. Vi foreslår vidare at 240 Måne og sol bør følge alle trinn oppover for å ivareta pinse. Møre bispedømme vil og peike på at det er for få nattverdssalmar for denne aldersgruppa.

58. Innspill på praksisformer

Møre bispedømmeråd meiner det bør vere større samanheng mellom kjernetekstar og praksisformer. Til dømes bør Matt 26, 17-25 vere med der nattverd er ei av dei anbefalte praksisformene eller Salme 8 når undertur i skogen er ein anbefalt praksisform. I tillegg bør oppstandelsen vere eit tema i tillegg til «død, sorg, håp og begravelse» under Allehelgens for å løfte kyrkja sitt bodskap. Møre bispedømmeråd oppmodar og til å tenke annleis rundt faddersamlingar der fadrar bur andre stader i landet. Til dømes kunne det vore utarbeida digitale ressursar til dette.

59. Overordnede innspill til rammeplan for konfirmasjonstiden

Nei

60. Innspill på rammeplanens innledning²

Her bør det visast til overordna del på ny. Som nemnt under spørsmål 1 bør dette gjerast på nytt i innleiinga til kvar rammeplan.

61. Innspill til rammer for konfirmasjonstiden (omfang, struktur, leir og innhold)

Møre bispedømme oppmodar til å tenke nytt om konfirmasjonshandlinga for å gjere henne meir inkluderande. Stadig fleire ungdomar er ikkje døypte når dei når konfirmasjonsalder, og nokre ønskjer ikkje, eller har ikkje høve til å arrangere eit stort konfirmasjonsselskap. Samstundes kan dei ha eit ønske om å delta i konfirmasjonsundervisninga saman med venene sine. Møre bispedømme oppmodar difor til å vurdere alternative løysingar, til dømes eit kursbevis som dokumenterer gjennomført konfirmasjonsundervisning og kan nyttast som grunnlag for dåp og til å kunne ha sjølve konfirmasjonshandlinga på eit anna tidspunkt det er meir høveleg.

62. Er det god balanse mellom breidde og fordypning i undervisningen?

Ja

63. Kommentar til balansen mellom bredde og fordypning

Ikke besvart.

64. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?2

Ja

65. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»3

Ikke besvart.

66. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier3

Møre bispedømme foreslår at Luthers lille katekisme, som ein finn bakerst i salmeboka, vert tatt inn for å løfte luthersk teologi og lære.

67. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»2

Nei

68. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»3

Nei

69. Er samarbeidet med foresatte og faddere godt nok ivarettatt?

Nei

70. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere2

Møre bispedømmeråd meiner at perspektivet med fadrar som bur andre stader i landet bør kome tydelegare frem. Vi meiner og at det vert lagt for stor vekt på fadrar og føresette, der andre relasjonar med fordel kunne fått større plass. Slik skildrar ein og mangfaldet i familiesituasjonar i samfunnet vårt.

71. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for konfirmasjonstiden

Møre bispedømmeråd sluttar seg til listene, men anbefaler at det blir utarbeidd eit mindre utval av bibeltektar som konfirmanter skal kjenne til etter konfirmanntida.

72. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for konfirmasjonstiden

Nei

73. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?

Nei

74. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltektar

Møre bispedømme meiner ein bør tydeleggjere kva hensikta er med denne inndelinga er. Valet av omgrepet eksempeltekstar er lite presist, då det ikkje skildrar korleis desse listene skal forståast i høve til kjernetekster.

75. Innspill på utvalg og omfang av salmer2

Møre bispedømme meiner det er få nynorsksalmar for denne gruppa. Vi føreslår å ta inn 334 Du er mi øy i havet Gud. Store delar av landet vårt har kystlinje med øyer. Men sjølv i innlandet kan det vere øyer i elvar og innsjøar. Vi føreslår i tillegg 1 Herre Gud ditt dyre navn og ære, 40 Å kom nå med lovssang, 104 I et skur ved Betlehem, 2 Folkefrelsar til oss kom i anledning advent, 419 Med Jesus vil eg fara, som er ei salme som er mykje brukt ved konfirmasjon og 844 No livnar det i lundar som er godt egna ved vårkonfirmasjon og som ein salme som sett fokus på skaperverket. Møre bispedømme vil og peike på at det er for få nattverdssalmar for denne aldersgruppa, og at tilfang av salmar med ungdommeleg preg er svært smal.

76. Innspill på praksisformer2

Nei

77. Overordnede innspill til rammeplan for 13–19 år

Nei

78. Innspill på rammeplanens innledning³

Her bør det visast til overordna del på ny. Som nemnt under spørsmål 1 bør dette gjerast på nytt i innleiinga til kvar rammeplan.

79. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer ungdoms behov for tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling?

Ja

80. Kommentar til rammeplanen og tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling

Møre bispedømmeråd vil løfte frem ungdommers behov for å høyre til eit større fellesskap, særlig i distriktet. Dette kunne med fordel vert knyta nokon refleksjonar rundt. Her har kyrkja eit stort potensialt som landsdekkande folkekyrkje, der det til dømes kunne vore nemnt at kyrkja på mindre stadar oppfordrast til å ha større regionale arrangement for å tilverke denne tilhørsele.

81. Er vektleggingen av medvirkning og ansvar for ungdom hensiktsmessig?

Ja

82. Kommentar til vektleggingen av medvirkning og ansvar

Ikke besvart.

83. Er aktivitetene og tilbudene realistiske og relevante?

Nei

84. Kommentar til aktivitetene og tilbudene

Møre bispedømme meiner at det er viktig at ein oppmodar til å utarbeide tilbod for dei som treng små og stabile grupper. Samstundes erkjenner vi at dette kan vere ressurskrevjande og lite realistisk for små sokn som allereie opplev stort press på dei få ressursane dei har. Det er derfor lite realistisk når det står at det «må finnes tilbod for dem som trenger små og stabile grupper», ein bør heller formulere at ein oppmodar kyrkjelyden til å ha eit slikt tilbod.

85. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset ungdom?

Ja

86. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»⁴

Ikke besvart.

87. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier⁴

Nei

88. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»³

Møre bispedømme foreslår at Luthers lille katekisme, som ein finn bakerst i salmeboka, vert tatt inn for å løfte luthersk teologi og lære.

89. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁴

Nei

90. Er foresatte og fadderens rolle hensiktsmessig beskrevet etter religiøs myndighetsalder?

Nei

91. Kommentar til foresatte og fadderens rolle etter religiøs myndighetsalder

Møre bispedømmeråd meiner at perspektivet med fadrar som bur andre stader i landet bør kome tydelegare frem. Vi meiner og at det blir lagt for stor vekt på fadrar og føresette, der andre relasjonar med fordel kunne fått større plass. Slik skildrar ein og mangfaldet i familiesituasjonar i samfunnet vårt.

92. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 13–19 år

Nei

93. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 13–19 år

Nei

94. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?2

Nei

95. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster2

Møre bispedømme meiner ein bør tydeleggjere kva hensikta med denne inndelinga er. Valet av omgrepet eksempeltekstar er lite presist, då det ikkje skildrar korleis desse listene skal forståast i høve til kjernetekster.

96. Innspill til utvalg og omfang av salmer

Møre bispedømme meiner det er få nynorsksalmar for denne gruppa. Vi vil og peike på at det er for få nattverdssalmar for denne aldersgruppa, og at tilfang av salmar med ungdommeleg preg er svært smal.

97. Innspill til praksisformer

Møre bispedømme meiner leiartrening og pilegrim og vandringar i naturen er særskilte gode døme på praksisformer. I tillegg oppmodar vi til å ta inn det allmenne skriftemålet, då vi erfarer at skriftemål fungerer bra også for denne aldersgruppa, ikkje berre for unge vaksne. Vi vil og foreslå å ta inn Alfakurs ung, som og finnes på ressursbanken, som eit døme på «smågrupper» for denne aldersgruppa.

98. Overordnede innspill til rammeplan for unge vaksne

Møre bispedømme meiner at gruppa unge vaksne med fordel kunne vore tydelegare identifisert, samt hensikta med to ulike rammeplanar for unge vaksne og vaksne når innhaldet er mykje likt.

99. Innspill på rammeplanens innledning4

Her bør det visast til overordna del på ny. Som nemnt under spørsmål 1 bør dette gjerast på nytt i innleiinga til kvar rammeplan.

100. Er aktivitetene relevante og fleksible nok for målgruppen?

Ja

101. Kommentar til aktivitetene for unge vaksne

Ikke besvart.

102. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer unge vaksnes livssituasjon og behov?

Ja

103. Kommentar til rammeplanen og unge vaksnes livssituasjon og behov

Ikke besvart.

104. Er vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling hensiktsmessig?

Ja

105. Kommentar til vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling

Ikke besvart.

106. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»

Møre bispedømme foreslår at Luthers lille katekisme, som ein finn bakerst i salmeboka, vert tatt inn for å løfte luthersk teologi og lære.

107. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»4

Nei

108. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»5

Møre bispedømmeråd vil trekke frem at det er særst positivt at ein løfter frem det allmenne skriftemålet her.

109. Innspill til utvalg og omfang av bibeltekster for unge voksne

Nei

110. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for unge voksne

Nei

111. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?3

Nei

112. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster3

Møre bispedømme meiner ein bør tydeleggjere kva hensikta er med denne inndelinga er. Valet av omgrepet eksempeltekstar er lite presist, då det ikkje skildrar korleis desse listene skal forståast i høve til kjernetekster.

113. Innspill til utvalg og omfang av salmer2

Møre bispedømme meiner det er få nynorsksalmar for denne gruppa. Vi foreslår 131 Vi synger med Maria til Maria bodskapsdag, 162 Såkorn som dør i jorden til påske, 695 Rop det ut til Kristi himmelfartsdag og 759 Fagert er landet høvesvis til vigsel eller nasjonaldag. Vi foreslår også at 334 Du er mi øy og 86 Namnet Jesus vert tatt inn her. Møre bispedømme vil og peike på at det er for få nattverdssalmar for denne aldersgruppa.

114. Innspill til praksisformer2

Møre bispedømme foreslår å ta inn Alfakurs ung, som og finnes på ressursbanken, som eit døme på «smågrupper» for denne aldersgruppa.

115. Overordnede innspill til rammeplan for voksne

Nei

116. Innspill på rammeplanens innledning5

Her bør det visast til overordna del på ny. Som nemnt under spørsmål 1 bør dette gjerast på nytt i innleiinga til kvar rammeplan.

117. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar bredden i voksnes livssituasjoner?

Nei

118. Kommentar til rammeplanens ivaretagelse av voksnes livssituasjoner

Møre bispedømmeråd vil løfte frem at stadig fleire lever i einsleg hushald, og det er estimert at det framover vil vere fleire som går barnlause igjennom livet. Denne gruppa bør komme enda tydelegare fram i rammeplan for voksne. Til dømes kunne det vere tenleg under punkt 10 i «kristen tro i praksis» å nemne venskap som ein sentral relasjon.

119. Er målet om både dybde og tilgjengelighet i undervisningen hensiktsmessig formulert?

Ja

120. Kommentar til formuleringen av dybde og tilgjengelighet

Ikke besvart.

121. Er aktivitetene relevante og gjennomførbare i lokal sammenheng?

Ja

122. Kommentar til aktiviteter for voksne

Ikke besvart.

123. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»²

Møre bispedømme foreslår at Luthers lille katekisme, som ein finn bakerst i salmeboka, vert tatt inn for å løfte luthersk teologi og lære.

124. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁵

Nei

125. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Nei

126. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar livsnære temaer og ulike livsfaser på en god måte?

Ja

127. Kommentar til ivaretagelse av livsnære temaer og ulike livsfaser

Ikke besvart.

128. Innspill til tekstutvalget for voksne

Nei

129. Andre innspill til veiledende lister for bibeltekster

Nei

130. Innspill til utvalg og omfang av salmer³

Møre bispedømme meiner det er få nynorsksalmar for denne gruppa. Vi foreslår at 334 Du er mi øy og 86 Namnet Jesus vert tatt inn her.

131. Innspill til praksisformer³

Møre bispedømme foreslår å ta inn Alfakurs eller liknande som eit døme på «smågrupper» for denne aldersgruppa.

Oslo bispedømmeråd

Instanstype	Bispedømmeråd
Kontaktperson	Mari Solheim (seniorrådgiver, administrasjonen i OBDR), ms769@kirken.no, mob. 906 28 478
Bispedømme	Oslo

1. Er sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del tydelig fremstilt?

Nei

2. Kommentar til sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del

Det er behov for å tydeliggjøre sammenhengen. Vi opplever at den felles innledningen trenger en grundig bearbeiding før den går videre til behandling på KM2027. Vi har følgende overordnede kommentarer til den felles innledningen:

En tydelig målsetning for Plan for kirkelig undervisning og læring -overordnet del (PFKUL-OD) er å “inspirere og motivere menighetsråd, ansatte og frivillige i det videre arbeidet med kirkelig undervisning og læring” (s. 10).

- o I sin nåværende form er den felles innledningen ikke eksplisitt nok mht. å følge opp dette.
- o En videre bearbeiding av innledningen kan med fordel tydeliggjøre inspirasjon og motivasjon!
- o Det er også behov for å tydeliggjøre hvordan rammeplanene konkret skal brukes i arbeidet med å utvikle lokale planer.

Rammeplanene bør i større grad vise til relevante kapitler/delkapitler og gjenbruke formuleringer fra PFKUL-OD slik at begrepsapparat og teologisk/pedagogisk grunnsyn blir mer konsistent og lett å anvende lokalt.

- o Større samsvar i begrepsbruk kan tydeliggjøre sammenhengen mellom overordnet del og teksten i rammeplanene.
- o Formuleringer fra PFKUL-OD kan med fordel brukes aktivt, mens en bør være mer varsom med å introdusere begreper som ikke finnes i overordnet del.
- o Spesielt begrepene ‘erfaringsmål’ og ‘tolkningskompetanse’ (som ikke er kjent fra PFKUL-OD) er krevende å forstå slik de står i den felles innledningen og kommer heller ikke igjen i rammeplanene.
- o Det er ikke innlysende hva som menes når det står at “medarbeidere i hver menighet kan bruke erfaringsmålene som utgangspunkt for arbeidet” (se også neste punkt).

Rammeplanens status bør tydeliggjøres

- o Den felles innledningen kan med fordel si noe klarere om følgende: Hvordan er rammeplanene tenkt brukt? Hvem er de for? Hvilke pedagogiske/didaktiske prinsipper er viktige?
- o Formuleringen fra høringsnotatet fungerer godt og kan gjerne brukes: “Rammeplaner skal 1) bidra til helhet og sammenheng i kirkens undervisning og læring, 2) gi et felles faglig og teologisk utgangspunkt og 3) sikre lokal frihet til å utvikle aktiviteter tilpasset lokale forhold”.

Teksten i rammeplanene bør i størst mulig grad være preget av aktive formuleringer og klarspråk-prinsipper.

- o Det er behov for en språklig gjennomgang med dette perspektivet.
- o En klarere struktur og bedre lesbarhet er også viktig med tanke på universell utforming av planverket.
- o Dersom det i større grad brukes like formuleringer på tvers av rammeplanene blir planene lettere å lese og forstå.

Norsk tegnspråk og Døvekirken nevnes ikke på noe sted i rammeplanene. Vi anbefaler at det legges inn en eksplisitt omtale av tegnspråk i den felles innledningen og foreslår også referanser til tegnspråk i flere rammeplaner. I PFKUL-OD nevnes Døvekirken og tegnspråk kun en gang i kapittel 1. Det er derfor viktig at det kommer tydelig frem i rammeplanene.

- o Språkløven slår fast at norsk tegnspråk er det nasjonale tegnspråket og likeverdig med norsk som språklig og kulturelt uttrykk.
- o Språket er bærende for kommunikasjon, identitet og kultur i det tegnspråklige fellesskapet.
- o Kirkelig undervisning og læring i Den norske kirke skal ivareta språklig mangfold og legge til rette for bruk av norsk tegnspråk. Dette innebærer tilrettelegging for kirkelig undervisning på tegnspråk, både gjennom døvemenighetene og ved

at det tilrettelegges med tegnspråk der hvor døve og hørselshemmede deltar i undervisningen i de lokale menighetene.

Temaer som identitet, seksualitet og kjønn er lite nevnt i planene og disse perspektivene bør gås gjennom helhetlig

Vi oppfordrer også til å synliggjøre og konkretisere temaer som rasisme, antisemittisme, ekstremisme og kristenpopulisme i planverket

3. Mener høringsinstansen at rammeplanene gir en tydelig og hensiktsmessig retning for lokal planlegging av kirkelig undervisning og læring?

Ja

4. Kommentar til rammeplanenes retning for lokal planlegging

Delvis. Vi opplever ikke at den felles innledningen gir tilstrekkelig lesehjelp til de ulike aktørene som skal bruke rammeplanene til å utvikle lokale planer.

En underliggende utfordring er at det ikke adresseres tydelig hvem planen henvender seg til. Ut fra PFKUL-OD vil det være både menighetsrådsmedlemmer, ansatte og frivillige, altså en svært variert gruppe med ulike innsteg til teksten. Formuleringer som kan oppleves selvfølgelig for ansatte, blir ikke nødvendigvis forstått på samme måte av rådsmedlemmer/frivillige. Innledningen kan gjerne kort kommentere denne problemstillingen og evt. hvilke valg som er tatt i den anledning.

For å sikre god involvering i planarbeidet er det viktig at språket i rammeplanene er klart og lett tilgjengelig. Her gjenstår en del arbeid med å få på plass konsistent språk og struktur i de ulike planene. I den felles innledningen står det at rammeplanene presenterer 'prinsipper' for aktivitetstilbudet som er retningsgivende. Videre nevnes det at det er tre innholdselementer. Her kunne det med fordel sies noe mer om hvordan det er tenkt at innholdet i de ulike rammeplanene kan oversettes til konkret bruk og prioriteringer for utvikling av lokal plan.

5. Er eksempel på erfaringsmål nyttige i lokalt arbeid med læring og inkludering i kirkelig undervisning?

Ja

6. Kommentar til nytten av erfaringsmål i arbeidet med læring og inkludering lokalt

Delvis. Konkretisering av innhold med eksempler er positivt, men selve begrepet 'erfaringsmål' er vanskelig å forstå. Begrepet er ikke i alminnelig bruk og det finnes heller ikke som begrep i PFKUL-OD. Rammeplanene videre bruker heller ikke 'erfaringsmål' i teksten.

7. Er forståelsen av tolkningskompetanse tydelig og relevant formulert?

Ja

8. Kommentar til tolkningskompetanse

Delvis. Begrepet 'tolkningskompetanse' er ikke brukt i PFKUL-OD. Dersom det er behov for å si noe innledningsvis om bibelbruk, kan man for eksempel ha 'Bruk av Bibelen' eller 'Bibeltolkning' som overskrift?

Strukturen og oppsettet til 'Bibel, tekst og tolkning', hvor tolkningskompetanse inngår, blir ytterligere kommentert i innspill til rammeplanene under. Her foreslår vi blant annet å legge inn tekst om tolkningskompetanse som en del av innledningene til rammeplanene.

Som en leserhjelp kan det også gjerne stå noe om at bibeltolkning/bruk av Bibelen er en viktig del av innholdet i aktivitetene kirken tilbyr.

9. Ut fra beskrivelsen i innledningen: Er samisk innhold i rammeplanene tilstrekkelig ivare tatt?

Ja

10. Kommentar til samisk innhold i rammeplanene

Hovedinntrykket er at de samiske perspektivene er tenkt på og ivare tatt i rammeplanene.

Vi legger merke til at det er ulike innfallsvinkler til det samiske, både i den felles innledningen og i de enkelte rammeplanene. Eksempelvis når og hvordan forsoning tas opp og hvorvidt det brukes konkrete eksempler. Det varierer også i hvilken grad det samiske har fått plass. Vi oppfordrer til at det tas en gjennomgang av dette slik at rammeplanene

fremstår mest mulig helhetlige med tanke på samisk innhold og at det gjøres en vurdering på hva som bør stå som felles innledning og hva som er viktig at presenteres til de ulike aldersgruppene.

Under deloverskriften 'Samisk' i felles innledning kan det være fint å nevne det forsoningsarbeidet som skjer i Dnk og gjerne tydeliggjøre at det samiske er en del av vår felles kulturarv og ansvar, uavhengig av hvor i landet vi bor og hvilken menighet vi tilhører.

Ut fra de prosessene som pågår med kvensk kirkeliv og forsoningsarbeid, er det kanskje naturlig å føye til noe om nasjonale minoriteter?

Med utgangspunkt i det samiske er et overordnet innspill til aktiviteter i rammeplanene at de gjerne kan ha et tydeligere naturfokus og legge opp til å bruke de ressursene en har der hvor en bor, enten det er en park/hage midt i byen eller fjord og fjell. Eksempler på slike aktiviteter kan være natursti, plante/så frø, utforske dyreliv/insekter, være stille sammen, følge og lære å kjenne naturens sykluser i årstidene m.m. Dette har naturligvis overføringsverdi ut over det samiske, for eksempel knyttet til skaperverket og teologi.

I innledningen til rammeplan 6-12 nevnes det noen konkrete eksempler. Disse foreslår vi å flytte til innholdselementet 'Kristen tro i praksis'. Det er ikke hensiktsmessig at innledningene til de enkelte rammeplanene er for teksttunge.

Ressurser som samiske og kvenske salmebøker, nordsamisk spillebok og samiske bibler er ikke nødvendigvis godt kjent. Det kan derfor være fint å nevne f.eks. salmebøkene i forbindelse med veiledende lister.

11. Er prinsippene for progresjon mellom aldersgruppene tydelige og hensiktsmessige?

Ja

12. Kommentar til progresjon mellom aldersgruppene

Vi har i de overordnede innspillene til den felles innledningen foreslått å ta inn en formulering fra høringsnotatet som blant annet nevner "helhet og sammenheng i kirkens undervisning og læring" og foretrekker denne formuleringen fremfor begrepene 'progresjon' og den innledende setningen om 'kontinuitet'. Innholdet i avsnittet 'progresjon' er ellers godt og vi støtter de pedagogiske prinsippene som kommer til uttrykk.

Både 'progresjon' og 'kontinuitet' er krevende begreper dersom målet er å invitere inn barn, unge og voksne som ikke nødvendigvis har deltatt i kirkelig undervisning tidligere. Her kan det gjerne tydeliggjøres at man ønsker at hver målgruppe skal ha undervisning tilpasset sin aldersgruppe.

Dersom kirkelig undervisning skal ta på alvor den enkeltes kulturelle og religiøse erfaringer, er språk et viktig element.

13. Mener høringsinstansen at foresatte og fadderes rolle er tilstrekkelig beskrevet og ivaretatt?

Ja

14. Kommentar til foresatte og fadderes rolle

I PFKUL-OD brukes 'Hjemmet og barnets omsorgspersoner' som overskrift på et delkapittel. Dette er også et godt eksempel på hvordan begrepsbruken i rammeplanene gjerne kan knyttes enda tettere til overordnet del. Som kirke ønsker vi å invitere bredt og ikke-ekskluderende, og rammeplanene kan tydeliggjøre at barns omsorgspersoner og nettverk ikke nødvendigvis er knyttet til biologisk familie.

'Foresatte og faddere' er et eget avsnitt i den felles introduksjonen til planene, og dette tas også inn i selve rammeplanene. Videre i rammeplanene er det ikke konsistent bruk av begrepene foresatte/faddere/familie når dette omtales, så her er det naturlig med en gjennomgang av begrepene. I kapitteloverskriften til rammeplan 0-5 står også 'annen familie'. Denne formuleringen bør være med også i felles innledning, 6-12 og konfirmasjon. Alternativt byttes ut med 'hjemmet' eller 'andre omsorgspersoner'.

PFKUL-OD understreker at både døpte og interesserte er målgruppen for kirkelig undervisning. Mange barn og unge deltar i kirkens undervisningsaktiviteter uten å være døpt og har dermed ikke faddere. Dette perspektivet kan gjerne komme tydeligere frem i både innledningen og rammeplanene. Når noen velger å døpes som eldre barn, konfirmant eller voksen, blir fadderrollen også en annen.

15. Rammeplanene bruker gjennomgående formuleringen "For at barna/konfirmanter/etc skal lære om Bibelen/kristen tro/etc, kan kirken inviterer dem til å: (...) Kirkerådet ønsker tilbakemelding på om de..."

Denne formuleringen må leses i lys av PFKUL-OD og det som står om pedagogisk grunnsyn der: Når kirken inviterer til læring er dette et uttrykk for den forståelsen av læring som kommer til uttrykk i den vedtatte planen. I en slik kontekst gir det mening at kirken kan invitere og tilrettelegge for læring, men ikke styre eller sette krav til hvilken læring som skal skje. Vi støtter derfor bruken av denne gjennomgående formuleringen.

En slik invitasjon, eller tilrettelegging for læring, gjelder også for konfirmasjonstiden. Samtidig er det naturlig å vurdere om det kan være hensiktsmessig å samle seg tydeligere om å anbefale noen sentrale innholdselementer i akkurat denne rammeplanen. Dette kan for eksempel være forslag til tekster, salmer eller praksisformer fra de veiledende listene.

Det lokale handlingsrommet må ikke undergraves, samtidig som det er utfordrende dersom innholdet i konfirmanttiden i liten grad er gjenkjennelig fra sted til sted.

16. Gir oversikten over kjernetekster hjelp til helhet og sammenheng i tekstutvalget for aldersgruppene 0-19 år?

Ja

17. Kommentar til oversikten over kjernetekster

Det er hensiktsmessig å ha noen felles tekster, og oppsettet med en matrise fungerer greit.

Undervisningsansatte har reagert på at Sakkeus-teksten som i dag brukes mye for yngre barn først er foreslått som kjernetekst i aldersgruppen 13-19. Det er også nevnt at det kunne vært fint å inkludere tekster fra Ap.gj. om de første kristne.

18. Overordnede innspill på rammeplanen for 0–5 år

Et overordnet innspill både til 0-5 og øvrige rammeplaner er at det ville være hensiktsmessig om 'Innholdselementer' kan stå som en overskrift før 'Bibel, tekst og tolkning' m.m. Det gir lesehjelp til dem som skal bruke planene og samsvarer med begrepsbruk fra PFKUL-OD.

Det kan være hensiktsmessig å flytte det som står som underoverskrifter til 'Bibel, tekst og tolkning' om sentrale temaer, utvalgsriterier og tolkningskompetanse opp til innledningen i rammeplanen eller samle det i en tekstbolk etter de innledende punktene til 'Bibel, tekst og tolking'. Når formuleringene 'sentrale temaer og utvalgsriterier' og 'strategier for tolkningskompetanse' står med overskrifter slik de gjør nå, tar det bort fokus fra de tre innholdselementene og gjør planen vanskeligere å lese. Vi foreslår derfor å fjerne disse deloverskriftene. Ved å formulere en sammenhengende, forklarende tekst, blir lesbarheten bedre og innholdet enklere å anvende i arbeidet med lokale planer.

På samme måte som det samiske er presisert, bør man presisere hvordan tegnspråk kan brukes inn i undervisning og læring for denne aldersgruppen. Mulige eksempler kan her være bruk av tegn i sanger/salmer, bønn eller velsignelsen.

19. Innspill til rammeplanens innledning

Det er fint at man bruker 'voksne' flere ganger i introduksjonsteksten til 0-5 –dette er et inkluderende begrep som gjerne kan benyttes flere steder i rammeplanene. På samme måte brukes begrepet 'omsorgspersoner' flere steder i den innledende teksten. Dette fungerer også godt i flere ulike familiekonstellasjoner.

Etter siste behandling i Kirkerådet ble ordlyden i rammeplanene endret slik at det gjennomgående står 'tro' i stedet for 'spiritualitet'. Er det intendert at dette ikke er gjort i siste setning, tredje avsnitt?

20. Gir rammeplanen en god beskrivelse av hvordan kirkelig undervisning kan støtte barns tidlige relasjoner og trosutvikling?

Ja

21. Kommentar til beskrivelse av barns relasjoner og trosutvikling

Det kan med fordel legges ytterligere vekt på at gode aktiviteter og tilbud innenfor kirkelig undervisning kan legge til rette for at små barn får møte kirken og kirkebygget på en naturlig måte fra tidlig alder, samt at omsorgspersonene får kjennskap til at kirken er et åpent rom for dem som familie. Gjennom å bli kjent med kirken og oppleve tro i praksis er man med på å bygge en grunnmur for trosutviklingen.

Da er det viktig å satse på at man både tilbyr noe for barnet selv og familien på ulike alderstrinn. Det jobbes godt med kreative og aktiviteter i mange menigheter også utenom eksemplene i veiledningene. Her kan menighetene gjerne utfordres til å møte konkrete behov hos småbarn og deres familier, som f.eks. manglende nettverk og ensomhet i permisjon, behov for sosiale stimuli for barn og foresatt, utfordringer i foreldrerollen med mer.

22. Er vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring hensiktsmessig?

Ja

23. Kommentar til vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring

Nei

24. Vurderer dere at aktivitetstilbudet for aldersgruppen er realistisk og gjennomførbart?

Ja

25. Kommentar til aktivitetstilbudet for aldersgruppen

Slik formuleringene står nå kan det skape usikkerhet rundt hva som inngår i tre tilbud til aldersgruppen. Det bør komme tydelig frem at det er snakk om brede invitasjoner til både dømte og interesserte. I planen for 6-12 år brukes formuleringen "Alle dømte og interesserte bør inviteres til et inkluderende opplegg på tvers av interesser og funksjonsevne minst annethvert år" og noe tilsvarende kan gjerne tas inn for 0-5.

Det er viktig å både ha aktiviteter hvor barnet er i fokus slik som f.eks. småbarnssang/barnekor og familierettede tilbud som f.eks. familiemiddag. Planen bør ikke spesifisere hvorvidt foreldre er til stede eller ikke, ettersom det er individuelle behov hos barn og familie som må ligge til grunn for slike avgjørelser.

Det kan også vurderes om planen for 0-5 bør ha et eget avsnitt om dåp, eventuelt som en del av innledningen. Dåpssamtalen er et viktig møtepunkt, men det er ikke hensiktsmessig å ha dette som en 'aktivitet'. Det er fint at det presiseres at kirken skal invitere aktivt til dåp. Her kan det gjerne komme tydeligere frem hvordan man skal jobbe med dette. Det å invitere aktivt til dåp gjelder naturligvis også eldre barn, ungdom og voksne og har dermed relevans i flere rammeplaner.

Det er viktig at det legges opp til aktiviteter hvor det er lett for nye dømte og interesserte å delta. I den forbindelse er det viktig at også foresatte/omsorgspersoner som ikke selv er døpt opplever at det er rom for å komme med barna sine til kirken. Det totale aktivitetstilbudet må ta sikte på å nå nye og treffer bredt, i tillegg til at det er faste møtepunkter for barn og familier.

Forslag til endring i setningen "...barnets læringsprosesser skjer i samspill med familien" [rett før innholdselementet 'Bibel, tekst og tolkning']: Endre fra 'familien' til 'hjemmet'.

26. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» relevante for aldersgruppen?

Ja

27. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»

Under 'Bibel, tekst og tolkning' kan det å leke bibelfortellinger eksplisitt nevnes som en formidlingsmetode, i tillegg til punktet om å bearbeide erfaringer av fortellingene gjennom lek.

28. Innspill til sentrale temaer og utvalgskriterier

Som nevnt innledningsvis synes vi ikke det er hensiktsmessig at dette er skilt ut som egne deloverskrifter. Temaene kan evt. legges inn i en innledende tekst eller skrives ut som en tekstbolk i forbindelse med avsnittet 'Bibel, tekst og tolkning'.

I siste punkt under tolkningskompetanse foreslår vi å fjerne eksempelet med barnekor.

29. Er erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon» relevante for aldersgruppen?

Ja

30. Kommentar til erfaringsmålene «Kirkens kultur og tradisjon»

Vi foreslår å stryke setningen "Dette gjelder også søndagsskole". En alternativ formulering kan være "Søndagsskole er et godt tiltak i de menighetene hvor det er ressurser til dette." Et slikt punkt bør også tas inn for aldersgruppen 6-12.

Vi foreslår også å fjerne noe innhold herfra og samle det på et annet sted. Det blir redegjort for dette i innspillene til samarbeid med foresatte og faddere.

31. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Her foreslår vi å gjøre et par endringer mht. bønn. Dette kommenteres under samarbeid med foresatte og faddere.

Det nest siste punktet under 'Kirkens kultur og tradisjon, og det siste punktet under 'Kristen tro i praksis' foreslår vi å flytte til avsnittet om hjemmet, samt droppe formuleringen om morgenbønn. Det er i liten grad tradisjoner for dette, og langt færre tilgjengelige ressurser (sanger, fast formulerte bønner) enn til f.eks. kveldsbønn.

Vi foreslår å i stedet legge til et punkt med oppfordring om å bruke bordbønn o.l. når det er aktuelt i sammenheng med aktiviteter i kirken.

32. Er samarbeidet med foresatte og faddere tilstrekkelig ivaretatt?

Ja

33. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere

Begrepsbruk knyttet til foresatte/faddere/hjemmet er allerede nevnt i innledende høringsspørsmål.

I avsnittet om foresatte, faddere og familie står formuleringen "oppfordre foresatte til å ta i bruk kristne praksiser hjemme, slik som aftenbønn og bordbønn". Under 'kirkens kultur og tradisjon' nevnes det å "bli sunget for hjemme" og "feire høytidene hjemme", mens under 'Kristen tro i praksis' står det "be morgenbønn, bordbønn og kveldsbønn hjemme". Her foreslår vi at tekst fjernes, flyttes og redigeres slik at det kun står om kristne praksiser i hjemmet i avsnittet 'Foresatte, faddere og annen familie'.

En språklig kommentar: Ett sted brukes 'aftenbønn' og et annet sted 'kveldsbønn' -førstnevnte er kanskje litt arkaisk i 2026? For dømte barn: Skal det sies noe om fadderes rolle (be for barnet/lære barnet å be)?

Begrepet 'menigheten' nevnes første gang her, men er felles for alle planer for barn/unge under 19 år: Er det hensiktsmessig at begrepet 'menigheten' erstatter 'kirken' som subjekt? Dette er et eksempel på behovet for en systematisk gjennomgang av språk og ordvalg som omtales innledningsvis.

Det er viktig å unngå ekskluderende språk: Ikke alle har et familienettverk der de bor. Ikke alle har faddere. I stedet for å si 'familiemedlemmer' -kan det inviteres bredere? Det er fint å ha med at aktiviteter kan være "møtepunkter på tvers av generasjoner"-dette er mer inkluderende enn å f.eks. si 'besteforeldre' og kan romme barnets nettverk/omsorgspersoner i vid forstand. "Møtepunkter på tvers av generasjoner" kan med fordel også tas inn flere steder, inkludert i rammeplan for 6-12.

Vi foreslår å stryke "søsken og besteforeldre" som eksempler i den innledende teksten.

Vi foreslår å fjerne punktet om å invitere til arrangementer der barnekoret synger. Denne setningen forutsetter at det finnes barnekor i menighetene.

Vi foreslår å fjerne ordene 'dåp' og 'babysang' som eksempler i det første kulepunktet. Alternativt kan det legges inn eksempler på slutten av setningen, men 'dåpssamtale' anbefaler vi uansett å ta bort her. Dette mener vi bør komme frem i eget avsnitt om dåp.

34. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 0–5 år

Nei

35. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 0–5 år

Nei

36. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster

Nei

37. Innspill på omfang og utvalg av salmer 0-5 år

Nei

38. Innspill på praksisformer for 0-5 år

I overskriften til listene står det nå "anbefalte praksiser". Kan dette endres til foreslåtte eller mulige praksiser? Kan det være aktuelt å legge til en innledende tekst som sier noe om at listen ikke er uttømmende, og at det er et mangfold av gode praksiser som kan tas i bruk? Det er viktig å åpne opp for kreativitet, faglighet og nytenkning i kirkelig undervisning lokalt. Begrepet 'anbefalt' i forbindelse med praksis kan oppleves begrensende. Det kan med fordel også oppfordres til å ta inspirasjon av andre menigheter og samarbeide om nye aktiviteter og konsepter. Vi legger også merke til at listen over praksiser er tydelig kortere enn for de andre aldersgruppene. Dette kan gjøre at denne oversikten oppleves som mer låst og gir mindre rom som lokal tilpasning og kreativitet i utvalget.

39. Overordnede innspill til rammeplan for 6–12 år

I forbindelse med aktiviteter for aldersgruppen har rammeplanforslaget en fin formulering innledningsvis: "inviteres til et inkluderende opplegg på tvers av interesser og funksjonsevne". Denne formuleringen kan gjerne brukes gjennomgående i planene for 0-19.

Som nevnt i innledningsvis og under innspill til planen 0-5 kan det være hensiktsmessig å flytte det som står som underoverskrifter til 'Bibel, tekst og tolkning' om sentrale temaer, utvalgskriterier og tolkningskompetanse opp til innledningen i rammeplanen eller samle det i en tekstbolk etter de innledende punktene til 'Bibel, tekst og tolking'. Når formuleringene 'sentrale temaer og utvalgskriterier' og 'strategier for tolkningskompetanse' står med overskrifter slik de gjør nå, tar det bort fokus fra de tre innholdselementene og gjør planen vanskeligere å lese. Vi foreslår derfor å fjerne disse deloverskriftene. Ved å formulere en sammenhengende, forklarende tekst, blir lesbarheten bedre og innholdet enklere å anvende i arbeidet med lokale planer.

Vi etterspør også et tydeligere målgruppefokus i innledningen og til innholdselementene: Hvorfor passer tekst/arbeidsmåter til nettopp aldersgruppen 6-12?

En tydeliggjøring av tegnspråket kan for denne aldersgruppen for eksempel skje gjennom markering av tegnspråkdagen 23. september, bruk av femtegnsbønnen, og tegn i sanger/salmer.

40. Innspill på rammeplanens innledning

Det står at "i kirken skal barn få erfare at det er lov å stille alle slags spørsmål og reflektere over dem". Her foreslår vi å også legge til en formulering om at barnet får være seg selv og bli tatt på alvor.

Videre står det at man trenger forbilder, og at barna kan finne dette hjemme. Det foreslår vi at strykes.

Videre står det at 'Lokale planer legger til rette for kontinuitet inn i ungdomsarbeidet'. Dette foreslår vi at omformuleres slik at det blant annet konkretiseres at aktivitetene som tilbys i 11-12 årsalderen vil være viktige for å kunne bygge bro over til ungdomstiden og ivareta videre tilknytning til kirken.

41. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar barns behov for utforskning, undring og læring?

Ja

42. Kommentar til ivaretagelse av barns behov for utforskning, undring og læring

Nei

43. Er balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse hensiktsmessig?

Ja

44. Kommentar til balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse

Nei

45. Er forslagene til aktiviteter realistiske og relevante for menighetene?

Ja

46. Kommentar til aktiviteter for 6-12 år

Det er fint at det kontinuerlige tilbudet løftes frem. Samtidig er det viktig at dette ikke går på bekostning av gode aktiviteter som når nye og treffer bredt i målgruppen. Begge disse perspektivene må ivaretas i de lokale planene.

Årene mellom 6-12 er viktige år for trosutviklingen. Dersom menighetene både tilbyr gode møtepunkter for dem som søker

kirken ofte og inviterer til å oppsøke kirken for første gang, opplever barna at kirken er åpen for dem, også senere i livet. Aktiviteter rettet mot denne aldersgruppen vil også gi voksne som følger barnet mulighet til å møte kirken på en positiv måte, noe som igjen kan åpne rom for tro hos både voksne og barn.

47. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?

Ja

48. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»²

Nei

49. Innspill til sentrale temaer og utvalgskriterier²

Som nevnt tidligere foreslår vi å fjerne disse deloverskriftene og heller formulere en sammenhengende, forklarende tekst.

50. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»

En del av det som står under 'Kirkens kultur og tradisjon' ligger ganske nær kompetansemål i skolens læreplaner for aldersgruppen. Er det behov for å tydeliggjøre hvordan den kirkelige undervisningen skiller seg fra det som f.eks. skjer i skolens KRLE-undervisning?

51. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»²

Under dåp og nattverd kan det vurderes om verbformuleringene 'reflektere' og 'undre seg' kan suppleres eller erstattes med 'delta' og 'erfare'. I så fall bør det skilles mellom dåp og nattverd.

52. Er foresatte og fadderes rolle tydelig og hensiktsmessig beskrevet?

Ja

53. Kommentar til foresatte og fadderes rolle²

Første setning "Hjemmet er en viktig arena" bør avsluttes på samme måte som i rammeplan 0-5.

Unngå formuleringer som ekskluderer ikke-døpte barn, slik som "Gi deltakerne diakonale utfordringer som de må løse i samarbeid med familie og faddere". Alternative formuleringer kan være 'hjemmet'/'voksne'/'andre'

Setningen om kristne praksiser hjemme bør være lik for 0-5 og 6-12.

Dette avsnittet kan med fordel ses i sammenheng med tilsvarende avsnitt i planen for 0-5 slik at ordlyden der er nokså lik.

54. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 6–12 år

Nei

55. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 6–12 år

Nei

56. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster²

Nei

57. Innspill på utvalg og omfang av salmer

Nei

58. Innspill på praksisformer

Søndagsskole kan gjerne nevnes eksplisitt som eksempel på praksisformer tilpasset denne aldersgruppen. For å oppmuntre familier til å delta på søndagsgudstjenestene kan det være fint å legge opp til at det er et tilbud til familiene på søndager, enten i form av søndagsskole, familiegudstjeneste eller andre aktiviteter som er tilpasset barn i forbindelse med gudstjenesten. Ut over dette har vi de samme overordnede innspillene som til rammeplan 0-5 år.

59. Overordnede innspill til rammeplan for konfirmasjonstiden

Vi ønsker at konfirmasjon i Den norske kirke oppleves relevant, attraktivt og meningsfullt for 15-åringer, og det er viktig at kirken kommuniserer de mange positive sidene ved å velge kirkelig konfirmasjon. I den forbindelse ber vi om at temaet kommunikasjon tydeliggjøres og løftes frem ytterligere i rammeplanen.

Da konfirmantplanen i trosopplæringsplanen Gud gir, vi deler ble utformet, hadde man en formulering i planen som gjerne

kan tas inn i ny rammeplan og følges opp fra Kirkerådet: “Det skal utvikles ressurser for konfirmanntiden som gir nærmere beskrivelse av innhold, organisering og arbeidsmåter til hjelp for menighetenes lokale planarbeid”.

60. Innspill på rammeplanens innledning²

Det er fint at innledningen trekker frem at kirken tilbyr trygge rom som har plass til alle.

Andre setning i innledningsteksten oppleves litt malplassert her –den innledende delen bør være forbeholdt de overordnede perspektivene på konfirmasjonstiden. Det er positivt å understreke behovet for, og viktigheten av, å bli godt kjent med konfirmanntene og relasjonsbygging kan gjerne løftes frem. Dersom man har kapasitet til det, vil samtaler med den enkelte være verdifullt, men det er for eksempel vanskelig å gjennomføre i menigheter der det er store konfirmanntkull.

61. Innspill til rammer for konfirmasjonstiden (omfang, struktur, leir og innhold)

Rammene er tydelige og kan gi god veiledning til menighetene når konfirmasjonstiden skal planlegges.

Rammeplanen sier ikke noe om økonomi, men fastslår at leir er noe som bør prioriteres. Ettersom leir er det som i de fleste tilfeller utgjør hovedutgiften i konfirmasjonstiden, bør dette adresseres direkte. Kan man for eksempel si at “egenandel bør ikke overstige [en gitt sum]. Menigheten må ha støtteordninger”? Hvordan tenker man i så fall at slike støtteordninger kan organiseres? Økonomi er også knyttet til fest i forbindelse med konfirmasjonsdagen. Vi som kirke har et ansvar for å bidra til at koblingen mellom konfirmasjon og store, kostbare feiringer blir mindre uttalt.

Det er positivt at det står at konfirmanter som ikke er døpt skal få tilbud om dåp. Dette kan gjerne utdypes og konkretiseres kort. I samme punkt kan det gjerne nevne noe om kommunikasjon og rekruttering for å få ikke-døpte ungdommer til å melde seg til konfirmasjonstiden.

Det er veldig fint at planen er så tydelig på kravene til tilrettelegging. I tillegg til det som står under dette punktet i dag ønsker vi at det legges til informasjon om samisk konfirmantleir (et tilbud som primært gis til konfirmanter som ikke får samisk trosopplæring i egen menighet) og tegnspråklig konfirmantleir i regi av Døvekirken.

62. Er det god balanse mellom bredde og fordypning i undervisningen?

Ja

63. Kommentar til balansen mellom bredde og fordypning

Nei

64. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?²

Ja

65. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»³

Det er positivt at rammeplanen er dagsaktuell og relevant når KI og påvirkning på nett løftes frem. I den forbindelse er det viktig at man også sørger for å gjøre kirkens ansatte godt rustet til å veilede konfirmanntene i møte med kunstig intelligens og kristne strømninger som de møter på nett. Dette er tett knyttet til det som kommenteres om ‘Kristen tro i praksis’ under.

66. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier³

Som nevnt tidligere foreslår vi å fjerne disse deloverskriftene og heller formulere en sammenhengende, forklarende tekst.

67. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»²

Her kan det gjerne legges til et punkt om kirkens forsoningsarbeid. Formuleringene i den innledende delen til rammeplan for unge voksne kan være relevante i denne sammenhengen.

Legge til et punkt om Den norske kirke i dag, om kirkens tilbud, struktur og aktualitet i samfunnet.

68. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»³

Vi setter pris på punktet “Stille eksistensielle spørsmål, lete etter svar i kristne kilder til livstolkning og livsmestring, tenke kritisk, og sette ord på egen tro og tvil”, som treffer målgruppen og deres behov godt. Konfirmanntene møter mange ulike stemmer som gir seg ut for å være kristne. I forlengelsen av dette temaet blir det også viktig å definere hva man legger i formuleringene “kristent menneskesyn, tro og livstolkning” som nevnes etterpå.

Vi foreslår å legge til begrepet 'kjønn' i punktet 'Samtale om identitet og selvbylde, kropp og seksualitet, i lys av et kristent menneskesyn, tro og livstolkning.'

69. Er samarbeidet med foresatte og faddere godt nok ivare tatt?

Ja

70. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere²

Oppfordring til faddere nevnes spesielt mye i denne rammeplanen. Kan det også sies noe om fadderrollen for konfirmanter som døpes som en del av konfirmanttiden?

Det er positivt å konkretisere muligheten for parallell undervisning for de voksne og fint at det her brukes et inkluderende begrep.

Ut over dette kan gjerne sies noe mer konkret om involvering av hjemmet, for eksempel hvordan foresatte kan bidra med praktisk støtte og voksent nærvær i løpet av konfirmanttiden. Generelt er det fint om begrepet 'hjemmet' kommer tydeligere frem i tillegg til foresatte og faddere. Når det er sagt, er det viktig å være bevisst på at familier er mangfoldige, og ikke alle hjem er trygge steder. Ungdomstiden i seg selv, med løsrivelse og store endringer, kan gjøre disse punktene ekstra såre og utfordrende.

71. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for konfirmasjonstiden

Nei

72. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for konfirmasjonstiden

Nei

73. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?

Ja

74. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster

Som nevnt tidligere kan det her vurderes om kjernetekstene i konfirmasjonsplanen skal løftes tydeligere frem som en del av selve rammeplanen.

75. Innspill på utvalg og omfang av salmer²

Noen av salmene vil være ukjente for en del menigheter, og det vil ikke være hensiktsmessig å bruke alle, men vi opplever at det er et godt representativt utvalg det kan plukkes fra ut fra lokale behov. Det kan vurderes om noen skal utheves.

76. Innspill på praksisformer²

Den veiledende listen er god, men kan suppleres slik at den rommer flere ideer og praksiser som allerede gjennomføres i menigheter.

Et viktig punkt i konfirmasjonstiden er fellesskapsbyggende aktiviteter, og alle skal ut fra rammene være med på flere praksiser i menighetens øvrige arbeid. Spesielt disse to rubrikkene bør det være flere eksempler ved.

Tilbud til foresatte kan med fordel utvides slik at den speiler avsnittet om foresatte og faddere. I tillegg bør det legges inn en rubrikk om faddere og ulike praksisformer for dem.

77. Overordnede innspill til rammeplan for 13–19 år

Det er viktig at planen adresserer og tydeliggjør hvordan man kan nå interesserte i denne aldersgruppen. Erfaringene lokalt er at det er utfordrende å nå ikke-døpte etter konfirmasjonstiden.

Deltakelse i ungdomsdemokratiet er viktig. Her kan det med fordel komme tydelige forventninger til dette i rammeplanene som kan bidra til at det settes av tid og ressurser til å følge opp temaet.

78. Innspill på rammeplanens innledning³

Den innledende teksten kan styrkes ved at det i større grad synliggjøres hvordan kirken kan være aktuell for interesserte. Det er også naturlig å nevne det store spennet i denne aldersgruppen, fra de yngste på ungdomsskolen til etter videregående.

79. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer ungdoms behov for tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling?

Ja

80. Kommentar til rammeplanen og tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling

Begrepet 'identitetsutvikling' står ikke som en del av rammeplanen og kan med fordel brukes som en del av innledningen, samt reflekteres inn i innholdselementene.

En litt mer utdypende beskrivelse av livssituasjon og behov kunne vært en nyttig lesehjelp. Det er såpass stort spenn i aldersgruppen, som i alderen 13-19 møter ulike faser av livet. Dette utfordrer oss når vi skal tenke helhetlig om målgruppen. Konfirmasjon er også en del av aldersspennet.

81. Er vektleggingen av medvirkning og ansvar for ungdom hensiktsmessig?

Ja

82. Kommentar til vektleggingen av medvirkning og ansvar

Slik medvirkning er relevant og viktig for denne aldersgruppen og verdifull for menighetene. Det er fint at det synliggjøres at ungdom kan ta ansvar og medvirke i aktiviteter for yngre aldersgrupper. Det kan bidra til vekst og utvikling hos den enkelte, samtidig som det er en ressurs for menigheten.

Det er også viktig at det kommer frem at det er en fordel dersom ungdommene selv kan være med på å skape og forme aktivitetene for aldersgruppen.

83. Er aktivitetene og tilbudene realistiske og relevante?

Ja

84. Kommentar til aktivitetene og tilbudene

Denne rammeplanen har ikke noen tallfesting av antall aktiviteter, frekvens eller aldersgrupper som er spesielt sentrale å nå. Selv om det kan være utfordrende å nå målgruppen, er det viktig å arbeide med aktiviteter som kan treffe ungdommene. Det kunne med fordel nevnes noe om aldersgruppen 13-14, med tanke på rekruttering til konfirmasjon og fordi tiden før konfirmasjon er en særlig viktig og avgjørende alder for unges søken til kristen tro.

Mange menigheter bruker mye ressurser på ledertreningstilbud. Det kan gjerne tydeliggjøres hva det betyr å lære opp unge ledere og utruste dem som frivillige i menighetsarbeidet. Samtidig er det viktig at ikke tilbudet for aldersgruppen 13-19 kun er knyttet til ledertreningstilbud, men suppleres av aktiviteter med lav terskel for å delta.

Det er også viktig å se på sammenhengen mellom det å nå ungdom i videregående alder og menighetens videre arbeid med målgruppen unge voksne.

Planen har en setning om demokratiske arenaer (råd og utvalg). Her kan det gjerne tydeliggjøres at demokratisk deltakelse i kirken kan skje lokalt, regionalt og nasjonalt.

85. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset ungdom?

Ja

86. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»⁴

Under 'Bibel, tekst og tolkning' er det en del temaer som er sammenfallende med kompetansemål i skolens læreplaner. Det at enkelte temaer tas opp både i skolen og gjennom kirkelig undervisning kan oppleves som unødige gjentakelser hos noen ungdommer. Samtidig kan det brukes positivt ved at ungdommene aktiverer eksisterende kunnskap og får nye perspektiver gjennom den kirkelige undervisningen. Gjennom å se på hva skolen tilbyr, kan kirken supplere og møte dette i sine aktiviteter. Dette kan det jobbes med i lokale planer.

87. Innspill til sentrale temaer og utvalgskriterier⁴

Som nevnt tidligere foreslår vi å fjerne disse deloverskriftene og heller formulere en sammenhengende, forklarende tekst.

88. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»³

Punktet "delta i feiring/markering av merkedager i kirkeåret" nevner eksempler som ikke nødvendigvis er de mest velegnede for målgruppen, blant annet med tanke på liturgi som brukes.

Avslutningsvis under 'Kirkens kultur og tradisjon' er det et avsnitt ("Kunst- og kulturuttrykkene som er i bruk...") som bryter med resten av oppsettet med punktliste. Dersom det er ønskelig å inkludere dette innholdet, kan det kanskje formuleres i en form som kan inngå i en slik punktliste?

Vi støtter vektleggingen av kirken som mangfoldig, global og lokal: Dette er viktige perspektiver å få frem!

89. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁴

Det kan være utfordrende å få til dialogiske samtaler med ungdommer fra andre religioner og livssyn. Ambisjonen om religionsdialog er positiv, men forutsetningene for å legge til rette for dette er ikke nødvendigvis til stede i alle lokalsamfunn.

Vi ønsker at kjønn og identitet tydeliggjøres som samtaletemaer i forbindelse med punktene under «Kristen tro i praksis».

90. Er foresatte og fadderes rolle hensiktsmessig beskrevet etter religiøs myndighetsalder?

Ja

91. Kommentar til foresatte og fadderes rolle etter religiøs myndighetsalder

Et mulig tillegg her kunne være å ta inn et punkt om eldre ungdom og foresatte, gjerne knyttet til at roller endrer seg i løpet av fasen med løsrivelse, flytting og overgangen til voksenlivet.

92. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 13–19 år

Nei

93. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 13–19 år

Nei

94. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?²

Ja

95. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster²

Nei

96. Innspill til utvalg og omfang av salmer

Nei

97. Innspill til praksisformer

Nei

98. Overordnede innspill til rammeplan for unge voksne

Nei

99. Innspill på rammeplanens innledning⁴

Det er fint at innledningen anerkjenner at målgruppen ikke nødvendigvis har noen erfaring med kristen tro fra tidligere. Hvordan kan kirkelig undervisning for unge voksne også treffe dem som er døpt, men ikke har engasjert seg i kirken eller kristen tro? Hva tilbyr vi ikke-døpte som er nysgjerrige på tro og dåp?

Formuleringen "Undervisningen bidrar til bevissthet om hvordan man kan unngå diskriminering og fjerne fordommer" som nevnes i innledningen er kanskje aktuelt for yngre aldersgrupper også?

100. Er aktivitetene relevante og fleksible nok for målgruppen?

Ja

101. Kommentar til aktivitetene for unge voksne

Kanskje kan det som gjelder aktiviteter for foreldre/foresatte tydeliggjøres i et eget avsnitt, ettersom dette kommer litt på siden av noen av de andre aktivitetene som nevnes? Setningen om at "undervisning for denne målgruppen bør sees i sammenheng med aktiviteter for barn", samt eksempler som foreldremøter og dåpssamtaler kan i så fall tas inn her.

102. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer unge voksnes livssituasjon og behov?

Ja

103. Kommentar til rammeplanen og unge voksnes livssituasjon og behov

Det kan med fordel legges inn noe om studentlivet, som er en viktig livsfase for mange unge. Det kan både romme prosessen med å skulle flytte hjemmefra, og det å komme ny et sted. Etableringsfase og valg omkring de store livsritene er også aktuelle for mange i aldersgruppen og kan gjenspeiles tydeligere.

104. Er vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling hensiktsmessig?

Ja

105. Kommentar til vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling

For at lokalmenigheten skal kunne utvikle gode lokale planer for unge voksne er det viktig at rammeplanen gir et utdypende bilde av målgruppens behov og setter retning for arbeidet.

106. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»

Det er mange identiske erfaringsmål i planene for unge voksne og voksne. Her er det ikke åpenbart hvorfor enkelte punkter er med i den ene planen og ikke den andre, og det kan vurderes om disse erfaringsmålene skal samkjøres helt.

107. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁴

Som til 'Bibel, tekst og tolkning' er det her store likheter med planen for voksne, men punktene er ikke nødvendigvis strukturert likt og det er noen språklige forskjeller (f.eks. "feiring/markering av merkedager"). Dette bør gjennomgås og vurderes. Der hvor det er forskjeller i erfaringsmål mellom planene for unge voksne og voksne er det ikke, slik vi ser det, noe som tilsier at det kun passer i den ene målgruppen. Som tidligere kommentert kan det altså vurderes om erfaringsmålene skal samkjøres.

108. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁵

Her er det større forskjeller mellom planen for unge voksne og planen for voksne, og den samkjøringen som er nevnt som en mulighet over er ikke aktuell på samme måte. Det vil allikevel være hensiktsmessig å strukturere planene slik at like erfaringsmål plasseres i samme rekkefølge.

Det vil være klokt å tenke aktiviteter der både unge voksne og voksne deltar, så det er viktig at erfaringsmålene rommer dette.

Formuleringen "Samtale om hva det kan bety å følge etter Jesus og være hans disippel, og hva det betyr at Gud er nær" er kanskje vel så aktuell for yngre aldersgrupper?

Vi ønsker at kjønn og identitet tydeliggjøres som samtaletemaer i forbindelse med punktene under «Kristen tro i praksis».

109. Innspill til utvalg og omfang av bibeltekster for unge voksne

Nei

110. Innspill til utvalg og omfang av eksempelttekster for unge voksne

Nei

111. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempelttekster?³

Ja

112. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster³

Nei

113. Innspill til utvalg og omfang av salmer²

Nei

114. Innspill til praksisformer²

Nei

115. Overordnede innspill til rammeplan for voksne

Rammeplanen kan gjerne ha økt oppmerksomhet på gruppen av interesserte som er nye i kirken og nysgjerrige på kristen tro. Det som står under de tre innholdselementene er ikke nødvendigvis egnet til brede invitasjoner for denne målgruppen og språket oppleves "indrekirkelig".

Er det behov for å tydeliggjøre gudstjenesten som kirkens lærefunksjon i større grad?

Omtalen av praksisformer fremstår forholdsvis like for unge voksne og voksne, selv om de ikke er identiske. Kan det være en idé å legge inn en innledning foran begge disse listene som sier at eksemplene ikke er uttømmende og at man gjerne kan se til begge planene? Vi merker oss også at det legges opp til kreativitet i større grad enn for de yngre aldersgruppene, og understreker igjen behovet for å åpne opp for lokal idémyldring på alle nivåer.

116. Innspill på rammeplanens innledning⁵

Det er fint når det understrekes at "Kirkelig undervisning for voksne skal treffe både den som er ukjent for kristen tro, men er nysgjerrig, og den som allerede er godt kjent med kristendom" -dette perspektivet er like aktuelt for f.eks. unge voksne.

Forslag til endret formulering i setningen: "Kirkelig undervisning for voksne vil ofte bli ivaretatt av andre aktører, slik som [...]". Erstatte 'vil ofte' med 'kan også'. Her kan det også vurderes å stryke "nabomenigheter", ettersom dette ikke kan sies å være en annen aktør.

117. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar bredden i voksnes livssituasjoner?

Ja

118. Kommentar til rammeplanens ivaretagelse av voksnes livssituasjoner

Nei

119. Er målet om både dybde og tilgjengelighet i undervisningen hensiktsmessig formulert?

Ja

120. Kommentar til formuleringen av dybde og tilgjengelighet

Delvis. Selv om det er gode formuleringer om at kirkelig undervisning skal "treffe både den som er ukjent for kristen tro, men er nysgjerrig, og den som allerede er kjent med kristendom" kan gjerne tilgjengelighet og det å være åpen for nye komme enda tydeligere frem. Kirkens rolle i lokalsamfunnet kan også synliggjøres bedre for denne målgruppen.

121. Er aktivitetene relevante og gjennomførbare i lokal sammenheng?

Ja

122. Kommentar til aktiviteter for voksne

Her kan man gjerne understreke menighetenes ansvar for å se på helheten i de tilbudene som gis lokalt og jobbe for å "tette" hullene for målgruppen. Kanskje kan det sies noe mer om at man må jobbe for å nå både de som er aktive i kirken, frivillige og nye i det totale aktivitetstilbudet for målgruppen?

123. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»²

Rammeplanen for voksne har en god del gjentakende punkter fra tidligere rammeplaner: Her er det viktig å sette ting i samme rekkefølge der det er overlapp, slik at det er lett å se for dem som skal bruke planene.

Flere av formuleringene her er åpnere/mindre konkrete enn i andre rammeplaner: Hva er begrunnelser for at f.eks. 13-19 har utvalgsriteriene "tekster som utfordrer gudsbildene våre og åpner for reaksjoner og kritisk refleksjon", mens rammeplan for voksne har formuleringen "Reflektere over ulike gudsbilder som kommer til uttrykk i Bibelen"? Kan ikke den sistnevnte formuleringen like gjerne brukes for aldersgruppen 13-19?

Det kan gjerne vurderes om punktet om evangelisk-luthersk bibelsyn også bør tas inn for yngre aldersgrupper.

124. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁵

Vi foreslår å fjerne formuleringen "og gi veiledning i" i innledningen her.

125. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Vi foreslår å fjerne formuleringen 'og gi veiledning i' i innledningen her, på samme måte som under 'Kirkens kultur og tradisjon'.

Under punktet "reflektere over og samtale om hvordan man kan være en god...." kan det gjerne legges inn en formulering om at kirken kan gi støtte i dette.

Under punktet "delta i kirkedemokratiet" foreslår vi i stedet formuleringen "bli kjent med og delta i kirkedemokratiet".

Vi har gitt tilbakemeldinger på temaene identitet/seksualitet/kjønn i flere planer og oppfordrer til at begrepsbruk og formuleringer sees i sammenheng på tvers av planene. I rammeplan for voksne nevnes for eksempel begrepet 'kjønn' i punktet «drøfte hvordan kirken og kristne forholder seg til aktuelle etiske spørsmål, for eksempel teknologi, arbeidsliv, forbruk, klima, natur, kjønn, samliv, forsoning og mangfold», mens seksualitet og identitet ikke er nevnt.

126. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar livsnære temaer og ulike livsfaser på en god måte?

Ja

127. Kommentar til ivaretagelse av livsnære temaer og ulike livsfaser

Delvis ivaretatt. Det er litt uklart hvordan matrisen med temaer og livsfaser skal leses/forstås i rammeplankonteksten. Er det forslag til temasamlinger? Er det tenkt som påminnelser ved utarbeidelse av lokale planer for å sikre at man ivaretar ulike grupper? Her er det muligens behov for en egen introduksjonstekst som kan klargjøre disse premissene.

Selve det tematiske innholdet i matrisen trenger også en gjennomgang: For eksempel er det lite hensiktsmessig at man må helt til livsfasen 'midt i livet' før samlivsbrudd introduseres som tema.

Det er også ønskelig å supplere med noen flere temaer for å inkludere flere:

- Under 'Småbarnsforeldre', evt. 'Samliv og singelliv' kan det f.eks. nevnes egen oppvekst, ulike livssyn i familien, aleneforeldre og samlivsbrudd
- Under 'Midt i livet' kan det nevnes 'omsorgsansvar/eldre foreldre'

I eksempler på livsfaser er det viktig å huske på at ikke alle voksne og eldre har en partner, barn og barnebarn.

128. Innspill til tekstutvalget for voksne

Nei

129. Andre innspill til veiledende lister for bibeltekster

Nei

130. Innspill til utvalg og omfang av salmer³

Nei

131. Innspill til praksisformer³

Nei

Stavanger bispedømmeråd

Instanstype	Bispedømmeråd
Kontaktperson	Anita Skretting, as656@kirken.no
Bispedømme	Stavanger

1. Er sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del tydelig fremstilt?

Ja

2. Kommentaar til sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del

Stavanger bispedømmeråd opplever sammenhengen mellom rammeplanene og overordnet del som tydelig og godt formidlet.

Det er en ressurs for kirken at det legges til rette for samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner og andre relevante aktører i lokalsamfunnet.

Kirkelig undervisning og læring drar nytte av tverrfaglig samarbeid i menighetens stab. Rammeplanene gir et godt utgangspunkt for slikt samarbeid, og synliggjør behovet for helhetlig tenkning og felles ansvar.

3. Mener høringsinstansen at rammeplanene gir en tydelig og hensiktsmessig retning for lokal planlegging av kirkelig undervisning og læring?

Ja

4. Kommentaar til rammeplanenes retning for lokal planlegging

Rammeplanene er retningsgivende planer. Kirkerådet har derfor valgt å bruke bør i større grad enn skal i disse planene. I forbindelse med innføring av ny Plan for kirkelig undervisning og læring ble det flere ganger nevnt at alle menigheter må invitere til aktiviteter for 4-åringer, 6-åringer, Tårnagenter (8 åringer) og Lys Våken (10-åringer), i tillegg til konfirmanter. Vi mener dette i stor grad bør videreføres og komme tydelig frem i rammeplanene. Den norske kirkes tilbud omfatter både tradisjon, livsriter, fordypning og trosliv. Når kirken er tradisjonsbærer, får den et bredt nedslagsfelt og mulighet til å la tradisjonene være døråpnere til et mer engasjert trosliv.

Mange steder har menighetenes tilbud til 4, 6, 8 og 10-åringer utviklet seg til tradisjoner som kan overføres fra generasjon til generasjon. De etablerte nasjonale breddetiltakene, som 4-årsbok, Førsteklasses, Tårnagenter og Lys våken bør derfor i størst mulig grad videreføres som nasjonale aktiviteter som tilbys overalt. Dette bør planene legge opp til så tydelig som mulig.

Når det gjelder andre aktiviteter, kan rammeplanene i større grad ta høyde for at lokal kontekst og ressurstilgang varierer. Planene må være nyanserte nok i hva som er mulig å få til på ulike steder, til at de minste soknene ikke sitter igjen med en opplevelse av at det er umulig å oppfylle planene.

I tillegg til å oppmuntre til samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjonene kan man også oppmuntre til samarbeid på tvers av menigheter der det er geografisk mulig.

5. Er eksempel på erfaringsmål nyttige i lokalt arbeid med læring og inkludering i kirkelig undervisning?

Ja

6. Kommentaar til nytten av erfaringsmål i arbeidet med læring og inkludering lokalt

Ikke besvart.

7. Er forståelsen av tolkningskompetanse tydelig og relevant formulert?

Ja

8. Kommentaar til tolkningskompetanse

Ikke besvart.

9. Ut fra beskrivelsen i innledningen: Er samisk innhold i rammeplanene tilstrekkelig ivare tatt?

Ja

10. Kommentar til samisk innhold i rammeplanene

Det kan også komme frem at å ha fokus på samisk innhold kan bygge kompetanse og erfaring som også er nyttig i møte med andre minoritetsgrupper.

11. Er prinsippene for progresjon mellom aldersgruppene tydelige og hensiktsmessige?

Ja

12. Kommentar til progresjon mellom aldersgruppene

Noen av prinsippene kan utfordre ressursituasjonen i små menigheter. Progresjon er vanskeligere å få til der det er færre ansatte og få frivillige.

13. Mener høringsinstansen at foresatte og fadderes rolle er tilstrekkelig beskrevet og ivaretatt?

Ja

14. Kommentar til foresatte og fadderes rolle

Ikke besvart.

15. Rammeplanene bruker gjennomgående formuleringen "For at barna/konfirmanter/etc skal lære om Bibelen/kristen tro/etc, kan kirken inviterer dem til å: (...) Kirkerådet ønsker tilbakemelding på om de..."

Kirkelig undervisning og læring skal invitere til utforskning og deltakelse i kristen tro. Vi opplever dette avsnittet som fokusert på kunnskapsinnhold på en måte som kan skape distanse mellom deltaker og innhold. Her er det en forskjell på skole og kirke, der skolen lærer «om» kristen tro og kirken lever i tro. Vi foreslår derfor å vurdere om en del av «om»-formuleringene bør erstattes med formuleringer som legger opp til deltakelse og tilegnelse av kristen tro.

16. Gir oversikten over kjernetekster hjelp til helhet og sammenheng i tekstutvalget for aldersgruppene 0-19 år?

Ja

17. Kommentar til oversikten over kjernetekster

Det fremstår noe forvirrende måten det er satt opp kjernetekster ett sted og eksempeltekster ett annet. Disse bør sammenstilles på en tydeligere måte. Vi foreslår å endre tittelen "eksempeltekster" til "ressurstekster", for å bedre vise at de sistnevnte er lister med utfyllende ressurser.

Det er fint at eksempellistene knyttes opp til aktuelle temaer.

Vi foreslår å flytte tekstene under Lignelser om etiske problemstillinger og dilemmaer fra aldersgruppen 0-5 til aldersgruppen 6-12. Barn i alderen 0-5 år forstår verden og etikk i konkrete beskrivelser og regler. De er ikke gamle nok til å dra nytte av lignelser, metaforer eller refleksjoner rundt etiske dilemmaer. Evnen til å forstå at verden ser annerledes ut fra andres synspunkt enn sitt eget utvikles normalt gradvis når barnet når skolealder.

Vi foreslår å ta med følgende tekster i listen over eksempeltekster:

Åndens frukt: Galaterne 5, 22 – 24

Tekster om bønn

Matteus 6, 9-13

Matteus 7, 7-11

Efeserne 1, 16-19

Romerne 8, 26

Tekst om tro

Hebreerne 11, 1-3

18. Overordnede innspill på rammeplanen for 0–5 år

Til s. 3. 1. avsnitt foreslås følgende setning lagt til etter "Dåpens teologi er grunnleggende i kirken." Her bør det også stå at dåpsteologien er utgangspunktet for all kirkelig undervisning og læring. Det har mye å si for utformingen av kirkelig undervisning og læring at de fleste deltakerne er døpt.

Siste setning i første avsnitt foreslås endret til: "barn og deres foresatte er omsluttet av Guds omsorg"

Avsnittet om tilbud til foreldre parallelt med tilbud til barn kan fort oppleves for ambisiøst mange steder.

Det kan tas inn i planen at IKO, Bibelselskapet og andre lager gode ressurser til opplæring i kristen tro i kirke og hjem.

19. Innspill til rammeplanens innledning

Se forrige spørsmål

20. Gir rammeplanen en god beskrivelse av hvordan kirkelig undervisning kan støtte barns tidlige relasjoner og trosutvikling?

Ja

21. Kommentar til beskrivelse av barns relasjoner og trosutvikling

Ikke besvart.

22. Er vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring hensiktsmessig?

Ja

23. Kommentar til vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring

Ikke besvart.

24. Vurderer dere at aktivitetstilbudet for aldersgruppen er realistisk og gjennomførbart?

Ja

25. Kommentar til aktivitetstilbudet for aldersgruppen

Det er veldig bra at det foreslås å invitere til minst tre forskjellige samlinger for barn i denne målgruppen. Vi foreslår at setningene: I andre typer aktiviteter, særlig i aldersgruppen 3-5, kan gruppedynamikken blant de jevnaldrende styrkes av at foresatte ikke er tilstede. Da kan barn og foresatte ha hver sin samling. Dette gjelder også søndagsskole under gudstjenesten strykes fra 7. avsnitt på side 3. Dette kan oppleves virkelighetsfjernt. Barn i aldersgruppen 3-5 år trenger gjentatte hyppige møter med nye voksne for å bli trygge nok til å være samme med dem uten foresatte. Det krever også mye av kirkelige medarbeidere å lede en gruppe med så små barn, uten at foresatte er til stede.

26. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» relevante for aldersgruppen?

Ja

27. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»

Ikke besvart.

28. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier

Sentrale temaer er gode og viktige for målgruppen. Vi vil beholde det som står, bortsett fra: «Lignelser om etiske problemstillinger og dilemmaer». Dette punktet foreslås flyttet til rammeplan for 6-12 åringer.

29. Er erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon» relevante for aldersgruppen?

Ja

30. Kommentar til erfaringsmålene «Kirkens kultur og tradisjon»

Punktet «observere og samtale om kirkekunst og kunst med kristne motiver». Foreslås endret til: "Oppleve og undre seg over kirkekunst og kunst med kristne motiver"

31. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

nei

32. Er samarbeidet med foresatte og faddere tilstrekkelig ivare tatt?

Ja

33. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere

Ikke besvart.

34. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 0–5 år

Dette er fine tekster

35. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 0–5 år

Dette er også fine tekster. Vi liker særlig det som står foreslått under «Trygghet og tilhørighet».

36. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster

Det kan være viktig å poengtere at det for denne aldersgruppen er det Jesusfortellingene som er viktigst å formidle.

37. Innspill på omfang og utvalg av salmer 0-5 år

Det er valgt flotte salmer. Se øvrige innspill til konkrete salmer lenger nede.

38. Innspill på praksisformer for 0-5 år

Praksisformene er fine.

39. Overordnede innspill til rammeplan for 6–12 år

Vi viser til svar i fritekst på høringssspørsmål 2.

40. Innspill på rammeplanens innledning

Innledningen er fin. Vi støtter særlig det som står beskrevet om at aktiviteter som skjer ukentlig til månedlig er en grunnleggende del av tilbudet til denne målgruppen.

41. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar barns behov for utforskning, undring og læring?

Ja

42. Kommentar til ivaretagelse av barns behov for utforskning, undring og læring

Dette er en målgruppe som ofte er åpne og nysgjerrige. I denne aldersgruppa er det særlig viktig å legge til rette for medskapning.

43. Er balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse hensiktsmessig?

Ja

44. Kommentar til balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse

Planen legger på en god måte til rette for at læring skjer gjennom aktive og engasjerende praksiser, der barnas nysgjerrighet, undring og skaperglede tas på alvor. Samtidig gir den rom for tilegnelse av kunnskap som er forankret i bibelfortellinger, kirkens tradisjon og kristen tro i praksis.

Vi vil likevel understreke betydningen av at denne balansen ikke forstås statisk, men vurderes fortløpende i møte med den konkrete barnegruppen. Når barn får medvirke og bidra ut fra det de selv viser engasjement og interesse for, styrkes både deltakelse og eierskap, og dette gir ofte «på kjøpet» både fordypning i kunnskap og sterke opplevelser i fellesskapet. Fleksibilitet og lydhørhet for barnas initiativ er derfor avgjørende for at den beskrevne balansen også blir reell i praksis.

45. Er forslagene til aktiviteter realistiske og relevante for menighetene?

Ja

46. Kommentar til aktiviteter for 6-12 år

Vi støtter særlig det som er beskrevet om aktiviteter som skjer ukentlig eller månedlig. Samtidig mener vi, slik vi har beskrevet tidligere, at det så langt det er mulig og gjennomførbart inviteres til opplegg for 6-åringer, Tårnagenter og Lys Våken i alle menigheter.

47. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?

Ja

48. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»2

Ikke besvart.

49. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier2

Vi foreslår å ta inn «Tekster om bønn», som overskrift. Dette er en aldersgruppe som vil kunne gripe flere aspekter ved bønn.

50. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»

Ikke besvart.

51. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»2

Når det i punkt tre vises til at barna skal «ta del i forskjellige liturgier, salmesang og musikalske uttrykk», mener vi det med fordel kan presiseres at aldersgruppen 6–12 år ofte er en motivert og interessert gruppe i denne sammenhengen. Mange barn i denne alderen har både lyst og forutsetninger for å bidra aktivt i gudstjenestelivet. Dersom kirkemusikere i samarbeid med øvrige medarbeidere legger til rette for at barna inviteres inn som frivillige på utvalgte gudstjenester – for eksempel gjennom sang, musisering eller andre musikalske oppgaver – kan dette styrke barnas deltakelse, eierskap og

tilhørighet til gudstjenestefellesskapet. Samtidig gir det verdifulle erfaringer med liturgi og kirkens musikalske tradisjon i praksis.

52. Er foresatte og fadderes rolle tydelig og hensiktsmessig beskrevet?

Ja

53. Kommentar til foresatte og fadderes rolle²

Ikke besvart.

54. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 6–12 år

Vi mener utvalget av kjernetekster kan styrkes ved å inkludere enkelte tekster fra brevlitteraturen, for å gi barna et bredere møte med Bibelen som helhet og med sentrale sider ved kristen tro. Brevtekstene kan gi et tilgjengelig språk for temaer som tro, håp, bønn og Den hellige ånds virke, og egner seg godt for samtale og undring i denne aldersgruppen.

Disse tekstene kan vurderes som mulige tillegg til kjernetekstutvalget:

- Romerne 8,26 – som gir et nært og erfaringsnært bilde av bønn og Åndens nærvær.
- 1. Korinterbrev 13 – om kjærlighet
- Efeserne 1,16–19 – som åpner for refleksjon over troens bredde og dybde, håp og innsikt.
- Filipperne 2,5–11 – som er en av de eldste kristne liturgi- og bekjennelsestekstene.
- Filipperne 4,4–8 – om glede, bønn og fred.
- Hebreerne 11,1–3 – som en grunnleggende og konsentrert tekst om tro.

Disse tekstene kan bidra til å styrke barnas forståelse av kristen tro, i tråd med rammeplanens mål om både kunnskap, opplevelse og deltakelse.

55. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 6–12 år

Vi ønsker at bønn som tema gis noe større plass også gjennom eksempeltekstene. Bønn er en sentral del av kristen tro i praksis og et tema barn i denne aldersgruppen ofte møter med både nysgjerrighet og egne erfaringer.

Følgende bibeltekster foreslås derfor som relevante eksempeltekster:

- Matteus 6,9–13 – Vår Far, som gir et grunnleggende språk for bønn og fellesskap.
- Matteus 7,7–11 – som formidler tillit, frimodighet og Gud som omsorgsfull giver.

Disse tekstene gir gode innganger til samtaler om bønn i hverdagslivet og kan bidra til å integrere trospraksis og livstolkning på en måte som er tilgjengelig og meningsfull for barn i alderen 6–12 år.

56. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster²

Overskriften «eksempeltekster» foreslås endret til «ressurstekster».

Innhold og tema i tekster som er foreslått er gode.

Vi foreslår oppsettet endret, slik at ressurstekstene kommer fortløpende etter kjernetekstene.

57. Innspill på utvalg og omfang av salmer

Barn i denne alderen synger gjerne frimodig når det legges til rette for det, her er det derfor et rom for å legge til flere salmer. Vi ønsker å legge til salmene: • Søk først Guds rike • Jeg er trygg hos deg • 33 Det hev ei rose sprunget er vanskelig å synge og ikke egnet for aldersgruppen 6–12. Denne ønskes erstattet med 63 Det lyser i stille grender. • Få inn nr. 2 og 5* på aldersgruppen 6–12 og/eller 13–19 – de er viktige som referanser i vesteuropeisk kirkemusikk. «Folkefreiser til oss kom» («Veni, redemptor gentium») er den eldste kjente kristne salmen som fortsatt er i bruk. • Få med nr 40 Å, kom nå med lovsang – den er viktig fra anglikansk tradisjon, og er et godt økumenisk bidrag. • 152 Høye seiersrop kan være et alternativ til nr 150 Se, nå kommer Jesus.

58. Innspill på praksisformer

Se høringsvar 2. Det bør komme frem at menighetene skal ha tilbud for 6-åringene, samt 3. klassinger og 6. klassinger. Vi setter også pris på at Halloween/Allehelgensdag er løftet fram som praksisform. Dette gir kirken en verdifull mulighet til å ta eierskap til denne dagen og vise dens kirkelige tradisjon. Dette er en markering alle barn har et forhold til, og den gir en unik mulighet til å skape kontakt og resonans.

59. Overordnede innspill til rammeplan for konfirmasjonstiden

I spørsmål 42 kommenterer vi det som går på omfang. Dette er et overordnet innspill.

Bispedømmerådet mener også det er viktig at trospraksis, refleksjon og muligheten til å danne seg erfaringer er sentralt i konfirmasjonstiden. Det trengs grunnleggende kunnskap, men det trengs også at konfirmasjonstiden er utformet slik at konfirmantene får opplevelser og erfaringer som kan berike livet.

Det er også viktig at konfirmantene blir godt kjent med gudstjenesten, ikke bare som tilhørere, men som medvirkende. Ved

avslutning av konfirmasjonstiden bør konfirmanterne være godt nok kjent med gudstjenesten til å kunne delta med forståelse videre i livet.

Konfirmanterne bør også få gode muligheter til å delta i menighetens tilbud for ungdom. Der det ikke finnes tilbud til ungdom, kan konfirmasjonstiden brukes til å bygge opp dette. Rammeplanen må derfor være fleksibel nok til at arbeidsformer som likner mer på felleskapstilbud enn undervisning passer inn i tilbudet i konfirmasjonstiden.

60. Innspill på rammeplanens innledning²

Vi setter pris på at barne- og ungdomsorganisasjonene er nevnt som ressurser.

61. Innspill til rammer for konfirmasjonstiden (omfang, struktur, leir og innhold)

Før trosopplæringsreformen var omfanget av konfirmasjonstiden 45 samvær à 45 minutter. Med reformen ble dette utvidet til et betydelig større timetall, noe som har gitt mange positive muligheter for fordypning, fellesskap og bredde i innholdet. Samtidig har utvidelsen også bidratt til økte forventninger til både konfirmanter og menigheter.

Arbeidet med konfirmanterne preges i stor grad av lokale rammevilkår som antall konfirmanter, tilgjengelige ressurser i stab og frivillighet, samt egnede lokaler. Dette gjør at konfirmantarbeidet kan oppleves og gjennomføres svært ulikt fra menighet til menighet. Vi mener derfor at rammeplanen tydelig bør ta høyde for ulike ressursituasjoner og gi fleksible rammer som hjelper menighetene til å gjøre gode prioriteringer lokalt.

I denne sammenheng vil vi særlig understreke betydningen av kvalitativt godt innhold, relasjoner og sammenheng i opplegget, framfor et ensidig fokus på spesifikke timetall. Kvalitet i møte mellom konfirmanter og kirke bør veie tyngre enn kvantitet alene.

62. Er det god balanse mellom bredde og fordypning i undervisningen?

Ikke besvart.

63. Kommentar til balansen mellom bredde og fordypning

Planen sier i seg selv lite om balansen mellom bredde og dybde i undervisningen. Dette spørsmålet er derfor vanskelig å svare på.

64. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?²

Ja

65. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»³

Ikke besvart.

66. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier³

Det kan være vanskelig å identifisere hvilke tekster punkt 1 og 2 viser til. Her trengs det eksempler.

Punkt 3 er mer et fordypningspunkt enn et sentralt punkt.

Punkt 4 er sentralt og kan løftes opp.

Vi ønsker også for denne aldersgruppen å ha inn Tekster om bønn, se høringsspørsmål 9.

67. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»²

Punkt 4 foreslås endret til: "bidra med egen kreativitet i konfirmantsamlinger eller gudstjenester"

Punkt 6 oppleves avansert. En enklere formulering kan være: "reflektere over egen livsfortelling og lokal kirkehistorie".

68. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»³

Vi foreslår å ta bort preposisjonen "om" i første setning.

Punkt 2 foreslås endret til: "delta aktivt i gudstjenester, utforske og bli kjent med gudstjenestens liturgi og oppbygning".

69. Er samarbeidet med foresatte og faddere godt nok ivaretatt?

Ja

70. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere²

Ikke besvart.

71. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for konfirmasjonstiden

Her kan det også legges til tekster fra brevlitteraturen i Det nye testamente blant eksempel / ressurstekstene:

- Romerne 8,26 – som gir et nært og erfaringsnært bilde av bønn og Åndens nærvær.
- Romerne 8,38-39 – om Guds nærvær i vanskelige tider
- 1. Korinterbrev 13 – om kjærlighet

- Efeserne 1,16–19 – som åpner for refleksjon over troens bredde og dybde, håp og innsikt.
- Filipperne 2,5-11 – som er en av de eldste kristne liturgi- og bekjennelsestekstene.
- Filipperne 4,4-8 – om glede, bønn og fred.
- Hebreerne 11,1 - 3 – som en grunnleggende og konsentrert tekst om tro.

72. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for konfirmasjonstiden

Ikke besvart.

73. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?

Ja

74. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster

Tittelen “eksempeltekster” foreslås endret til “ressurstekster”.

75. Innspill på utvalg og omfang av salmer²

Salmer knyttet til konfirmasjonstiden kan gjerne være gjentakelser av salmer benyttet ved tiltak knyttet til tidligere aldersgrupper. Lokale ressurser vil avgjøre i hvor stor grad man har anledning til å vektlegge salmer i konfirmasjonstiden. Det er positivt om salmer som skal benyttes i konfirmasjonsgudstjenesten læres gjennom konfirmantåret.

76. Innspill på praksisformer²

Ikke besvart.

77. Overordnede innspill til rammeplan for 13–19 år

Ikke besvart.

78. Innspill på rammeplanens innledning³

Innledningen er veldig fin!

79. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer ungdoms behov for tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling?

Ja

80. Kommentar til rammeplanen og tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling

Rammeplanen beskriver ungdoms behov for tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling ved å møte dem både som individer, deltakere i fellesskap og medvirkende aktører.

81. Er vektleggingen av medvirkning og ansvar for ungdom hensiktsmessig?

Ja

82. Kommentar til vektleggingen av medvirkning og ansvar

Ikke besvart.

83. Er aktivitetene og tilbudene realistiske og relevante?

Ja

84. Kommentar til aktivitetene og tilbudene

Aktivitetene og tilbudene er relevante, men om de er realistiske vil avhenge av lokal ressursituasjon.

85. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset ungdom?

Ja

86. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»⁴

Ikke besvart.

87. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier⁴

Ikke besvart.

88. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»³

Punkt seks foreslås endret til: “reflektere over kirkens sentrale rolle i markeringen av overgangsriter”

89. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁴

Ikke besvart.

90. Er foresatte og fadderes rolle hensiktsmessig beskrevet etter religiøs myndighetsalder?

Ja

91. Kommentar til foresatte og fadderes rolle etter religiøs myndighetsalder

Ikke besvart.

92. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 13–19 år

Ikke besvart.

93. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 13–19 år

Det foreslås å ta inn Tekster om bønn, se hørings spørsmål 9.

94. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?²

Ja

95. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster²

Ikke besvart.

96. Innspill til utvalg og omfang av salmer

Dette er fint.

97. Innspill til praksisformer

Vi synes punktene er gode.

98. Overordnede innspill til rammeplan for unge voksne

Ikke besvart.

99. Innspill på rammeplanens innledning⁴

Innledningen er fin.

100. Er aktivitetene relevante og fleksible nok for målgruppen?

Ja

101. Kommentar til aktivitetene for unge voksne

Ikke besvart.

102. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer unges livssituasjon og behov?

Ja

103. Kommentar til rammeplanen og unges livssituasjon og behov

Ikke besvart.

104. Er vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling hensiktsmessig?

Ja

105. Kommentar til vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling

Ikke besvart.

106. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»

Punkt 2 på side 20 foreslås endret til:

“bruke bibeltekstene til å finne styrke, trøst, utfordringer og håp til eget liv, og dele erfaringer om dette.”

Punkt 3 foreslås endret til:

“la bibeltekster speiles i livserfaringer”

Punkt 5 foreslås endret til:

“formidle evangeliet, bibelfortellinger og bibelske ideer”

Punkt 7 foreslås endret til:

“forstå hvordan gudstjenesten, liturgien og sakramentene er formet av Bibelen.”

Punkt 8 foreslås endret til:

“delta i samtaler i forbindelse med bibeltimer, samtalegrupper etc.” Opprinnelig står også prekenforberedelser listet opp i dette punktet, men dette oppleves som urealistisk.

Punkt 12 “se likheter og ulikheter mellom kristne, jødiske og islamske fortolkninger av fortellinger.” foreslås tatt bort, da dette oppleves å heller tilhøre skolens oppdrag i KRLE-faget.

107. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁴

Punkt 10 foreslås endret til:

“delta i økumeniske sammenhenger, og reflektere over ulike trosuttrykk”

Ett nytt punkt, hentet fra aldersgruppen 13-19, foreslås lagt til også i denne delen av rammeplanen: “reflektere over kirkens sentrale rolle i markeringen av overgangsriter”

108. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁵

nei

109. Innspill til utvalg og omfang av bibeltekster for unge voksne

Dette er fint!

110. Innspill til utvalg og omfang av eksempelttekster for unge voksne

Ikke besvart.

111. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempelttekster?³

Nei

112. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster³

Her kan det gjøres slik planen legger opp til, å fremheve noen sentrale tekster mens man ellers viser til kirkeårets tekster.

113. Innspill til utvalg og omfang av salmer²

Dette er fint. Vi opplever det positivt at salmene er delt inn etter tema. Det foregår en samtale om at salmer er en del av vår kulturarv, som er viktig i forhold til nasjonal beredskap. Det er viktig at kirken er bevisst dette, og kobler seg på samtalen.

114. Innspill til praksisformer²

Det bør komme frem at i denne aldersgruppen kan mange praksisformer initieres av de unge selv.

115. Overordnede innspill til rammeplan for voksne

Ikke besvart.

116. Innspill på rammeplanens innledning⁵

Innledningen er fin!

117. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar bredden i voksnes livssituasjoner?

Ja

118. Kommentar til rammeplanens ivaretagelse av voksnes livssituasjoner

Ikke besvart.

119. Er målet om både dybde og tilgjengelighet i undervisningen hensiktsmessig formulert?

Ja

120. Kommentar til formuleringen av dybde og tilgjengelighet

Ikke besvart.

121. Er aktivitetene relevante og gjennomførbare i lokal sammenheng?

Ikke besvart.

122. Kommentar til aktiviteter for voksne

Aktivitetene er relevante, men det vil variere med den lokale sammenheng hva som passer.

123. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»²

Dette er fint!

124. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁵

Dette er fint!

125. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Dette fungerer veldig godt.

126. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar livsnære temaer og ulike livsfaser på en god måte?

Ja

127. Kommentarer til ivaretagelse av livsnære temaer og ulike livsfaser

Ikke besvart.

128. Innspill til tekstutvalget for voksne

Ikke besvart.

129. Andre innspill til veiledende lister for bibeltekster

Ikke besvart.

130. Innspill til utvalg og omfang av salmer³

Vi ber om at det jobbes med å forbedre de tekniske løsningene knyttet til bruk av salmedatabasen slik at noter/koralsats/besifring blir mer tilgjengelig for bruk.

131. Innspill til praksisformer³

nei

Sør-Hålogaland bispedømmeråd

Instanstype	Bispedømmeråd
Kontaktperson	Anne Grethe Sivertsen
Bispedømme	Sør-Hålogaland

1. Er sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del tydelig fremstilt?

Nei

2. Kommentar til sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del

Sør-Hålogaland bispedømmeråds (Sør-Hålogaland bispedømmeråd) hovedinntrykk er at det ser ut til å gjenstå et betydelig arbeid før planene kan fungere etter sin hensikt. Behandlingen i bispedømmerådet viser at det oppleves krevende å danne seg et tydelig bilde av hva som er prioriterte mål i planen, å se den faglige sammenhengen mellom overordnet plan og rammeplanene, samt å se for seg hvordan rammeplanene konkret skal fungere i praksis. Den vide forståelsen av hva undervisning og læring er, kombinert med en utydelig tenking om formålet og virkemåtene med planene, gjør at det kan bli vanskelig å lage planer som er gode arbeidsverktøy lokalt. Forslagene fremstår ordrike og lite konkrete.

Det kan til tider være vanskelig å se sammenhengen mellom overordnet del og rammeplanene. En finner ikke igjen begrepene som er brukt, verken som overskrifter eller innhold. Begrep som «tolkningskompetanse» og «erfaringsmål» er nye begreper som ikke blir forklart, og en finner dem heller ikke igjen i de ulike aldersgruppenes avsnitt.

Forslaget til rammeplan fremstår som ordrik opplisting av mulige aktiviteter, prioriteringer finnes ikke, og det gjør det vanskelig å få øye på progresjon og helhet.

Dannelsesaspektet, det helhetlige og tverrfaglige perspektivet på læring i kirka er lite fremhevet i forslaget, eller i hvert fall kraftig nedtonet i forslaget til rammeplan. Arbeid med kunst, kultur og særlig salmer fremstår som pragmatisk og instrumentell (i betydningen som aktivitet eller for å oppnå aktivitetsmål). Egenverdien av å lære salmer og å forholde seg til andre kunstarter er lite fremhevet i innledningen noe som er uheldig. Fellesskapsaspektet, og at vi er skapende individer sett i lys av å være skapt i Guds bilde, er fraværende i tekstene i rammeplanen. Det å oppleve kunst og kirkekultur som mer enn et virkemiddel vil kunne tilføre både tilhørighet, åpne dører for tro og bidra til en egenforståelse og en gudsrelasjon som er mer enn kognitiv, og varer livet ut, også når ord og språk blir borte.

Kirkemøtevedtaket fra 2018 har dette i seg, og det er en mangel at dette ikke hensyntas i rammeplanen

KM 11/18 Rapport og veivalg for Den norske kirkes kunst- og kultursatsing

1. Kjerneområde

Kirkemusikk og andre kunstneriske uttrykksformer er integrert i og utvider kirkens forkynnelse, trospraksis og tilbedelse.

Kirkemøtet ser arbeid med kunst og kultur som et kjerneområde som åpner troens rom gjennom et mangfold av uttrykk.

Dette arbeidet må ivaretas i plan- og budsjettarbeid på alle nivåer i kirken.

3. Mener høringsinstansen at rammeplanene gir en tydelig og hensiktsmessig retning for lokal planlegging av kirkelig undervisning og læring?

Nei

4. Kommentar til rammeplanenes retning for lokal planlegging

Sør-Hålogaland bispedømmeråd oppfatter rammeplanene som for ordrike, for omfattende, og at de bærer mer preg av idebank enn plan. Det vil være vanskelig å prioritere ut fra dette dokumentet. En kan ikke lese ut prioriteringer slik det ser ut nå. Verken når det gjelder viktige tekster en må ha med seg (trosbekjennelse, Vår Far, salmer) prioriterte aktiviteter, eller opplevelser (2- og 4-årsbok, tårnagentsamling, fasteaksjon eller lignende). Alle kan-formuleringene gjør planene uklare og lite forpliktende.

Bispedømmerådet ønsker seg et dokument som gir menighetene og profesjonsutøverne et bedre utgangspunkt for å lage lokal praksis som sikrer de døyte et minimumsinhold og et minimumstilbud for undervisning og læring. En klar, avgrenset og tydelig kjerne vil være et bedre utgangspunkt for arbeidet. Metodefrihet vil sikre at planene får lokalt preg.

Foreliggende planforslag for konfirmanntiden angir 30 bibeltekster. Det er mye mer enn noen menighet vil ha kapasitet til å følge opp. Et kjerneinnhold både her og for alle aldersgrupper er nødvendig og ønsket.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd tenker seg at dette kan bli løst ved å bake inn foretrukne salmer og bibelfortellinger i

planene for de enkelte aldersgruppene eller bruke uthevet skrift i listene for aldersinndelingene, der det kommer frem en tydelig prioritering. Så kan de øvrige tekstene / salmene stå som mulige varianter og tilleggs-valg generelt.

I vårt bispedømme er det et ønske om å få med salmer som har rot i landsdelen. Viktige salmer som har betydd mye i kirkehistorie og gudstjenesteliv mangler, særlig salmetekster av Petter Dass og Elias Blix ønskes inn som minimum. I det videre arbeidet med rammeplanene vil Sør-Hålogaland bispedømmeråd fremheve disse:

Elias Blix

844: No livnar det i lundar

318: Himmelske Fader

419: Med Jesus vil eg fara

799: Syng i stille morgonstunder

821: No soli bakom blåe fjell

54: No koma Guds englar

Petter Dass:

371: Om alle mine lemmer

831: Den ljuse dag går under

815: O store Gud som hjelpe kan

5. Er eksempel på erfaringsmål nyttige i lokalt arbeid med læring og inkludering i kirkelig undervisning?

Nei

6. Kommentar til nytten av erfaringsmål i arbeidet med læring og inkludering lokalt

Avsnittet fremhever noen gode og viktige læringsteoretiske perspektiv, men begrepet erfaringsmål er ikke tilstrekkelig forklart. Slik eksemplene er utformet blir kirkens kultur og tradisjon gjort til instrumentelle størrelser som barn og unge skal oppleve for å oppnå noe annet. Mye læring skjer gjennom gudstjenester, tekster og salmer, men disse har en egen verdi. Eksemplene på konkretisering av tiltak fremstilles noe merkelig, som når barn 0 – 5 år skal lære om kirkens kultur og tradisjon ved å «feire høytidene hjemme». De fremstår som noe ufullstendig og usammenhengende formulert. Verdien av undring, livstolkning og eksistensielle opplevelser savnes fremholdt i planen. Dette har gjennom trosopplæringsreformen til nå vært viktige størrelser, Sør-Hålogaland bispedømmeråd ønsker et sterkere fokus på dette. Lek som aktivitet foreslås i planen som en aktivitet barn 0 – 5 år skal bruke for å lære om kristen tro i praksis. Leken er barnas språk i denne alderen, og en forutsetning for å lære for dem, ikke bare en av mange metoder.

7. Er forståelsen av tolkningskompetanse tydelig og relevant formulert?

Ja

8. Kommentar til tolkningskompetanse

Delvis. Begrepet tolkningskompetanse er nytt i forhold til overordnet del. Det blir ikke tilstrekkelig forklart, og det fremgår ikke hvordan dette bidrar til å bygge bro mellom overordnet del og rammeplanene. Det følges heller ikke opp i planene for de ulike aldersgruppene. Selv om vekten på tolkning er viktig i seg selv, synes ikke «tolkningskompetanse» å fungere som et strukturerende begrep for forståelsen av læringsmålene i denne sammenhengen.

Det barneteologiske perspektivet, hvor «barns erfaring og tro er teologisk interessant i arbeidet med å nylese og nyfortolke både de bibelske skriftene og den kirkelige tradisjonen» (Elisabeth Tveito Johnsen 2007) har i mange år supplert en opplæringstradisjon som har sett på barn som passive objekter. Dette har vært og er en god utvikling. Det er viktig at barn og voksne sammen møter tekster og tradisjoner som subjekter, og sammen lar tekstene belyses av livet og belyse livet. Men også i eksemplene på strategier for å arbeide slik, vises en tendens til at selvstendige kulturuttrykk brukes instrumentelt for å oppnå læring. Et eksempel er at sang og musikk, f.eks. barnekor, er en strategi for å utvikle barns tolkningskompetanse.

9. Ut fra beskrivelsen i innledningen: Er samisk innhold i rammeplanene tilstrekkelig ivare tatt?

Nei

10. Kommentar til samisk innhold i rammeplanene

Det er positivt at det i innledningen slås fast at planene både skal åpne for at samisk kirkeliv formes på sine egne premisser av den samiske befolkningen, samtidig som mennesker med samisk tilhørighet skal kunne få sine behov ivare tatt over hele landet og at samiske tradisjoner skal gjøres kjent for alle menigheter (disse tre formålene er omtalt i Plan for kirkelig undervisning og læring, overordnet del s. 48). Denne forståelsen av den samiske kulturens plass i Den norske kirke, er noe langt mer enn setningen som avslutter samme avsnitt. (Samisk kristenliv løftes fram som eksempler på kirkens mangfoldige fellesskap).

Dette er etter Sør-Hålogaland bispedømmeråds mening en vag og uheldig beskrivelse av den samiske kulturens status og plass i DNK. For det første har samene status som urfolk i Norge, og har dermed rettigheter som går langt utover å tjene som eksempel på mangfold. For det andre har Den norske kirke en mørk historie som en aktør som har bidratt til fornorskning og påført skam og tap til den samiske befolkningen. Denne historien må vi som kirke erkjenne, og vedkjenne oss at dette gir et oss særlig ansvar for å løfte fram og integrere det samiske i vår praksis.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd ønsker en beskrivelse av hvordan informasjon om samisk kategorialmenighet og muligheten for samisk, kirkelig betjening uavhengig av bosted i Norge skal gjøres kjent for kirkens medlemmer, særlig i forbindelse med dåp og konfirmasjon. Vi ønsker en beskrivelse av hvordan samisk åndelighet og tradisjoner kan være en naturlig del av utforskningen av kirkens kultur og tradisjon for alle aldersgrupper, og registrerer at dette er mer konkret beskrevet i den overordnede planen enn i rammeplanene. Her er det mulig å gi bedre hjelp gjennom rammeplanene, enn det som nå er foreslått.

11. Er prinsippene for progresjon mellom aldersgruppene tydelige og hensiktsmessige?

Ikke besvart.

12. Kommentar til progresjon mellom aldersgruppene

Det er et relativt nytt prinsipp som innføres om at man ikke legger opp til innholds-progresjon, men kun tar hensyn til barnets utvikling, referanser og ståsted. Vi mener at det bør oppmuntres i lokale planer til å formulere også innholds-progresjon, slik at ikke hver familiegudstjeneste har «Sakkeus» eller «Den bortkomne sønnen» som tema, men sikrer at barn og unge som jevnlig deltar på familiegudstjenestene møter et mangfold av relevante fortellinger og tema. På den annen side kan man tenke at gjen-høring av bibeltekster byr på ny tolking av fortellingene i takt med barns vekst og modning. Slik kan en tenke progresjon som i kirkens undervisning uten å gjøre det på en «skolsk» måte. En slik måte å tenke på vil også ta høyde for at det ikke nødvendigvis er de samme barna som kommer på de ulike gudstjenestene.

13. Mener høringsinstansen at foresatte og fadderes rolle er tilstrekkelig beskrevet og ivaretatt?

Ja

14. Kommentar til foresatte og fadderes rolle

Delvis

Sør-Hålogaland bispedømmeråd synes rammeplanene går for langt i å gi kirken ansvaret for foresatte og fadderes rolle i opplæringen. Foresatte og faddere har et selvstendig ansvar, og kirken kan gjerne være frimodig til å invitere, kommunisere med og skape arenaer hvor foresatte og faddere kan samtale, inspireres og utvide sin tilnærming til dette. Men når planen 0-5 år skriver at kirken «kan foreslå hvordan barn og foresatte kan feire høytidene hjemme», da har kirken tiltatt seg en myndighet vi ikke har. Rammeplanen bør primært konsentrere seg om hva kirken skal tilby, invitere til og legge til rette for.

15. Rammeplanene bruker gjennomgående formuleringen "For at barna/konfirmanter/etc skal lære om Bibelen/kristen tro/etc, kan kirken inviterer dem til å: (...) Kirkerådet ønsker tilbakemelding på om de..."

Sør-Hålogaland bispedømmeråd mener at en kirke som satser på barn og unge, undervisning og læring, må ha en minimumsstandard for tilbud. Det store antallet «kan-punkter» får planene til å fremstå som en uforpliktende idélister. For noen lesere kan det store tilfanget av forslag skape en avmaktsfølelse som gjør at planene lett legges bort. Planene bør i større grad definere et normativt minimum, både når det gjelder kunnskapstilegnelse og når det gjelder antall og typer av aktiviteter.

Sør-Hålogaland bispedømmeråds forslag er at så langt det er mulig skal det inviteres til babysang, barnekor, 4- og 6-årssamlinger og konfirmasjonsopplegg. Alle menigheter må invitere til familiegudstjenester gjennom året, skolegudstjenester eller adventssamlinger før jul, og påskevandring. Alle døpte trenger ikke delta, men alle menigheter må invitere til disse arrangementene og arenaene, enten i egen menighet eller i samarbeid med nabomenigheten. I tillegg må menigheten ha en plan for hvilke øvrige tiltak man har ressurser til å gjennomføre. Eksempler på dette er Tårnagentsamling og LysVåken, som er aktiviteter som kan treffe mange og som kan inviteres til jevnlig – gjerne i samarbeid med andre menigheter.

16. Gir oversikten over kjernetekster hjelp til helhet og sammenheng i tekstutvalget for aldersgruppene 0-19 år?

Nei

17. Kommentar til oversikten over kjernetekster

Som tidligere skrevet, gir ikke oversikten hjelp verken til helhet eller sammenheng, og framstår mer som en idebank. Hvilke tekster mener kirken at alle døpte skal ha fått muligheten til å bli kjent med? Hvordan passer kirkens tema- og tekstutvalg med skolens? Sør-Hålogaland bispedømmeråd viser til svaret i spørsmål 8.

18. Overordnede innspill på rammeplanen for 0–5 år

Planen bør inneholde færre punkter og unngå at enkelte tiltak som å «sanse» eller å «syng» og «bli sunget for» nevnes gjentatte ganger.

Det er positivt at planen fremhever «minst tre» tilbud, men disse bør spesifiseres mer i retning av definerte breddetiltak hvor en eller flere gudstjenester for aldersgruppen bør fremheves spesielt, som for eksempel babysanggudstjeneste, gudstjeneste med utdeling av 4-årsbok, 4-årsklubb, søndagsskole.

Gudstjenesten bør fremheves som sentral også for de minste, og ikke være sidestilt med hvilke som helst av de øvrige aktiviteter i planen.

19. Innspill til rammeplanens innledning

Formuleringen om at arbeidet «skal bidra til å styrke relasjonen mellom barnet og deres foresatte», virker ambisiøs. Selv om intensjonen er god, kan den adresseres bedre gjennom en henvisning til positive fellesopplevelser for barn og foreldre. Henvisningen til lekens betydning er viktig, men forklares ikke tilstrekkelig. Er det mulig å vise til hva som skjer når barn lærer gjennom lek i en pedagogisk grunnlagstenkning i overordnet del?

20. Gir rammeplanen en god beskrivelse av hvordan kirkelig undervisning kan støtte barns tidlige relasjoner og trosutvikling?

Nei

21. Kommentar til beskrivelse av barns relasjoner og trosutvikling

Planene bør i sterkere grad gjenspeile en faglig refleksjon om utviklingsteori og gi veiledning om hva slags pedagogisk og didaktisk grunnlagstenkning og tilpasning som må til for å møte forutsetninger og behov innen de enkelte aldersgrupper.

22. Er vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring hensiktsmessig?

Ja

23. Kommentar til vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring

Det er positivt at lekens betydning fremheves. Antall punkter bør være færre. Kulepunktet der «leke» står alene bør settes mer i sammenheng eller kan erstattes av andre punkter der dette skjer.

24. Vurderer dere at aktivitetstilbudet for aldersgruppen er realistisk og gjennomførbart?

Ikke besvart.

25. Kommentar til aktivitetstilbudet for aldersgruppen

Sør-Hålogaland bispedømmeråd anser listene som idebanker det er vanskelig å velge fra uten at det er fremhevet noe som mer viktig enn andre aktiviteter. Kan en utheve det som anses som viktig vil det være enklere å prioritere ut fra lokale forhold.

26. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» relevante for aldersgruppen?

Ja

27. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»

Sør-Hålogaland bispedømmeråd anser dette avsnittet som ustrukturert og at det med hell kan omarbeides. Under Bibel, tekst og tolkning er det uklart hva en skal forholde seg til, er det innhold eller praksis? Kan det i så fall listes under Kristen tro i praksis?

28. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier

Ikke besvart.

29. Er erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon» relevante for aldersgruppen?

Ja

30. Kommentar til erfaringsmålene «Kirkens kultur og tradisjon»

Fritekst: Antallet punkter bør være færre, mer spesifikke og fremheve et normativt minimum, jf. tidligere kommentarer i punkt 8.

31. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Fritekst: Antallet punkter bør være færre, mer spesifikke og fremheve et normativt minimum, jf. tidligere kommentarer i punkt 8.

32. Er samarbeidet med foresatte og faddere tilstrekkelig ivaretatt?

Ikke besvart.

33. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere

Ikke besvart.

34. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 0–5 år

Ikke besvart.

35. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 0–5 år

Ikke besvart.

36. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster

Ikke besvart.

37. Innspill på omfang og utvalg av salmer 0-5 år

Ikke besvart.

38. Innspill på praksisformer for 0-5 år

Ikke besvart.

39. Overordnede innspill til rammeplan for 6–12 år

Antallet punkter blir for stort og uoversiktlig, og det blir uklart hva planen faktisk anbefaler. Vi viser til Sør-Hålogaland bispedømmeråds forslag i punkt 8.

40. Innspill på rammeplanens innledning

Innledningsdelen fremhever viktige poeng blant annet med vektleggingen av vennskap og inkluderende fellesskap.

41. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar barns behov for utforskning, undring og læring?

Ja

42. Kommentar til ivaretagelse av barns behov for utforskning, undring og læring

Ikke besvart.

43. Er balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse hensiktsmessig?

Ja

44. Kommentar til balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse

Ikke besvart.

45. Er forslagene til aktiviteter realistiske og relevante for menighetene?

Nei

46. Kommentar til aktiviteter for 6-12 år

Antallet punkter bør være færre, mer spesifikke og fremheve et normativt minimum, jf. tidligere svar i spm 8.

47. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?

Ikke besvart.

48. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»²

Ikke besvart.

49. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier²

Ikke besvart.

50. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»

Antallet punkter bør være færre, mer spesifikke og fremheve et normativt minimum, jf. tidligere kommentarer, se punkt 8.

51. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»²

Antallet punkter bør være færre, mer spesifikke og fremheve et normativt minimum, jf. tidligere kommentarer se punkt 8.

52. Er foresatte og fadderes rolle tydelig og hensiktsmessig beskrevet?

Ikke besvart.

53. Kommentar til foresatte og fadderes rolle²

Ikke besvart.

54. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 6–12 år

Ikke besvart.

55. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 6–12 år

Ikke besvart.

56. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster²

Ikke besvart.

57. Innspill på utvalg og omfang av salmer

Ikke besvart.

58. Innspill på praksisformer

Ikke besvart.

59. Overordnede innspill til rammeplan for konfirmasjonstiden

Den klare henvisningen til rammene for konfirmanntiden med timetall og antall måneder bidrar til at denne delen av planen får tydeligere og mer funksjonelt preg.

60. Innspill på rammeplanens innledning²

Innledningen fremhever viktige perspektiv og fungerer godt.

61. Innspill til rammer for konfirmasjonstiden (omfang, struktur, leir og innhold)

1) Med tanke på de varierende forholdene i bispedømmet, både når det gjelder geografi, opplegg og ressurser, vil Sør-Hålogaland bispedømmeråd anbefale at det normative timetallet på 60 vurderes redusert og angitt for eksempel til «normalt mellom 40-60 timer». En bør vurdere om det reduserte timetallet kan legges til som økt aktivitet i aldersgruppen 16 – 19, som tilbud til ungdom etter konfirmanntiden. Denne fasen er generelt lite ivaretatt med aktiviteter.

2) Gudstjenesten bør ha en sentral plass også i konfirmanntiden. Planen bør angi et minimum på 8 gudstjenester som normativt mål. En vektlegging på gudstjenesten kan begrunnes både i en teologisk og pedagogisk forståelse av gudstjenestens rolle i læringsfellesskapet. Vi vil anbefale at det legges til rette for aktiv deltakelse i noen av de ordinære gudstjenestene gjennom ministranttjeneste/tjenesteoppgaver. Gudstjenester som lysmesse, fasteaksjonsgudstjeneste, gudstjenester på konfirmantleir innbyr også til aktiv deltakelse. I tillegg til gudstjenestedeltakelsen kan planen gi en anbefaling om deltakelse i et mindre antall (f.eks. 3) alternative møteformer/fellesskap i kirken, som klubbkvelder, gospelkvelder, Taize-bønn, møter etc. Slik deltakelse krever en pedagogisk tilrettelegging slik at behovet for inkluderende aktiviteter blir tilfredsstillende ivaretatt. Utformingen av lokale planer på dette punktet må selvsagt ta høyde for ulike demografiske forhold og ulik ressursituasjon, små og store menigheter.

62. Er det god balanse mellom bredde og fordypning i undervisningen?

Ikke besvart.

63. Kommentar til balansen mellom bredde og fordypning

Ikke besvart.

64. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?2

Ikke besvart.

65. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»3

Antallet punkter bør være færre, mer spesifikke og fremheve et normativt minimum, jf. tidligere kommentarer til spørsmål 8.

66. Innspill til sentrale temaer og utvalgskriterier3

Ikke besvart.

67. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»2

Ikke besvart.

68. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»3

Antallet punkter bør være færre, kunnskapsmålene bør være mer spesifikke, blant annet ved at kjernestoff som Fadervår og trosbekjennelsen skal læres.

69. Er samarbeidet med foresatte og faddere godt nok ivare tatt?

Ikke besvart.

70. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere2

Antallet punkter bør være færre, målet om å sørge for god informasjon og dialog med foresatte bør fremheves framfor det mer ambisiøse punktet om å ha parallell undervisning med de voksne. Veiledende lister bibeltekster- konfirmasjonstiden

71. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for konfirmasjonstiden

Som nevnt tidligere mener Sør-Hålogaland bispedømmeråd at antall tekster er for høyt og at det bør foreligge en normativ liste som er kortere

72. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for konfirmasjonstiden

Ikke besvart.

73. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?

Ikke besvart.

74. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster

Ikke besvart.

75. Innspill på utvalg og omfang av salmer2

Se svar lengre opp, der Sør-Hålogaland bispedømmeråd foreslår ei liste med salmer som er mer knyttet opp til tradisjoner og salmediktning fra landsdelen.

76. Innspill på praksisformer2

Ikke besvart.

77. Overordnede innspill til rammeplan for 13–19 år

- 1) Antallet punkter bør være færre, mer spesifikke og fremheve et normativt minimum, jf. tidligere kommentarer.
- 2) Det innledende punktet om rammer og aktiviteter bør fremheve tre innbyrdes tiltak: gudstjenesteliv, fellesskapsbyggende aktivitet og ledertrening for denne aldersgruppen.
- 3) Lederkurs i forlengelsen av konfirmanntiden bør være et tilbud i regi av alle menigheter og som skal nå ut som et tilbud til alle interesserte, eventuelt tilrettelagt i samarbeid mellom menigheter eller sammen med organisasjoner.

78. Innspill på rammeplanens innledning3

Innledningen fremhever viktige poeng og fungerer godt.

79. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer ungdoms behov for tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling?

Ikke besvart.

80. Kommentar til rammeplanen og tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling

Ikke besvart.

81. Er vektleggingen av medvirkning og ansvar for ungdom hensiktsmessig?

Ikke besvart.

82. Kommentar til vektleggingen av medvirkning og ansvar

Ikke besvart.

83. Er aktivitetene og tilbudene realistiske og relevante?

Ikke besvart.

84. Kommentar til aktivitetene og tilbudene

Ikke besvart.

85. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset ungdom?

Ikke besvart.

86. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»⁴

Ikke besvart.

87. Innspill til sentrale temaer og utvalgskriterier⁴

Ikke besvart.

88. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»³

Ikke besvart.

89. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁴

Ikke besvart.

90. Er foresatte og fadderes rolle hensiktsmessig beskrevet etter religiøs myndighetsalder?

Ikke besvart.

91. Kommentar til foresatte og fadderes rolle etter religiøs myndighetsalder

Ikke besvart.

92. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 13–19 år

Ikke besvart.

93. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 13–19 år

Ikke besvart.

94. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?²

Ikke besvart.

95. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster²

Ikke besvart.

96. Innspill til utvalg og omfang av salmer

Ikke besvart.

97. Innspill til praksisformer

Ikke besvart.

98. Overordnede innspill til rammeplan for unge voksne

Det er positivt at rammeplanene løfter ambisjonene for unge voksne-gruppen. Den svært ulike demografien i menighetene i bispedømmet gjør likevel at dette punktet ikke blir like aktuelt i alle sokn. Det bør presiseres at målene gjelder der det finnes folk i aldersgruppen, og at tiltak mange steder forutsettes gjennomført i samarbeid mellom flere sokn eller i samarbeid med kirkelige ungdomsorganisasjoner. I tillegg bør man ta høyde for tiltak rettet mot grupper av unge voksne

familier/barnefamilier både i og utenfor bystrøk.

Også her bør antallet punkter være færre, mer spesifikke og fremheve et normativt minimum, jf. tidligere kommentarer.

99. Innspill på rammeplanens innledning⁴

Ikke besvart.

100. Er aktivitetene relevante og fleksible nok for målgruppen?

Ikke besvart.

101. Kommentar til aktivitetene for unge voksne

Ikke besvart.

102. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer unge voksnes livssituasjon og behov?

Ikke besvart.

103. Kommentar til rammeplanen og unge voksnes livssituasjon og behov

Ikke besvart.

104. Er vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling hensiktsmessig?

Ikke besvart.

105. Kommentar til vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling

Ikke besvart.

106. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»

Ikke besvart.

107. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁴

Ikke besvart.

108. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁵

Ikke besvart.

109. Innspill til utvalg og omfang av bibeltekster for unge voksne

Ikke besvart.

110. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for unge voksne

Ikke besvart.

111. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?³

Ikke besvart.

112. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster³

Ikke besvart.

113. Innspill til utvalg og omfang av salmer²

Ikke besvart.

114. Innspill til praksisformer²

Ikke besvart.

115. Overordnede innspill til rammeplan for voksne

1) Det bør presiseres at målene også under dette punktet om nødvendig forutsettes gjennomført i samarbeid mellom flere sokn eller i samarbeid med kirkelige organisasjoner.

2) Prioriterte tiltak bør være mot dåps- og småbarnsforeldre, eventuelt faddere.

3) Antallet punkter bør være færre, mer spesifikke og fremheve et normativt minimum, jf. tidligere kommentarer.

116. Innspill på rammeplanens innledning⁵

Ikke besvart.

117. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar bredden i voksnes livssituasjoner?

Ikke besvart.

118. Kommentar til rammeplanens ivaretagelse av voksnes livssituasjoner

Ikke besvart.

119. Er målet om både dybde og tilgjengelighet i undervisningen hensiktsmessig formulert?

Ikke besvart.

120. Kommentar til formuleringen av dybde og tilgjengelighet

Ikke besvart.

121. Er aktivitetene relevante og gjennomførbare i lokal sammenheng?

Ikke besvart.

122. Kommentar til aktiviteter for voksne

Ikke besvart.

123. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»²

Ikke besvart.

124. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁵

Ikke besvart.

125. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Ikke besvart.

126. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar livsnære temaer og ulike livsfaser på en god måte?

Ikke besvart.

127. Kommentar til ivaretagelse av livsnære temaer og ulike livsfaser

Ikke besvart.

128. Innspill til tekstutvalget for voksne

Ikke besvart.

129. Andre innspill til veiledende lister for bibeltekster

Ikke besvart.

130. Innspill til utvalg og omfang av salmer³

Ikke besvart.

131. Innspill til praksisformer³

Ikke besvart.

Tunsberg bispedømmeråd

Instanstype	Bispedømmeråd
Kontaktperson	Mari Braut,mb893@kirken.no
Bispedømme	Tunsberg

1. Er sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del tydelig fremstilt?

Nei

2. Kommentar til sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del

Vi velger å svare på høringen på et overordnet plan og går ikke inn i hver enkelt detaljspørsmål.

Generelt ønsker vi en rammeplan som er mer konsis, kortere i formen og tydeligere i innhold. Vi ønsker at rammeplanen for de ulike aldersgruppene har en enkel og inspirerende utforming som kan henges på veggen og ikke legges i en skuff.

Forslaget til ny rammeplan har mer preg av å være et ressursdokument enn å gi små og store menigheter i Den norske kirke hjelp til å prioritere innhold og tiltak. Vi mener at vi trenger en rammeplan som er en tydeligere veiviser til hva de faktisk SKAL gjøre.

Vi opplever at forslaget til rammeplaner slik det foreligger nå har for mange ord og gjentakelser, flere ulike begreper som brukes om hverandre og for mange dokumenter som skal sammenholdes og leses på tvers.

"Plan for kirkelig undervisning og læring - overordnet del" har åtte kapitler med overordnede og gjeldende perspektiver. Det er derfor underlig at felles innledning til rammeplanen ikke samsvarer med inndelingen i Overordnet del, - det virker tilfeldig at temaene samisk, progresjon, foresatte og faddere blir trukket frem, mens f.eks. "Likeverdig deltakelse" (kap. 6 i overordnet del), "Lokalt planarbeid" (kap. 7 i overordnet del), "Ansvarsforhold og samarbeid" (kap. 8 i overordnet del - samarbeid i stab, med barne- og ungdomsorganisasjoner eller samarbeid med skole, barnehage og etter skoletid) ikke ikke nevnes innledningsvis. Vi foreslår at felles innledning strykes og at det henvises til "Plan for kirkelig undervisning og læring - overordnet del" som gjeldende perspektiver som skal gjennomsyre lokale planer.

Når perspektivene i Overordnet del skal konkretiseres i rammeplanen, ville det være nyttig å legge inn noen føringer om organisering slik som økonomi og ressursfordeling, f.eks. i utformingen av likeverdig deltakelse eller konfirmasjon.

3. Mener høringsinstansen at rammeplanene gir en tydelig og hensiktsmessig retning for lokal planlegging av kirkelig undervisning og læring?

Nei

4. Kommentar til rammeplanenes retning for lokal planlegging

Vi savner en tydeligere kobling til andre førende verktøy, rapporter og dokumenter i Den norske kirke som f.eks. Kirka Vår, Rapport om Den norske kirke i et livssynsåpent samfunn, kirkebevaringsprogrammet og diakoniplanen. Her ligger det verdier og perspektiver som løfter kirkelig undervisning og læring ut av det enfaglige og inn i et tydelig tverrfaglig perspektiv. Intensjonen i Overordnet del om å ha fokus på menighetens helhetlige arbeid forsvinner i rammeplanen slik den nå foreligger. Nå har vi et momentum i Den norske kirke der helhet og sammenheng blir løftet, - derfor ønsker vi at den nye rammeplanen skal understøtte tverrfaglig samarbeid tydeligere. F.eks. kunne det vært viet plass til hvordan gudstjenesten er en arena for læring og samarbeid. I utarbeidelsen av lokale planer trenger menighetene hjelp til å se kirkelig undervisning og læring i samspill med andre faglige områder i menigheten og andre samarbeidspartnere i lokalsamfunnet.

5. Er eksempel på erfaringsmål nyttige i lokalt arbeid med læring og inkludering i kirkelig undervisning?

Nei

6. Kommentar til nytten av erfaringsmål i arbeidet med læring og inkludering lokalt

Fra rammeplanens innledning: "Erfaringsmålene er ikke uttømmende for hva som er gode arbeidsmåter eller mål. Listene skal heller ikke forstås som krav til hva som må gjøres i menighetens arbeid." Vår kommentar til dette: Vi mener at en rammeplan skal gi tydelige rammer for hva som skal gjøres.

Det er vanskelig å få tak på forskjellen i dokumentet på begrepene "arbeidsmåter", "aktiviteter", "erfarings mål" og "praksisformer". Vi foreslår at praksisformer brukes gjennomgående, dette begrepet knyttes også direkte til veiledende lister som vi mener skal legges i ressursbanken.

Det er forøvrig en svakhet at begrepet "erfaringsmål" i innledningskapittelet ikke videreføres tydelig i resten av dokumentet, men at det er opptil leseren å gjøre denne koblingen.

7. Er forståelsen av tolkningskompetanse tydelig og relevant formulert?

Nei

8. Kommentar til tolkningskompetanse

Tolkningskompetanse er et ambisiøst begrep, spesielt når det kobles til å "forstå": "I kirkelig undervisning og læring forstår vi tolkningskompetanse som evnen til å forstå og bruke Bibelen som hellig og normativ tekst, kilde til kunnskap om kristendom og til å forstå eget liv, kirken og samfunnet". I stedet for å bruke begrepet tolkningskompetanse foreslår vi "kunnskap om/" "kjennskap til". Det krever dessuten mye av de ansatte å bidra til den tolkningskompetanse som er beskrevet i planen. Vi savner derfor et punkt i rammeplanen som avklarer hvilken kompetanse som kreves i en stilling der kirkelig undervisning og læring utøves.

9. Ut fra beskrivelsen i innledningen: Er samisk innhold i rammeplanene tilstrekkelig ivaretatt?

Ikke besvart.

10. Kommentar til samisk innhold i rammeplanene

Ikke besvart.

11. Er prinsippene for progresjon mellom aldersgruppene tydelige og hensiktsmessige?

Ja

12. Kommentar til progresjon mellom aldersgruppene

Det ville være til hjelp om det ble visualisert i tabellform hvordan progresjonen i kirkelig undervisning og læring utvikler seg gjennom et livsløp. Da vil prinsippene i progresjonen fremstå tydeligere. Kanskje kunne hele rammeplanen strammes opp i en skjematisk oversikt?

13. Mener høringsinstansen at foresatte og fadderes rolle er tilstrekkelig beskrevet og ivaretatt?

Nei

14. Kommentar til foresatte og fadderes rolle

På dette punktet ønsker vi at rammeplanen tar høyde for at vi lever i et livssynsåpent samfunn der ikke alle foresatte og faddere har et like bevisst forhold til sin oppgave om opplæring i den kristne tro. Her ønsker vi også at det helhetlige perspektivet på undervisning og læring kommer tydeligere frem slik at menighetens ulike tiltak fra barn til voksen kobles sammen.

15. Rammeplanene bruker gjennomgående formuleringen "For at barna/konfirmanter/etc skal lære om Bibelen/kristen tro/etc, kan kirken inviterer dem til å: (...) Kirkerådet ønsker tilbakemelding på om de..."

Den gjennomgående formuleringen KAN blir altfor utydelig og krever ingen forpliktelse. Vi ønsker at rammeplanen skal sette noen få tydelige rammer og prioriteringer, og heller vise til ressursbanken for veiledende lister, muligheter og ideer.

16. Gir oversikten over kjernetekster hjelp til helhet og sammenheng i tekstutvalget for aldersgruppene 0-19 år?

Generelt tenker vi at veiledende lister bibeltekster, salmer og praksisformer hører hjemme i ressursbanken. Disse listene er ikke noe kirkemøtet skal vedta.

17. Kommentar til oversikten over kjernetekster

Ikke besvart.

18. Overordnede innspill på rammeplanen for 0–5 år

Se punkt 1 - 8

19. Innspill til rammeplanens innledning

Ikke besvart.

20. Gir rammeplanen en god beskrivelse av hvordan kirkelig undervisning kan støtte barns tidlige relasjoner og trosutvikling?

Ikke besvart.

21. Kommentar til beskrivelse av barns relasjoner og trosutvikling

Ikke besvart.

22. Er vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring hensiktsmessig?

Ikke besvart.

23. Kommentar til vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring

Ikke besvart.

24. Vurderer dere at aktivitetstilbudet for aldersgruppen er realistisk og gjennomførbart?

Ikke besvart.

25. Kommentar til aktivitetstilbudet for aldersgruppen

Ikke besvart.

26. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» relevante for aldersgruppen?

Ikke besvart.

27. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»

Ikke besvart.

28. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier

Ikke besvart.

29. Er erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon» relevante for aldersgruppen?

Ikke besvart.

30. Kommentar til erfaringsmålene «Kirkens kultur og tradisjon»

Ikke besvart.

31. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Ikke besvart.

32. Er samarbeidet med foresatte og faddere tilstrekkelig ivaretatt?

Ikke besvart.

33. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere

Ikke besvart.

34. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 0–5 år

Ikke besvart.

35. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 0–5 år

Ikke besvart.

36. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster

Ikke besvart.

37. Innspill på omfang og utvalg av salmer 0-5 år

Ikke besvart.

38. Innspill på praksisformer for 0-5 år

Ikke besvart.

39. Overordnede innspill til rammeplan for 6–12 år

Se punkt 1 - 8

40. Innspill på rammeplanens innledning

Ikke besvart.

41. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar barns behov for utforskning, undring og læring?

Ikke besvart.

42. Kommentar til ivaretagelse av barns behov for utforskning, undring og læring

Ikke besvart.

43. Er balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse hensiktsmessig?

Ikke besvart.

44. Kommentar til balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse

Ikke besvart.

45. Er forslagene til aktiviteter realistiske og relevante for menighetene?

Ikke besvart.

46. Kommentar til aktiviteter for 6-12 år

Ikke besvart.

47. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?

Ikke besvart.

48. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»²

Ikke besvart.

49. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier²

Ikke besvart.

50. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»

Ikke besvart.

51. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»²

Ikke besvart.

52. Er foresatte og fadderes rolle tydelig og hensiktsmessig beskrevet?

Ikke besvart.

53. Kommentar til foresatte og fadderes rolle²

Ikke besvart.

54. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 6–12 år

Ikke besvart.

55. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 6–12 år

Ikke besvart.

56. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster²

Ikke besvart.

57. Innspill på utvalg og omfang av salmer

Ikke besvart.

58. Innspill på praksisformer

Ikke besvart.

59. Overordnede innspill til rammeplan for konfirmasjonstiden

Rammeplan for konfirmasjonstiden har tydeligere rammer enn de øvrige rammeplanene, det opplever vi som riktig og vi tror at rammeplan for konfirmasjon kan være enda tydeligere rundt organisering.

Vi har disse innspillene til rammene for konfirmasjonstiden:

1) At kravet til timetallet endres til 40 - 60 timer.

2) At det blir poengtert at konfirmasjons arbeidet skal være tverrfaglig, noe som menigheten og staben er sammen om.
3) At rammeplan for konfirmasjon skal ha med prinsipper og føringer for ansvarsforhold, ressursbruk, økonomi og beredskap. (F eks at menigheten skal sikre deltakelse uavhengig av foresattes betalingsevne, at konfirmantleir krever nok ressurser til en trygg og forsvarlig gjennomføring)
Se forøvrig punkt 1 - 8

60. Innspill på rammeplanens innledning²

Ikke besvart.

61. Innspill til rammer for konfirmasjonstiden (omfang, struktur, leir og innhold)

Ikke besvart.

62. Er det god balanse mellom bredde og fordypning i undervisningen?

Ikke besvart.

63. Kommentar til balansen mellom bredde og fordypning

Ikke besvart.

64. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?²

Ikke besvart.

65. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»³

Ikke besvart.

66. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier³

Ikke besvart.

67. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»²

Ikke besvart.

68. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»³

Ikke besvart.

69. Er samarbeidet med foresatte og faddere godt nok ivaretatt?

Ikke besvart.

70. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere²

Ikke besvart.

71. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for konfirmasjonstiden

Ikke besvart.

72. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for konfirmasjonstiden

Ikke besvart.

73. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?

Ikke besvart.

74. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster

Ikke besvart.

75. Innspill på utvalg og omfang av salmer²

Ikke besvart.

76. Innspill på praksisformer²

Ikke besvart.

77. Overordnede innspill til rammeplan for 13–19 år

Vi savner en tydelig kobling mellom rammeplan for konfirmasjonstiden og rammeplan 13 - 19 år,- hvordan konfirmasjonstid, ungdomsarbeid og ungdomsdemokrati henger sammen.

Se forøvrig punkt 1 - 8

78. Innspill på rammeplanens innledning³

Ikke besvart.

79. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer ungdoms behov for tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling?

Ikke besvart.

80. Kommentar til rammeplanen og tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling

Ikke besvart.

81. Er vektleggingen av medvirkning og ansvar for ungdom hensiktsmessig?

Ikke besvart.

82. Kommentar til vektleggingen av medvirkning og ansvar

Ikke besvart.

83. Er aktivitetene og tilbudene realistiske og relevante?

Ikke besvart.

84. Kommentar til aktivitetene og tilbudene

Ikke besvart.

85. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset ungdom?

Ikke besvart.

86. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»⁴

Ikke besvart.

87. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier⁴

Ikke besvart.

88. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»³

Ikke besvart.

89. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁴

Ikke besvart.

90. Er foresatte og fadderes rolle hensiktsmessig beskrevet etter religiøs myndighetsalder?

Ikke besvart.

91. Kommentar til foresatte og fadderes rolle etter religiøs myndighetsalder

Ikke besvart.

92. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 13–19 år

Ikke besvart.

93. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 13–19 år

Ikke besvart.

94. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?²

Ikke besvart.

95. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster²

Ikke besvart.

96. Innspill til utvalg og omfang av salmer

Ikke besvart.

97. Innspill til praksisformer

Ikke besvart.

98. Overordnede innspill til rammeplan for unge voksne

I rammeplan for Unge voksne endres kirkelig undervisning og læring tydeligere til en samskapende prosess: " Aktivitetene for unge voksne tar ofte utgangspunkt i deltakernes egne engasjement, initiativ og behov. Menighetens rolle kan være å støtte opp under initiativer og legge til rette for at ressurser er tilgjengelige. Menigheten kan også initiere, koordinere og videreutvikle samarbeid med kristne organisasjoner, nabomenigheter og aktører i lokalsamfunnet."

Vår kommentar: Under rammeplan Unge voksne vil det være naturlig å utdype noen faktorer for samskaping og hvordan vi kan få til samskapende prosesser med brukergrupper og lokalsamfunn.

Se forøvrig punkt 1-8

99. Innspill på rammeplanens innledning⁴

Ikke besvart.

100. Er aktivitetene relevante og fleksible nok for målgruppen?

Ikke besvart.

101. Kommentarer til aktivitetene for unge voksne

Ikke besvart.

102. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer unges livssituasjon og behov?

Ikke besvart.

103. Kommentarer til rammeplanen og unges livssituasjon og behov

Ikke besvart.

104. Er vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling hensiktsmessig?

Ikke besvart.

105. Kommentarer til vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling

Ikke besvart.

106. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»

Ikke besvart.

107. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁴

Ikke besvart.

108. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁵

Ikke besvart.

109. Innspill til utvalg og omfang av bibeltekster for unge voksne

Ikke besvart.

110. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for unge voksne

Ikke besvart.

111. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?³

Ikke besvart.

112. Kommentarer til utforming av veiledende lister for bibeltekster³

Ikke besvart.

113. Innspill til utvalg og omfang av salmer²

Ikke besvart.

114. Innspill til praksisformer²

Ikke besvart.

115. Overordnede innspill til rammeplan for voksne

Se punkt 1 - 8

116. Innspill på rammeplanens innledning⁵

Ikke besvart.

117. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar bredden i voksnes livssituasjoner?

Ikke besvart.

118. Kommentar til rammeplanens ivaretagelse av voksnes livssituasjoner

Ikke besvart.

119. Er målet om både dybde og tilgjengelighet i undervisningen hensiktsmessig formulert?

Ikke besvart.

120. Kommentar til formuleringen av dybde og tilgjengelighet

Ikke besvart.

121. Er aktivitetene relevante og gjennomførbare i lokal sammenheng?

Ikke besvart.

122. Kommentar til aktiviteter for voksne

Ikke besvart.

123. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»²

Ikke besvart.

124. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁵

Ikke besvart.

125. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Ikke besvart.

126. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar livsnære temaer og ulike livsfaser på en god måte?

Ja

127. Kommentar til ivaretagelse av livsnære temaer og ulike livsfaser

Oppsettet om "Livsnære temaer" i rammeplan for voksne er et fint oppsett, samtidig er det utfordrende å lese og sammenholde dette skjemaet sammen med veiledende lister praksisformer. Vi foreslår at denne oversikten legges inn i ressursbanken sammen med praksisformer.

128. Innspill til tekstutvalget for voksne

Ikke besvart.

129. Andre innspill til veiledende lister for bibeltekster

Ikke besvart.

130. Innspill til utvalg og omfang av salmer³

Ikke besvart.

131. Innspill til praksisformer³

Ikke besvart.

Ungdomsrådet i Hamar bispedømme

Instanstype	Bispedømmeråd
Kontaktperson	Gunnhild Hauge Bjørdal
Bispedømme	Hamar

1. Er sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del tydelig fremstilt?

Nei

2. Kommentar til sammenhengen mellom rammeplanene og Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del

0

3. Mener høringsinstansen at rammeplanene gir en tydelig og hensiktsmessig retning for lokal planlegging av kirkelig undervisning og læring?

Nei

4. Kommentar til rammeplanenes retning for lokal planlegging

Rammeplanene er for omfattende. Dette er for tungt og kronglete og er lite brukervennlige. Oversikten over bibeltekster og salmer er for omfattende. Rammeplaner skal være korte og konsise. Rammeplanene er for tunge å sette seg inn i. De må være kortere og ha en bedre struktur.

5. Er eksempel på erfaringsmål nyttige i lokalt arbeid med læring og inkludering i kirkelig undervisning?

Ikke besvart.

6. Kommentar til nytten av erfaringsmål i arbeidet med læring og inkludering lokalt

0

7. Er forståelsen av tolkningskompetanse tydelig og relevant formulert?

Ikke besvart.

8. Kommentar til tolkningskompetanse

0

9. Ut fra beskrivelsen i innledningen: Er samisk innhold i rammeplanene tilstrekkelig ivaretatt?

Ikke besvart.

10. Kommentar til samisk innhold i rammeplanene

0

11. Er prinsippene for progresjon mellom aldersgruppene tydelige og hensiktsmessige?

Nei

12. Kommentar til progresjon mellom aldersgruppene

Det er foreslått å bruke de samme salmene etter konfirmanttiden som i konfirmanttiden.

13. Mener høringsinstansen at foresatte og fadderes rolle er tilstrekkelig beskrevet og ivaretatt?

Ikke besvart.

14. Kommentar til foresatte og fadderes rolle

0

15. Rammeplanene bruker gjennomgående formuleringen "For at barna/konfirmanter/etc skal lære om Bibelen/kristen tro/etc, kan kirken inviterer dem til å: (...) Kirkerådet ønsker tilbakemelding på om de...

Rammeplanene bør si noe om hva alle skal lære. Resten bør være opp til menighetene. Oversikt over anbefalte salmer og kjernetekstene kan også virke begrensende. Anbefalte salmer og tekster mener ungdomsrådet kan ligge i ressursbanken.

16. Gir oversikten over kjernetekster hjelp til helhet og sammenheng i tekstutvalget for aldersgruppene 0-19 år?

0

17. Kommentar til oversikten over kjernetekster

0

18. Overordnede innspill på rammeplanen for 0–5 år

0

19. Innspill til rammeplanens innledning

0

20. Gir rammeplanen en god beskrivelse av hvordan kirkelig undervisning kan støtte barns tidlige relasjoner og trosutvikling?

Ikke besvart.

21. Kommentar til beskrivelse av barns relasjoner og trosutvikling

0

22. Er vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring hensiktsmessig?

Ikke besvart.

23. Kommentar til vektleggingen av lek, relasjon og sanselig læring

0

24. Vurderer dere at aktivitetstilbudet for aldersgruppen er realistisk og gjennomførbart?

Ikke besvart.

25. Kommentar til aktivitetstilbudet for aldersgruppen

0

26. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» relevante for aldersgruppen?

Ikke besvart.

27. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»

0

28. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier

0

29. Er erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon» relevante for aldersgruppen?

Ikke besvart.

30. Kommentar til erfaringsmålene «Kirkens kultur og tradisjon»

0

31. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

0

32. Er samarbeidet med foresatte og faddere tilstrekkelig ivaretatt?

Ikke besvart.

33. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere

0

34. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 0–5 år

0

35. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 0–5 år

0

36. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster

0

37. Innspill på omfang og utvalg av salmer 0-5 år

0

38. Innspill på praksisformer for 0-5 år

0

39. Overordnede innspill til rammeplan for 6–12 år

0

40. Innspill på rammeplanens innledning

0

41. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar barns behov for utforskning, undring og læring?

Ikke besvart.

42. Kommentar til ivaretagelse av barns behov for utforskning, undring og læring

0

43. Er balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse hensiktsmessig?

Ikke besvart.

44. Kommentar til balansen mellom kunnskap, opplevelse og deltakelse

0

45. Er forslagene til aktiviteter realistiske og relevante for menighetene?

Ikke besvart.

46. Kommentar til aktiviteter for 6-12 år

0

47. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?

Ikke besvart.

48. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»²

0

49. Innspill til sentrale temaer og utvalgskriterier²

0

50. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»

0

51. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»²

0

52. Er foresatte og fadderes rolle tydelig og hensiktsmessig beskrevet?

Ikke besvart.

53. Kommentar til foresatte og fadderes rolle²

0

54. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 6–12 år

0

55. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 6–12 år

00000000000000

56. Innspill på listenes utforming med inndeling i kjerne- og eksempeltekster²

0

57. Innspill på utvalg og omfang av salmer

0

58. Innspill på praksisformer

0

59. Overordnede innspill til rammeplan for konfirmasjonstiden

Ungdomsrådet i Hamar mener at det ikke skal være antall timer som er retningsgivende, men at menighetene tilbyr gode opplegg til konfirmantene. Ungdomsrådet er opptatt av at menighetene skal bruke andre læringsmetoder enn tradisjonell undervisning.

Ungdomsrådet mener det viktigste er at det lages gode samlinger med fellesskapsbyggende aktiviteter og noe undervisning.

60. Innspill på rammeplanens innledning²

0

61. Innspill til rammer for konfirmasjonstiden (omfang, struktur, leir og innhold)

Ungdomsrådet mener at det skal stå at det skal være tilbud om leir. Viktig at det er leir slik at samlingene med konfirmanter ikke bare blir ensidig undervisning.

62. Er det god balanse mellom bredde og fordypning i undervisningen?

Ikke besvart.

63. Kommentar til balansen mellom bredde og fordypning

0

64. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset aldersgruppen?²

Ikke besvart.

65. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»³

0

66. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier³

Ikke besvart.

67. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»²

Ikke besvart.

68. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»³

Ikke besvart.

69. Er samarbeidet med foresatte og faddere godt nok ivarettatt?

Ikke besvart.

70. Kommentar til samarbeid med foresatte og faddere²

Ikke besvart.

71. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for konfirmasjonstiden

Ikke besvart.

72. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for konfirmasjonstiden

Ikke besvart.

73. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?

Ikke besvart.

74. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster

Ikke besvart.

75. Innspill på utvalg og omfang av salmer²

Ikke besvart.

76. Innspill på praksisformer²

Ikke besvart.

77. Overordnede innspill til rammeplan for 13–19 år

Ikke besvart.

78. Innspill på rammeplanens innledning³

Ikke besvart.

79. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer ungdoms behov for tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling?

Ikke besvart.

80. Kommentar til rammeplanen og tilhørighet, refleksjon og identitetsutvikling

Ikke besvart.

81. Er vektleggingen av medvirkning og ansvar for ungdom hensiktsmessig?

Ikke besvart.

82. Kommentar til vektleggingen av medvirkning og ansvar

Ikke besvart.

83. Er aktivitetene og tilbudene realistiske og relevante?

Ikke besvart.

84. Kommentar til aktivitetene og tilbudene

Ikke besvart.

85. Er erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning» tilpasset ungdom?

Ikke besvart.

86. Kommentar til erfaringsmålene «Bibel, tekst og tolkning»⁴

Ikke besvart.

87. Innspill til sentrale temaer og utvalgsriterier⁴

Ikke besvart.

88. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»³

Ikke besvart.

89. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»⁴

Ikke besvart.

90. Er foresatte og fadderes rolle hensiktsmessig beskrevet etter religiøs myndighetsalder?

Ikke besvart.

91. Kommentar til foresatte og fadderes rolle etter religiøs myndighetsalder

Ikke besvart.

92. Innspill til utvalg og omfang av kjernetekster for 13–19 år

Ikke besvart.

93. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for 13–19 år

Ikke besvart.

94. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?2

Ikke besvart.

95. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster2

Ikke besvart.

96. Innspill til utvalg og omfang av salmer

Ikke besvart.

97. Innspill til praksisformer

Ikke besvart.

98. Overordnede innspill til rammeplan for unge voksne

Ikke besvart.

99. Innspill på rammeplanens innledning4

Ikke besvart.

100. Er aktivitetene relevante og fleksible nok for målgruppen?

Ikke besvart.

101. Kommentar til aktivitetene for unge voksne

Ikke besvart.

102. Mener høringsinstansen at rammeplanen treffer unge voksnes livssituasjon og behov?

Ikke besvart.

103. Kommentar til rammeplanen og unge voksnes livssituasjon og behov

Ikke besvart.

104. Er vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling hensiktsmessig?

Ikke besvart.

105. Kommentar til vektleggingen av identitet, tilhørighet og trosutvikling

Ikke besvart.

106. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»

Ikke besvart.

107. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»4

Ikke besvart.

108. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»5

Ikke besvart.

109. Innspill til utvalg og omfang av bibeltekster for unge voksne

Ikke besvart.

110. Innspill til utvalg og omfang av eksempeltekster for unge voksne

Ikke besvart.

111. Er det hensiktsmessig med veiledende lister utformet med inndelingen kjernetekster og eksempeltekster?³

Ikke besvart.

112. Kommentar til utforming av veiledende lister for bibeltekster³

Ikke besvart.

113. Innspill til utvalg og omfang av salmer²

Ikke besvart.

114. Innspill til praksisformer²

Ikke besvart.

115. Overordnede innspill til rammeplan for voksne

Ikke besvart.

116. Innspill på rammeplanens innledning⁵

Ikke besvart.

117. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar bredden i voksnes livssituasjoner?

Ikke besvart.

118. Kommentar til rammeplanens ivaretagelse av voksnes livssituasjoner

Ikke besvart.

119. Er målet om både dybde og tilgjengelighet i undervisningen hensiktsmessig formulert?

Ikke besvart.

120. Kommentar til formuleringen av dybde og tilgjengelighet

Ikke besvart.

121. Er aktivitetene relevante og gjennomførbare i lokal sammenheng?

Ikke besvart.

122. Kommentar til aktiviteter for voksne

Ikke besvart.

123. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Bibel, tekst og tolkning»²

Ikke besvart.

124. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kirkens kultur og tradisjon»⁵

Ikke besvart.

125. Innspill til erfaringsmålene innenfor «Kristen tro i praksis»

Ikke besvart.

126. Mener høringsinstansen at rammeplanen ivaretar livsnære temaer og ulike livsfaser på en god måte?

Ikke besvart.

127. Kommentar til ivaretagelse av livsnære temaer og ulike livsfaser

Ikke besvart.

128. Innspill til tekstutvalget for voksne

Ikke besvart.

129. Andre innspill til veiledende lister for bibeltekster

Ikke besvart.

130. Innspill til utvalg og omfang av salmer³

Ikke besvart.

131. Innspill til praksisformer3

Ikke besvart.